Poštnina plačana v gotovini | Leto IX, št. 202 | Ljubljana, sreda 29. avgusta 1928 | Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25'—; za inozemstvo Din 40'— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflova ulica štev. 5/I. Telefon št. 2072 in 2804, ponoči tudi št. 2034.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 2036.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 2492

Podružnici: Maribor, Aleksandrova št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha čislo 78.180. Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 27. avgusta.

Na tem mestu smo se že večkrat dotaknili vprašanja, ali je katoliški cerkvi v Jugoslaviji res potrebno, da si organizira in vzdržuje posebno politično stranko. Pokazali smo, da Cerkev te potrebe ne čuti niti v svobodoumni Ameriki, niti v oni Franciji, ki je izvedla ločitev cerkve od države z danes očividno povoljnimi posledicami za poglobitev tamošnjega verskega življenja. Zastopali smo mnenje in bolj ko kdaj prej smo danes o tem prepričani, da bi bilo za notranji razvoj katolicizma v Jugoslaviji, kakor tudi za njegove zunanje odnošaje do države in naroda mnogo ugodneje, ako bi opustil svojo borbeno politično organizacijo.

Med razlogi, ki jih navajajo nekateri cerkveni krogi za potrebo cerkvene stranke, je predvsem ta, da se more le tem potom zagotoviti cerkvi prijazno in tolerantno zakonodajstvo, duhovščini in zunanjim potrebam cerkve pa boljše materijelno stanje. Pri tem hitro pozabljajo, koliko nekrščanskega sovraštva sami sejejo v duše, ki jih gonijo v politično borbo, in koliko mržnje nakopavajo cerkvi in njenemu nepolitičnemu udejstvovanju, ko jo mešajo v dnevno politiko. Obe škofiji Slovenije, zlasti pa ljubljanska, sta v tem oziru žalosten vzor, kajti tu smo doživeli, da je bilo Rešnje telo ves dan volitev izloženo v cerkvi za zmago SLS, da so v cerkvah na prižnici in v spovednici pritiskali na volilce, da volijo SLS, da je škof izdajal pastirska pisma za volitve in da je duhovščina bila in je še danes službeno dolžna delati za SLS. Tu smo doživeli smešne izbruhe proti versko čisto nedolžnim publikacijam samo radi partijske strasti škofov in materijelnih interesov njihovih podjetij. Višja duhovščina je lastnik politične tiskarne in s tem seveda tudi vsega novinstva, kar ga tam izhaja pod cerkveno cenzuro . . .

S svojim nespametnim mešanjem verskih in strankarsko političnih poslov si je cerkvena organizacija sama vzgajala nasprotnike, kjer bi jih sicer ne bilo.

V Jugoslaviji katoliški cerkvi sploh nihče nič žalega noče, vsak ji dopušča popolnoma svoboden razvoj. To velja zlasti tudi za zakonodajstvo v vsakem, tudi v šolskem oziru. Strankarski fanatiki, ki hočejo na vsak način cerkvi dokazati svojo potrebnost in jo še bolj zavoziti v težke boje, iščejo dlako v jajcu, komplicirajo vse in vidijo strahove, ki so od znotraj votli, zunaj pa jih nič ni. SLS ni znala nobenega cerkveno-političnega vprašanja v Jugoslaviji urediti, tudi gmotnega vprašanja duhovščine ne, pač pa je z zlorabo zakramenta in cerkvenega aparata za volitve in konzume vzbudila vsestransko nezaupanje proti cerkvenim funkcijonarjem in institucijam. Duhovščina je sicer polnovreden inteligenčni sloj, radi nesolidnih metod klerikalnega boja, ki jo silijo, da trguje in politikuje z vero, pa jo često gledajo čez rame kakor nekaj manj vrednega. Poslovni in strankarski značaj, ki je pritisnjen mnogim dušnim pastirjem, jim je vzel njihovo odlično socialno stališče: lahko se reče, kolikor več ima duhovnik vpliva preko konzuma in posojilnice ali s pomočjo strankarskega pritiska, toliko manj ima ugleda kot dušni pastir.

V stvari je danes tako, da bi katoliška cerkev, če bi morala odgovoriti zakaj je ves svoj aparat v Sloveniji pognala v strankarsko-politični boj, težko znala navesti le en dobiček zase, zato pa tem več škode. Pač pa ima izvestna klika, ki se je polastila cerkvene stranke, od tega svoje dobičke. Nočemo imenovati imen, saj jih poznamo.

Poslovno strankarsko-politično krščanstvo, ki je nujna posledica mamonizma SLS, je katoliško cerkev zavedlo v današnjo politično situacijo, kjer »katoliški« vodja igra vlogo krotilca Hrvatov in ideje enakopravnosti. SLS rešuje ogroženi hegemonizem in ga skuša obvarovati popolnega poraza. Njena zveza z radikali, zlasti z Vukičevičevo frakcijo, je tipičen izraz poslovnega lažikatoličanstva. Ta pakt je popolna slika duše dr. Korošca. Njegovi privatni nazori o veri, cerkvi, morali se krijejo z njegovo politično taktiko. G. Korošec ni ministrski predsednik morda zaradi kakih svojih osebnih sposobnosti, on je le eksponent hegemonistov, da morejo pred svetom govoriti, da je predstavnik katoliške cerkve nosilec režima, preganjalec katoliških Hrvatov in podpisnik najbolj nesimpatičnih zunanjih pogodb. Razcepil je Slovence in Hrvate. SLS so kupili, da preprečijo združitev Slovencev v boju za ravnopravnost, ker bi to prineslo takojšnjo kapitulacijo hegemonizma. Korist od tega ima poslovni del, ki se je na katolicizem vsesal, kakor pijavka na zdravo telo, drugače pa nihče. Škoda pa, ki jo je SLS napravila Sloveniji in vsej državi, je nepregledna.

V tem položaju mora vsakogar razveseliti nedvoumno stališče hrvatskega episkopata. Solidaren stoji narodu ob strani, obenem pa brez ovinkov obsoja politikantstvo in zlorabo cerkve v strankarske poslovne svrhe. Vse hrvatsko svečeništvo je v tem solidarno razen malih izjem iz ljubljanske poslovne šole.

Nad duhovščino v Sloveniji pa vladata tema in teror. Nihče ne sme niti misliti, kaj šele povedati svoje mišljenje. Mamonisti so zasedli vse. Oni razpolagajo z javnim denarjem, s službami in župnijami, z denarjem zavodov in zadrug. Gorje mu, kdor se upre. Oni razpolagajo s škofi in z njih avtoriteto in jurisdikcijo. Kakor pobeljen grob je danes večina slovenske duhovščine ustrahovana deloma, deloma sfanatizirana. Vse to pa zabija še nove žeblje v rakev njenega ugleda, ki je podlegel poslovnemu partizanstvu.

Dr. Korošec na Bledu

Nenapovedano in skrivaj se je včeraj dr. Korošec pripeljal na Bled, kjer je bil sprejet v avdijenci, nato pa se takoj zopet odpeljal

Beograd, 28. avgusta, r. Sinoči je dr. Korošec popolnoma na tihem in skrivaj odpotoval na Bled. Za njegov skrivnostni odhod ni vedel nihče razen policije in najožjih Koroščevih zaupnikov. Govorilo se je sicer že ves teden, da namerava oditi na Bled, da poroča kralju o raznih tekočih državnih poslih, vendar pa je odhod od dneva do dneva odlagal. Sinoči pa je odpotoval, ne da bi koga obvestil, in danes dopoldne so novinarjem celo zatrjevali, da je prišel dr. Korošec za kratek čas v svoj kabinet. Tudi beograjski listi niso danes niti z besedico zabeležili njegovega potovanja na Bled, dasiravno sicer beležijo vsako malenkost. Skrivnostno potovanje dr. Korošca je vzbudilo najrazličnejše komentarje.

Ljubljana, 28. avgusta. Z današnjim jutranjim beograjskim brzovlakom ob 8. je prispel semkaj popolnoma nenapovedano ministrski predsednik dr. Korošec. Na kolodvoru ga je že pričakoval zaprt avtomobil, s katerim se je takoj odpeljal na Bled.

Bled, 28. avgusta, d. Danes zjutraj ob 9.20 je dospel na Bled z avtomobilom ministrski predsednik in notranji minister dr. Korošec. Odpeljal se je najprej v hotel Petran, kjer se je preoblekel, takoj nato pa odšel v kraljevi dvorec Suvobor in se prijavil v avdijenco. V dvorec ni šel skozi glavni vhod, marveč pri stranskem vhodu ob jezeru. Ob 10.50 je bil sprejet v avdijenco, ki je trajala nad eno uro. V tem so novinarji že izvohali njegov prihod in ga pričakovali pred dvorcem. Ko je prišel dr. Korošec iz avdijence, je bil videti prav dobre volje. Novinarji so ga obsipali z raznimi vprašanji, vendar pa ni hotel ničesar povedati, temveč se je vrnil v hotel, kjer se je razgovarjal nekaj časa z radovljiškim sreskim poglavarjem Vavpotičem.

Ko so ga novinarji ponovno prosili, naj jim pove kaj o poteku svoje avdijence, jim je odvrnil: »O tem se nikjer na svetu ne govori.«

Na vprašanje, kako gleda na akcijo KDK, je dr. Korošec odgovoril: »Glejdam, kakor vidite, s štirimi očmi.«

Medtem je dr. Korošec že stopil v avtomobil in se ob 13. v spremstvu sreskega poglavarja Vavpotića odpeljal zopet proti Ljubljani. V Sloveniji namerava ostati še par dni.

Svetozar Pribičević o Koroščevi politiki

Vladna politika izziva vedno ostrejšo borbo. — KDK bo v silobranu morala poseči po sredstvih, ki jih je doslej odklanjala.

Bled, 28. avgusta n. Po odhodu predsednika vlade dr. Korošca z Bleda, se je vaš poročevalec napotil v vilo Vilsonijo in zaprosil Svetozarja Pribičevića, naj mu da kako izjavo o dr. Korošcu. Pribičević je odgovoril med drugim: »Dr. Korošec opazuje akcijo KDK s štirimi očmi. Mi pa, ki ga motrimo z dvemi očesi navadnih smrtnikov, vidimo, da je vlada pričela preganjati Hrvate. Famozna uporaba zakonskih ukrepov, o katerih je sklepal ministrski svet, pomeni šikaniranje in preganjanje Hrvatov in hrvatskega tiska. Vse delovanje dr. Korošca je tako, kakor da deluje sistematično na to, da se čimbolj poostrijo odnošaji med Hrvati in Srbi. Tej svrhi naj služi sedanje preganjanje Hrvatov in hrvatskega tiska. Ker prihaja to preganjanje iz Beograda, računa pri tem dr. Korošec, da bo popolnoma omrzil Beograd pred vsem narodom. Vladni ukrepi pa v resnici niso zakonski ukrepi, temveč jasno nasprotujejo pozitivnim zakonom. S temi ukrepi se bo doseglo le to, da se bo položaj še bolj poslabšal in da bo borba postajala čedalje bolj ogorčena in da bomo primorani seči tudi po takih sredstvih, ki smo jih doslej odklanjali. To pomeni, da ne bomo izpustili niti ene prilike, ki bi lahko koristila naši borbi, ker je glavni cilj te naše borbe pojačenje naše države s pomočjo takega preustrojstva njenega notranjega reda, da bo lahko zadovoljilo vse kraje naše države in ves naš narod.«

Izjave dr. Mačka o aktualnih vprašanjih

Požar v Seljačkem domu. — KDK in Ženeva. — Prepovedi zaupniških sestankov. — Seja vodstva KDK v Splitu

Zagreb, 28. avgusta n. Snoči se je vrnil dr. Maček iz Vrbovskega v Zagreb, nakar je bila za danes dopoldne napovedana konferenca v Zagrebu navzočih članov vodstva KDK. Seji je prisostvovalo 10 poslancev V razpravo o političnem položaju so poleg dr. Mačka posegli še poslanci Predavec, Vilder, Demetrović, Trumbić in inž. Košutić. Po konferenci se je dr. Maček napotil, obkoljen od večje gruče novinarjev, proti domu in se spotoma razgovarjal z novinarji.

Na vprašanje, kaj meni o požaru v Seljačkem domu, je dr. Maček odvrnil:

»Vsi znaki kažejo, da je bil požar podtaknjen, ker ni mogoče misliti, da bi požar istočasno izbruhnil na dveh mestih brez medsebojne zveze, kakor je bil primer pri včerajšnjem požaru v Seljačkem domu Jasno je nadalje tudi to, da požar na krovu te močno zidane zgradbe ni mogel izbruhniti sam od sebe in da ga tudi ni bilo tako lahko zanetiti. Požig močne zgradbe ni enostavna stvar.«

»Kdaj se vrne dr. Krnjević iz Berlina?«

»Bog vedi. Danes je zadnji dan konference interparlamentarne unije v Berlinu Ne vemo, ali ostane dr. Krnjević še par dni v Berlinu, ali pa se takoj vrne v Zagreb.«

»Je li točna vest beograjske »Politike«, da se bo KDK obrnila na Društvo narodov v Ženevi?«

»To stvar bomo šele proučili. Segli bomo po vseh sredstvih, ki nam bodo na razpolago. Če bomo smatrali, da bi nam taka intervencija koristila, jo bomo izvršili.«

Za tem je dr. Maček izjavil, da je prof. Čajkovec odpotoval v Berlin, da tamkaj izpopolni delegacijo HSS. Glede poročil, da je ministrstvo notranjih del izdalo vsem žandarmerijskim postajam nalog, naj preprečujejo zaupne sestanke, da se na ta način onemogoči obveščanje naroda o političnem položaju in akciji KDK, je dr. Maček izjavil naslednje: »Kako naj to izvršijo? Saj nimamo toliko žandarmerije, da bi lahko preprečili naše zaupne sestanke«.

O nameravani seji vodstva KDK v Splitu je dr. Maček izjavil: »Vsekakor bo KDK imela eno svojih bodočih sej tudi v Splitu, vendar še ni določen točnejši termin.«

Med tem je dr. Maček prispel do svojega stanovanja, kjer se je poslovil od novinarjev.

Hrvati pojdejo v Ženevo?

Beograd 28. avgusta, r. Današnja »Politika« poroča: Po informacijah v vladnih krogih je vlada dobila iz Zagreba poročila, da namerava poslovni odbor KDK odposlati svojo posebno delegacijo na zasedanje Društva narodov v Ženevo. Delegacija naj bi Društvo narodov o priliki jesenskega zasedanja informirala o zahtevah Hrvatov in na enak način kakor v Berlinu obvestila mednarodno javnost o položaju v Jugoslaviji. Znano je, piše nadalje »Politika«, da Društvo narodov že po svojem statutu ne bi moglo priznati nikake druge delegacije iz kraljevine SHS, kakor one, ki jo pri Društvu narodov akreditira naša vlada. Kljub temu pa so v vladnih krogih razburjeni in z začudenjem zasledujejo to najnovejšo akcijo, ki jo pripravlja KDK v inozemstvu. »Vendar pa o tej akciji KDK od naše zagrebške redakcije nismo dobili nikakega poročila ali potrdila.« končuje »Politika».

Naravno je, da je ta vest izzvala v vseh beograjskih političnih krogih največjo senzacijo in različne komentarje. Vest »Politike«, ki po zatrdilu lista izvira iz vladnih krogov in o kateri ni nikomur drugemu ničesar znanega, se zdi splošno povsem neverjetna. V krogih KDK naglašajo, da pred stavlja le pobožno željo režimovcev, ki že dva meseca zaman iščejo povoda za svojo akcijo proti KDK in bi jim bil tak korak KDK vsekakor zelo dobrodošel, ker bi jim lahko služil za utemeljiev »odločnega« nastopa vlade.

Po podpisu mirovnega pakta

Nagel odhod dr. Stresemanna iz Pariza. — Svečano odhodno kosilo. — Pacifistične manifestacije. — Zaleski in Cushendun o paktu

Pariz, 28. avgusta (g.-be.) Nemški zunanji minister dr. Stresemann je danes ob 12.20 povsem na tiho odpotoval iz Pariza. V spremstvu poslaniškega tajnika je odšel na severni kolodvor, kjer so se od njega poslovili ravnatelj pariške mestne policije, seinski prefekt in poslanik v. Hösch. Dr. Stresemann je izjavil novinarjem, da je s svojim bivanjem v Parizu zelo zadovoljen. Dr. Stresemann je odpotoval v Baden-Baden, kjer se bo sestal z voditelji nemške delegacije za svet Društva narodov. Na nasvet zdravnikov ostane dr. Stresemann v Badenu več tednov.

Pariz, 28. avgusta (be.) Več odličnih oseb, med njimi angleški zastopnik Cushendun in belgijski zunanji minister Hymans, so hoteli obiskati dr. Stresemanna, toda zdravniki so obiske prepovedali.

Pariz, 28. avgusta s. Predsednik republike Doumergue je priredil v gradu Rambouillet na čast podpisnikom Kelloggovega pakta svečano kosilo, katerega so se udeležili tudi nekateri ministri, poslanci in višji uradniki. Nemškega zunanjega ministra dr. Stresemanna je zastopal poslanik v. Hösch. Po kosilu so si udeleženci pod osebnim vodstvom Doumerguea ogledali grajski park. Pred parkom se je zbrala velika množica, ki je prirejala diplomatom burne ovacije. Popoldne ob 5. so bili delegati sprejeti v pariški mestni hiši, kjer so jim priredili naravnost sijajen sprejem.

Pariz, 28. avgusta s. Poljski zunanji minister Zaleski je danes novinarjem izrazil svoje veselje, da je kot zastopnik Poljske podpisal Kelloggov pakt, ki pomenja etapo na potu pravemu in končnoveljavnemu miru. Glede priključitvenega vprašanja je izjavil, da se Poljska opira edino le na mirovne pogodbe.

London, 28. avgusta (lo.) Listi obširno poročajo o podpisu protivojnega pakta v Parizu. Po podpisu je izjavil angleški delegat Cushendun novinarjem, da je podpis Kelloggovega pakta najbolj značilen in pomemben izraz sveta, da hoče za vsako ceno ohraniti mir. S podpisom pakta, je izjavil Cushendun, smo dosegli dobo v svetovni zgodovini, o kateri lahko trdim, da bomo reševali medsebojne spore brez vojne.

Pričenja se nova doba na svetu

Povabilo naši državi, naj pristopi Kelloggovemu paktu. — Tudi druge države se pridružujejo pariški pogodbi

Beograd, 28 avgusta p Danes popoldne je posetil zastopnika zunanjega ministra dr. Šumenkovića ameriški poslanik na našem dvoru g. Prince ter mu izročil noto ameriške vlade, v kateri poziva našo državo k pristopu h Kelloggovemu paktu. Obenem z noto ameriške vlade je izročil dr Šumenkoviću tudi besedilo Kelloggovega pakta Pri odhodu iz zunanjega ministrstva je poslanik Prince izjavil novinarjem:

»Pravkar sem izročil besedilo Kelloggovega pakta vašemu zunanjemu ministru dr. Šumenkoviću in sicer v srbohrvatskem prevodu. On vam bo izročil besedilo za vaše liste. Obenem z besedilom sem predal tudi spremno noto ameriške vlade, ki vabi vašo državo, da tudi ona ratificira Kelloggov pakt in se mu pridruži. Upam, da bo vaša vlada ta predlog sprejela. To bo lepa gesta človečanstva.«

V nadaljnjem razgovoru je poslanik Prince izrazil nado, da bo že jutri ali pojutrišnjem lahko sporočil svoji vladi definitiven odgovor naše vlade.

Atene, 28. avgusta g. Ameriški poslanik je danes izročil besedilo Kelloggovega pakta ter poziv, naj pristopi Grčija paktu. Vlada bo še tekom današnjega dne izdelala odgovor, v katerem se bo pristop Grčije k paktu označil kot samo ob sebi umevna posledica absolutno miroljubne politike Grčije.

Dunaj, 28. avgusta s. Uradno se objavlja: Ameriški odpravnik poslov mister Green je danes po nalogu svoje vlade prišel v urad zveznega kancelarja ter je izročil za zveznega kancelarja dr Seipla noto, v kateri sporoča avstrijski vladi, da se je včeraj podpisal Kelloggov pakt in da so Zedinjene države določile posebne odredbe za one države, ki se želijo pridružiti pogodbi.

Pariz, 28 avgusta (be.) Jugoslavija, Romunija, Grčija, Danska in Peru so izjavile, da se pridružujejo protivojnemu paktu.

Ahmed beg Zogu bo moral še čakati

Zanimive vesti iz Tirane. — Neprestane manifestacije

Rim, 28. avgusta. g. Po iz Tirane dospelih vesteh, se bo v ustavodajni skupščini v četrtek ali v soboto vršilo glasovanje o reformi ustave in o proglasitvi Ahmeda bega Zogu za albanskega kralja.

Čeprav je albanski narod jasno izrazil svojo voljo, da se Ahmed beg Zogu proglasi za kralja, in čeprav prihajajo vedno izrazi simpatije, se je pravna proklamacija po skupščini iz tehničnih vzrokov zavlekla. Ne more se reči z gotovostjo, ali bo skupščina ugodila želji naroda ter proklamirala Ahmeda bega Zogu za kralja.

Po včerajšnji skupščinski seji so se zopet vršili obhodi. Manifestanti so živahno aklamirali bodočemu kralju. Bakljade so trajale skoraj vso noč.

Epidemija v Grčiji pojenjuje

Vladna akcija za odstranitev infekcijskih središč. — Pomoč Društva narodov

Atene, 28. avgusta. g. Finančno ministrstvo je občinam v Atenah in v Pireju dalo na razpolago 5.8 milijonov drahem za pobijanje vročinske epidemije. Poleg tega je uprava Aten zaprosila vlado za odobritev posebnega posojila, ki se bo porabilo za to, da se radikalno odstranijo infekcijska središča. Sanitetne komisije in zdravniki obiskujejo najbolj prizadete dele mesta, hodijo od hiše do hiše, svetujejo bolnikom ter razdeljujejo revežem brezplačno led, mleko in petrolej. Predsednik higijenske sekcije Društva narodov, je sporočil atenski vladi, da je Društvo narodov odposlalo znanega specijalista za vročinske bolezni dr. Mackenzia, ki bo dospel 31. t. m. v Atene. Zaradi epidemije je v pekovski obrti nastala delovna kriza. Ker je sedaj nastopilo hladnejše vreme, pričakujejo merodajni krogi, da bo epidemija kmalu pojenjala. Očividno je že prekoračila svoj višek, čeprav je včeraj v Atenah obolelo na novo 208 oseb, 19 pa jih je umrlo. Zelo se pa razširja jetika, ki je po današnjih objavah državnega podtajnika v zdravstvenem ministrstvu vzrok 10 odst. vseh smrtnih primerov. Gospodarska škoda, nastala zaradi epidemije, se ceni na eno milijardo drahem dnevno.

Nameravan atentat na italijanskega kralja in Mussolinija?

Dunaj, 28. avgusta. h. Iz Rima poročajo: Te dni je kmet našel v bližini kraja Ivrea na polju ročno granato. Ta najdba je povzročila veliko pozornost, ker se vršijo v bližini veliki italijanski manevri, katerim prisostvujeta tudi kralj in ministrski predsednik Mussolini. Poleg tega so našli na ozemlju, kjer se vršijo manevri, še 16 bomb. (To vest je treba sprejeti z rezervo.)

Proglasitev albanske kraljevine še le v soboto

Pariz, 28. avgusta. »Matin« poroča iz Tirane, da je albanska Narodna skupščina sklenila, da se bo vršila svečana proglasitev Albanije za kraljevino dne 1. septembra, proglasitev Ahmeda bega Zogu za albanskega kralja pa 2. septembra. Za svečanosti so v teku velike priprave, ki jih financira Italija. Večina inozemskih diplomatskih zastopnikov je odpotovala iz Tirane. Ostal je samo italijanski poslanik.

2500 romarjev v Meko umrlo

Berlin, 28. avgusta. s. Kakor poročajo listi iz Amsterdama, je od 35.000 romarjev, ki so potovali iz Holandske Indije v Meko 2500 umrlo vsled izčrpanosti

Novi boji na Kitajskem

London, 28. avgusta. s. »Daily Mail« poroča iz Pekinga, da se vrše med kitajskimi četami in zmagovitimi nacijonalisti težki boji. V Peking in Tientsin prihaja vedno več ranjencev. General severnih čet Čang ima v oblasti železnico med Mukdenom in Tientsinom. Pri južnih četah vlada veliko pomanjkanje železniškega materijala.

Katastrofalna vremenska sprememba

Atene, 28. avgusta. g. Kakor poročajo iz Trapezunta, divjajo v trapezuntskem okraju že več dni strašni snežni viharji. Dosedaj so našli 10 zmrznjenih oseb. Poginilo je mnogo živine na pašnikih. Nenadni preokret v vremenu je med prebivalstvom povzročil veliko paniko.

Osrednji tovorni kolodvor v Pragi

Praga avgusta. h. Danes je železniški minister poslanec Naiman zasadil prvo lopato pri izgraditvi novega osrednjega tovornega kolodvora v Pragi. Kolodvorski prostor bo meril 35 ha.

Silen orkan v Ameriki

Newyork, 28. avgusta. Včeraj je razsajal v južnih delih Zedinjenih držav strahovit orkan, ki je povzročil ogromno škodo. Potrgane so vse telefonske in brzojavne zveze tako, da podrobnosti katastrofe še niso znane. Po dosedanjih vesteh je mnogo ranjenih in mrtvih.

Ljuba Davidović za revizijo ustave

Zanimive Davidovićeve izjave novinarjem. — Demokrati soglašajo v načelu z revizijo ustave, pričakujejo pa od KDK konkretnih predlogov

Beograd, 28. avgusta p. Zaradi odhoda ministrskega predsednika dr. Korošca na Bled in pa zaradi tega, da je danes velik pravoslavni praznik Gospojna, je vladalo danes v Beogradu popolno politično mrtvilo. Niti v vladnem predsedništvu, niti v Narodni skupščini ni bilo nikakih važnejših dogodkov. V demokratskem klubu so imeli je nekateri demokratski prvaki krajšo konferenco z Ljubo Davidovićem. Po konferenci se je Ljuba Davidović dalj časa razgovarjal z novinarji, ki so ga prosili, naj jim pojasni, kako stališče zavzemajo demokrati glede zahteve KDK po reviziji ustave. V odgovoru na to vprašanje je Ljuba Davidović naglasil, da je demokratska stranka že na zadnjem kongresu zavzela svoje stališče in se izjavila za revizijo ustave. Sedaj le še čaka, da objavi KDK konkretne zahteve in predloge, v kakem smislu in v kakem obsegu naj se izvede revizija. Potem ne bo težko priti do sporazuma. Končno je naglasil Davidović potrebo, da se revizija ustave izvede čim prej, ker vidi da je samo na ta način mogoče najti za državo koristno rešitev čim dalje globlje državne krize.

Ta izjava Ljube Davidovića je izzvala v vseh političnih krogih veliko pozornost, ker se doslej še noben funkcionar sedanje vladne večine ni tako jasno izrekel za revizijo ustave.

Javna dražba ladjedelnice v Kraljevici

Akcija bivšega bana Laginje za preprečenje nakupa ladjedelnice po Italijanih

Zagreb, 28. avgusta č. Svoj čas so naši listi poročali, da je zašla »Jugoslovenska ladjedelnica d. d.« s sedežem v Kraljevici, oziroma na Sušaku, v konkurz Sodišče je sedaj na prošnjo konkurznih upraviteljev odredilo dražbo, ki se bo izvršila 3. in 4. septembra t. l. Oba dni se bo od konkurzne mase prodajal ves inventar po komadu in to tako, kakor se vrše dražbe premičnin, to je brez limitacije najvišjih cen in brez jamčevine. Sodna komisija je ocenila, da predstavljajo predmeti in stavbe te ladjedelnice vrednost 5.163.000 Din, a vzklicna cena je določena na 1,250.000 Din.

Ladjedelnica v Kraljevici je zaposlovala okrog 700 delavcev. Ker obstoja nevarnost, da bi se dražbe mogli udeležiti italijanski državljani in ladjedelnico italijanizirali, je bivši hrvatski ban dr. Matko Laginja skupno z nekaterimi svojimi prijatelji s posebno okrožnico zaprosil sedem večjih bank v Zagrebu naj bi se udeležile dražbe ladjedelnice v Kraljevici in s tem preprečile sramoto, ki bi jo utrpel naš narod z eventualno prodajo Italijanom. Istočasno je dr Laginja pozval tudi oblastna odbora v Zagrebu in v Karlovcu, naj bi sodelovala pri tej akciji.

Pilsudski in Sejm

Prav kot Jugoslavija in Romunija preživlja tudi Poljska hude notranje krize, dasi so bistveno različne po posameznih državah. Na Poljskem se vedno bolj poostruje konflikt med parlamentom in Pilsudskim in soglasno se pričakuje, da bo ta konflikt v bližajoči se jeseni dosegel svoj višek.

Sedaj se vrši kampanja med obema taboroma le po časopisju in po zborovanjih, zakaj sejm je na počitnicah in pravna baza za spopade je s tem začasno odstranjena. Ali oba tabora predstavljata tako različne politične nazore, da med njima sporazuma in srednje poti sploh ne more biti. Okolnosti, pod katerimi se je razšel sejm na počitnice, so razdor samo še povečale.

Sejm se je bil maršalu Pilsudskemu silno zameril, ker je finančni proračun za l. 1928.-29., ki ga mu je bila predložila vlada, v bistvenih točkah spremenil. Črtal je nekatere važne vladne postavke, tako n. pr. dispozicijski fond za notranjega ministra, ali pa postavko, da se zviša zemljiški in hišni davek, da bi se s temi dohodki zvišale plače uradništvu, zato pa je vstavil nekatere postavke, ki jih vladni načrt ni imel in med katerimi so posebno važne: zvišanje invalidske penzije, polno moč za finančnega ministra, da nakloni malim kmetom ugodne kredite v vsoti 100 milijonov zlotov. Vidi se dobro, da je sejm svoje spreminjevalne preuredbe v budžetu izvršil prevdarjeno, da mu je šlo namreč zato, da popularizira svoje delo med narodom, kar je nedvomno preračunano na bodoče konflikte med diktaturo Pilsudskega in demokratizmom sejma.

Značilno je, da nihče ne ve in ne more presoditi, kake oblike bo zavzelo v bodoče razmerje med Pilsudskim in sejmom. Pilsudski svojih načrtov nikdar in nikjer ne razkriva, niti prijatelji njegovi niti nasprotniki si niso na jasnem, kaj bodo prinesli prihodnji tedni in meseci. Na nasprotstvo sejma je zadnjič Pilsudski odgovoril s tem, da je čisto enostavno ozmerjal poslance, zares na način, ki ni v parlamentarnem življenju nikjer v navadi, ter odgodil parlament takoj, ko je odglasoval precej modificirani proračun. Hkrati je povsem nepričakovano odložil funkcije ministrskega predsednika ter jih izročil Bartelu, sam pa si formalno obdržal samo vojno ministrstvo. Toda hkrati je preuredil ministrski svet s tem, da je vzel vanj zelo borbene osebnosti svojega kroga, kar je prepad med njim in parlamentom le še povečalo.

Jasno je, da želi Pilsudski revizijo ustave v tem smislu, da se povečajo kompetence eksekutivnih oblasti, osobito predsednika republike in ministrskega sveta, kar bi moralo hkrati pomeniti zmanjšanje kompetence sejma. V prvem delu je tudi med njegovimi nasprotniki mnogo takih, ki želijo isto, toda domala vsi so odločno zoper to, da bi se s tem okrnila demokratična državna uredba. Zato je med revizijskim načrtom vlade odnosno Pilsudskega in večino sejma velika, gotovo principijelna razlika, ki jo bo normalnim potom pač težko premostiti. Ravno v tem pogledu se pripravlja morda za jesen odločilna borba; gotovo je vsaj, da bo na jesenskem zasedanju sejm ostro nastopil zoper manire Pilsudskega, kar bo konflikt samo še povečalo. To pa hkrati postavlja razne katastrofalne možnosti v neposredno bližino, zakaj popolnoma nemogoče je, da bi Pilsudski mogel ustavnim potom izvesti svoje načrte glede preuredbe ustave, brez preuredbe pa mu je zmaga nad odporom sejma nemogoča.

Čudna anketa

Karlovac, avgusta. n. Policija je otvorila anketo zaradi nameravanega razpusta javne hiše. V anketo je pritegnila javne delavce in tudi zastopnike meščanstva.

Joca Jovanović o vlogi Nemčije

Berlin, 28. avgusta g. Vodja jugoslovenske delegacije na interparlamentarni konferenci v Berlinu Joca Jovanović objavlja v »Berliner Tageblattu« članek, v katerem razpravlja o simpatičnem razvoju nemško-jugoslovenskih odnošajev. Jovanović pravi, da pričakuje od nove demokratične nemške države, da bo postala vodilen političen faktor v Srednji Evropi. Med drugim poudarja Joca Jovanović tudi potrebo, da dobi Nemčija gospodarski izhod na sredozemsko morje ter zagotavlja, da bo Jugoslavija storila vse mogoče, da bo ta potreba postala dejstvo. Brez Nemčije se po mnenju Jovanovića gospodarsko ravnovesje Evrope ne da doseči. Samo gospodarska zveza, v kateri bi bila tudi Nemčija, bi mogla trajno zagotoviti mir v Srednji Evropi. »Berliner Tageblatt« pripominja k tej izjavi, da je stavek glede potrebe izhoda Nemčije na Sredozemsko morje nekoliko presenetil. Ta stavek izraža pa le misel, ki je nastala v Jugoslaviji z ozirom na konflikt z Italijo

Marinkovićeva pot v Ženevo

Beograd, 28. avgusta. p. Zunanji minister dr. Marinković, ki se je včeraj vrnil v Beograd, odpotuje nocoj na Bled, kjer bo poročal kralju o pripravah za prihodnje zasedanje Društva narodov v Ženevi, ki bo otvorjeno prihodnji ponedeljek, dne 3. sept. Z Bleda bo odpotoval dr. Marinković direktno v Ženevo. V ženevski delegaciji bodo dalje rimski poslanik Rakić, londonski poslanik Gjurić, zagrebški univerzitetni profesor Stražnicki, ljubljanski univerzitetni profesor Pitamic, general Nenadić, šef tiskovnega oddelka zunanjega ministrstva Hadžigjorgjević, šef kabineta Dušan Gjorgjević in uradnik zunanjega ministrstva Marinković. V zunanjem ministrstvu je bil sestavljen poseben odbor, ki zbira materijal, nanašajoč se na vprašanja, ki so na dnevnem redu jesenskega zasedanja Društva narodov. Delegacija bo krenila na pot tako, da se bo na Jesenicah sestala z zunanjim ministrom dr. Marinkovićem in nato skupno ž njim nadaljevala pot v Ženevo, kamor bo dospela v soboto ali nedeljo.

Kraljevo zdravstveno stanje

Bled, 28. avgusta. d. Danes dopoldne so bili konzultirani na dvoru zdravniki dr. Kostić, dr. Verbicki, dr. Mazanin in dr. Revež. Ugotovili so, da se je rana po zadnji zobni operaciji že skoraj popolnoma zacelila, vendar pa čuti kralj še vedno precejšnje bolečine na levi strani, kjer mu je odstranjena korenina. Po mnenju zdravnikov pa je vsaka komplikacija izključena. Kraljica je napravila dopoldne s prestolonaslednikom Petrom izlet v okolico.

Spomenik kralju Petru v Hercegovini

***Beograd*, 28. avgusta. p.** Danes je bil v Nevesinju na svečan način odkrit spomenik kralju Petru in njegovim soborcem v hercegovski vstaji. Kralja je zastopal na slavnosti general Čačević, vlado pa minister Andrić. Razen tega so bili navzoči predstavniki raznih nacijonalnih in kulturnih organizacij ter okrog 16.000 ljudi.

Pribičević pride danes v Kranj

Bled, 28. avgusta. d. Predsednik KDK Svetozar Pribičević, ki se mudi že več dni na Bledu kot gost poslanca Shvegla v vili «Vilsonia», odpotuje jutri v Kranj, kjer bo par dni gost župana Pirca, nato pa se vrne koncem tedna v Zagreb, kjer prične s prihodnjim mesecem zopet intenzivno politično delo na izvedbi akcije KDK.

Požar v brzovlaku

Rim, 28. avgusta. g. Tik pred obmejno postajo Chiasso severno od Milana, je v vagonu bazelskega brzovlaka izbruhnil požar. Železničarji so takoj opazili nevarnost ter so voz izločili iz vlaka. Od vagona so ostali le železni deli.

Požar tvornice

***Praga*, 28. avgusta. g.** V Veliki Žilini je iz neznanih vzrokov pogorela tvornica za ter. Požar se je naglo razširil, vendar pa so ga, ko je prišlo vojaštvo na pomoč, lokalizirali. S tem je bila odstranjena nevarnost, da postane plen požara tudi skladišča olja, antrazita in impregniranega lesa, ki so v bližini.

„Slovenec" na umiku

Bojevitost Koroščeve vlade proti KDK se je silno unesla. Nedavno je tukajšnji Koroščev list pozival vlado, da naj da »upornikom čutiti vso ostrost in težo zakona«, naj udari s svojo močno roko po »razdiračih« in naj jih »spravi k pameti in h konstruktivnemu delu, ki ga je Koroščeva vlada tako uspešno uvedla.«.

Vse prizadevanje vlade in njenih tajnih sil, da izzovejo koalicijo na kak čin ali izjavo, ki bi jo novo pečeni branitelj države raztolmačil kot nezakonito, se je izkazalo kot jalovo. Ljubljanski sklepi KDK so prisilili ministre — pravnike, da so si belili glave in mukoma premišljevali, kako bi se dalo najti paragraf zoper KDK. Doživeli smo čudež vseh čudežev, da zoper vse »rovarenje proti državi«, ki so ga zlasti naši klerikalci skušali dokazati koaliciji, ni paragrafa in da je ves krik o protidržavnem delovanju bilo golo natolcevanje, orožje v politični borbi, ki je od nekdaj odlikovalo tako radikale, kakor klerikalce.

Borbeni slovenski pristaši dr. Korošca so že plavali v veselju, da zopet nastopajo časi l. 1914., ko se bo z lahkoto dalo strpati vse slovenske naprednjake v zapor, ali njih nade se niso izpolnile. Z nekako ganljivo žalostjo ugotavlja »Slovenec«, da zaželjene obznane ne bo. Kot na zadnjo bilko tega zani bridkega spoznanja pa se vendar še zanaša na obstoječe »zakone in na oblasti, ki jih izvršujejo«. Morda se vladnim pravnikom vendarle posreči najti v sklepih in delu KDK kako senco zločina, ki bi se kolikor toliko dal spraviti pod ta ali oni zakon.

Misel, ki so jo gojili naši klerikalci se je izjalovila in »močna roka« ni zadosti dolga, da bi segla tako daleč; odtod tiha resignacija in tožba: Obznane ne bo! Ta obup pa priča najzgovorneje, da se vse dejanje in nehanje KDK ni za las oddaljilo od zakonitosti in si na veseljno žalost Korošca in čaršije ni izpodmaknilo temelja ter dalo priložnost vladi za gonjo proti koaliciji.

Nekompromitirane stoje zahteve koalicije in zaman je ves trud onih, ki s pomočjo krvave skupščinske večine poizkušajo vse mogoče, da bi speljali zakonite zahteve KDK po svobodi, enakosti in ravnopravnosti vseh državljanov na stranpota ter vzeli temu cilju prečanskega prebivalstva raison d'être.

Modrost in hladnokrvnost, sloga in enodušnost voditeljev KDK, ki pravilno ocenjujejo, da je nastopil važen moment, ko se bo za dolgo vrsto let odločila usoda prebivalstva polvice države, je obrezuspešila vse napade na koalicijo, ki je baš s svojo borbo afirmirala globoki svoj interes na tej državi. Nasprotniki so se nadejali lažjega dela in so sedaj razočarani v svojih smelih upih in sanjah o razcepu in razdoru koalicije.

Koroščev »Slovenec« napoveduje, da bo njegova vlada s tisto večino, ki na nji še vedno lepi kri nedolžnih žrtev, nadaljevala v jesenj delo tam, kjer ga je prekinila. To delo smo videli: Drobtinice nekaterim, ki naj bi imele zastreti jasen pogled javnosti na tisto, kar je hegemonistični režim storil v škodo vsej državi. S temi drobtinicami je hotel skriti ratifikacijo nettunskih konvencij, dodal pa je še kup obljub, ki pa so samo muzika daljne bodočnosti in jih bo morala izpolniti kaka druga vlada.

To »delo za državljane, njihov napredek in zadovoljstvo« naj bi bilo sredstvo, s katerim bo Korošec tepel koalicijo. Tako napoveduje »Slovenec«. Doživeli pa smo, da je koalicija zmagovito premagala vse intrige in podvale, vidimo pa tudi, da vlada ne štedi z udarci prečanom. Obetanju, da bo oktobersko zasedanje reševalo vsa važnejša vprašanja, je takoj sledil nalog za brezobzirno izterjavanje zapadlih davkov, kar je bil razen nettunskih konvencij edini uspeh dosedanjega dela Koroščeve vlade.

Nova afera s „Slavensko banko"

Zagreb, 28. avgusta. n. Nocojšnje «Novosti» objavljajo pod naslovom «Nova afera s Slavensko banko» članek, v katerem izvajajo med drugim:

«Današnji «Slovenec», glavno glasilo klerikalcev, se ne sramuje, da poskuša zaradi pridobivanja tuzemskih blagrov v družbi s tovariši Puniše Račića, v svoji današnji številki zvaliti na glup in perfiden način čisto poslovno pogodbo med Jugoštampo in konkurzno banko Slavenske banke na politično polje. «Slovenec» dela to v nepravilnem prepričanju, da bo morda kot glavni organ predsednika vlade in ministra notranjih del mogel vplivati na nedovoljen način na zagrebško sodišče. Zato skuša «Slovenec» dokazati, da je upniški odbor «Slavenske banke» «eksponent KDK», kakor da bi KDK imela kakršnokoli ingerenco na upniški odbor ali na Jugoštampo in sploh tako, kakor da sta upniški odbor in KDK sklenila to pogodbo z Jugoštampo, «da bi na ta način podprla svoj tisk», to je «Novosti», kakor pristavlja «Slovenec» v oklepajih.

Vse to je tako nespametno in obenem perfidno, da to lahko verujejo samo ljudje, ki so tako «siromašni na duhu», kakor so to očividno pristaši Koroščeve klerikalne stranke. Mi bomo, v kolikor se to nas tiče, nastopili v smislu zakona proti «Slovenčevim» klevetam, za sedaj pa v informacijo pošteni javnosti izjavljamo s pooblastilom poslovnega odbora Jugoštampe, da je Jugoštampa dolgovala «Slavenski banki» znesek dveh milijonov dinarjev, ki pa bi zapadel šele koncem l. 1931., torej šele čez tri leta, in da se je pogodila za vsoto 1,500.000 Din, ki jo je takoj izplačala. Ali je to «afera» s trgovskega in poslovnega vidika v današnji splošni nesigurnosti, za katero odgovarja tudi Koroščeva stranka, naj razsodi razborita javnost.

Olajšave za kulturno razstavo v Brnu

Praga, 27. avgusta. h. Razstava sočasne kulture v Brnu pričakuje v nedeljo drugo milijonskega obiskovalca. Od 1. septembra dalej so določene nove olajšave za goste iz Jugoslavije in Nemčije. Jugoslovensko železniško ministrstvo je že izdalo olajšave za vožnjo v Brno od 1. do 29. septembra.

„Jutrovčki" so se vrnili zdravi in čili

Radostno svidenje na ljubljanskem kolodvoru

To je bil snoči zopet živžav na ljubljanskem glavnem kolodvoru. Vrnili so se »Jutrovčki« zdravi in čili, ožgani in rejeni kakor mladi vrabčki. K sprejemu se je zbralo na ducate srečnih mamic, očetov, bratcev in sestric, pa tudi lepo število drugih Ljubljančanov, ki so letos že prebili svoj dopust na zgornjem Jadranu in mimogrede seveda obiskali tudi »Jutrovčke« v koloniji na Martinščici. Torej samo staro znanstvo. Vlak je imel nekaj zamude — pa ne da bi se bil kje izpodtaknil in v graben prevrnil otročiče, ki so se tako radostni vračali iz solnčnih krajev v objem svojih domačih.

— Vem, da se jim še nikoli ni tako dobro godilo, kakor letos! je razlagala med nestrpnim čakanjem neka mamka, ki ji je šibka hčerka Anka že drugič šla na morje.

— Več ko petnajstkrat je pisala in se pohvalila, kako je čvrsta.

— Ampak na jesen, veste, in pozimi se šele prav pokaže, kako jim pomaga solnce in voda. Sleherno zimo je Anka prej bolehala, letos pa nič.

Končno je s četrturno zakasnitvijo prisopihal dolenjskih hlapon!

— Zdravo! zdravo, zdravo! je zažvrgolelo z oken dolgega vagona in kakor drobno vejevje v vetru so mahljale otročje ročice v pozdrav. To je zopet bilo drenjanja, klicanja, objemanja in prekladanja prtljage. Ena sama punčka, drobcena in nežna kakor iz cukra, se je zjokala, ko jo je ata zopet stisnil k sebi. Moja nikoli še ni bila pri takšni mokri vodi, ki se ji pravi morje, in kar nič več ni verjela, da bo še kdaj videla Ljubljano, oh! Vsi drugi fantki in punčke pa so bili kar vidno nekam ponosni. Ne, niso priplavali po prežganki, marveč so s seboj prinesli kar celo vrsto sportnih uspehov. Zmagali so v nedeljo pri veslaških in telovadnih tekmah in Boris iz Bohinjske Bistrice je v plavanju gladko posekal vse konkurente. In zvečer pri koncertu in odhodnici so se »Jutrovčki« zopet tako odrezali, da —. O tem bo še pisanja v »Jutru«. Le to naj še povemo, da so tudi licejke, ki so se snoči vrnile z »Jutrovčki«, zmagale v nedeljo s svojo znamenito belo šestorko v čolnu.

Tedaj, srečno in brez vseh nezgod se je naša deca snoči vrnila. Niti celodnevna vožnja jih ni preveč utrudila. Štirje Dolenjci so izstopili na svojih domačih postajah, ostale so prevzeli v Ljubljani starši, šestero njih pa zastopni direkcije »Jutra« g. Prunk, ki jih je odvedel v Akademski kolegij pod materinsko skrbstvo gospe ravn. Jeranove. Licejske gospodične pa je pozdravil in sprejel g. direktor Jug. Kakor svidenje, je bilo zopet prisrčno poslavljanje. Vsi so se sprijateljili kakor v eni sami družini. Tako je prav — in kdo je tega najbolj vesel? »Jutro«!

Darovi „največjega Slovenca" slovenskemu gospodarstvu

Novi udarci naši industriji in trgovini. — Za izvoz ni vagonov. Nakladalni in razkladalni rok znižan na 6 ur. — 200 zaprtih vagonov mora nemudoma na Sušak

Zastoj tovornega prometa na področju zagrebške železniške direkcije je spravil v ospredje vprašanje, ki je v sedanji veliki borbi za modernizacijo države in vsega državnega življenja izredno ilustrativno. Krivda za ta zastoj ne zadene zagrebške direkcije, temveč je posledica dveh činjenic:

1.) državna uprava zadnja leta sploh ni pošteno popravljala tovornega parka in pogonskih strojev;

2.) beograjski hegemonizem in egoizem si je rezerviral nad 62 prekoštevilnih najmodernejših lokomotiv, dočim je popolnoma ignoriral pravočasno prošnjo zagrebške direkcije glede dostavitve potrebnega števila lokomotiv za obvladanje jesenske izvozne kampanje ter za dovršitev gradbenih del na drugi progi Zagreb—Beograd.

Od katastrofe tovornega prometa na področju zagrebške direkcije je v prvi vrsti prizadeta Slovenija, deloma vsled svoje trgovine na jug, deloma zaradi eksporta preko Sušaka in Splita. Terminske kupčije so izključene, dobave po pogodbenih rokih izključene, slede pa jim padci cen domačih proizvodov, nazadovanje mezd itd. Vse intervencije iz Slovenije, tudi one iz krogov, ki jih smatra današnji režim za svoje, so ostale brezuspešne. Vlada «največjega Slovenca» se ni niti zganila. Komisija prometnega ministrstva je sklenila, naj se skliče konferenca, ki bo določila rok definitivne konference o tem akutnem vprašanju...

Medtem pa znaša deficit naše zunanje trgovine poldrugo milijardo samo v prvem semestru tekočega leta! Mesto da vlada stori vse, da omogoči velikopotezno izvozno kampanjo in s tem poveča dotok inozemskih deviz, ki so nujno potrebne našemu dinarju, sploh ne razmišlja o teh vprašanjih, temveč se igra z nekakimi veleizdajstvi, preti z ostro uporabo zakonov in skrbi za svojo eksistenco, kakor da bi bila država zaradi režima. Naš izvoz in vse naše gospodarstvo naj gre rakom žvižgat, samo da hegemonistični režim ostane.

Da pa bo slika še temnejša, slede še novi, hujši udarci proti prečanskemu gospodarstvu, v prvi vrsti zopet proti Sloveniji. Slovenija bi potrebovala sedaj na početku jesenske sezone 1200 do 1500 vagonov dnevno, dobi pa jih mnogo manj. Ako odvzamemo potrebe naše premogovne industrije, ki imajo prvenstvo, ostane danes **za vso civilno trgovino v Sloveniji le 50 do 100 vagonov dnevno na razpolago.** To je številka, ki uprav do korenin izpodjeda vsak razmah slovenske trgovine pred jesenjo in hromi vso slovensko produktivnost. K vsemu temu prihaja še ljubljanski velesejem, ki bi moral najti baš v centralni železniški upravi svojega najboljšega podpornika.

Mesto da bi centralna prometna oblast reagirala z efektivnimi podporami in dostavitvami potrebnih vagonov, sega po novem palijativnem sredstvu, ki bo naše izvozničarje stal desettisoče penalov in šikan. Včeraj so slovenske postaje **dobile brzojavni nalog generalne direkcije železnic v Beogradu, s katerim se s 1 septembrom tega leta znižuje razkladalni in nakladalni rok od 24 ur na 6 ur.** Kaj pomeni 6 ur nakladalnega ali razkladalnega roka, to ve samo oni, ki je kdaj razkladal vagon. Vagona naša industrijska in trgovska podjetja ne dobe nikdar na uro natančno, in niti ne vedo, kdaj jim bo na razpolago, medtem pa že poteka čas in penali bodo rastli kakor gobe po dežju.

Generalna direkcija v Beogradu pa ni ostala le pri tem ukrepu. V soboto je **ljubljanska direkcija dobila brzojaven nalog, naj takoj in brez odlagania dostavi na Sušak 200 zaprtih vagonov,** ki da so tamkaj potrebni za velike cementne in fosfatne pošiljke za našo državo, seve za privatnike. Ta ukrep je po mnenju gospodarskih krogov zadal naši izvozni trgovini smrtni udarec. Cementni in fosfatni materijal bi prav lahko počakal nekaj dni, ali ne! Slovenija naj da vagone, čeprav je tudi v Beogradu znano, da je naša trgovina na robu propada in je slovensko železniško omrežje uprav po mačehovsko tretirano v Beogradu, uprav tako, kakor da bi ne bili v isti državi.

Prizadeti krogi vedo, kaj se skriva za temi in takimi ukrepi. Kdor količkaj gospodarsko misli in računa, bo zlahka uvidel, kam plove naše gospodarstvo pri takih prometnih razmerah.

Najbolj žalostno pri vsem tem pa je to, da **se to dogaja pod vlado «največjega Slovenca», od katerega bi vsak normalen človek pričakoval, da se bo s svojo vplivno besedo zavzel za upravičene slovenske interese in dal Slovencem in slovenskemu gospodarstvu vsaj ono, kar mu po vseh zakonih pravice in enakosti gre.**

Toda največji Slovenec spi mirno spanje gospodarskega diletanta. Raje dela usluge beograjskemu hegemonizmu in mu pridno sekundira v njegovi smešni veleizdajalski kampanji. To je mnogo bolj važno kakor skrb za slovensko gospodarstvo.

Tragična smrt male Škofjeločanke

Bled, 28. avgusta d. Pred par dnevi je napravila kraljica izlet v Škofjo Loko. Ni še znano, kakor je zvedela za kraljičin prihod 12letna osnovnošolska učenka Lidija Caleari. Kljub slabemu vremenu je pohitela na polje in nabrala šopek poljskih cvetlic, da jih pokloni kraljici. Pri tem pa se je prehladila in nevarno obolela. Na smrtni postelji si je zaželela vsaj par cvetlic s kraljičinega vrta. Oče ji je izpolnil zadnjo željo, pisal kraljici in ji sporočil željo svoje na smrt bolne hčerke. Kraljica je željo takoj izpolnila in ji poslala lep šopek vrtnic s trobojnico. Medtem pa se je bolezen male Lidije tako poslabšala, da so jo morali odpeljati v ljubljansko bolnico, kjer je danes umrla. Ko so kraljici sporočili njeno smrt, je poslala po posebnem ordonancu v Ljubljano šopek ciklam, ki so ga položili v krsto male Lidije.

Skrivnost Löwensteinove smrti

Ravnatelj pariškega laboratorija za strupe, profesor Cohn-Abrest je po nalogu Löwensteinove vdove raztelesil truplo pokojnega belgijskega bankirja, da bi dognal, če in s kakšnimi strupi je bilo zavdano multimilijonarju, ki je padel iz letala v morje. Prof. Cohn-Abrest je truplo analiziral, rezultata pa ni objavil. Vendar se šušlja po Parizu, da je izid preiskave senzacijonalen. Profesor je predvsem dognal, v kakšnem zastrupljenem stanju se je truplo nahajalo ko je milijonar nastopil potovanje iz Londona proti Belgiji. Ni namreč nikakega dvoma, da je bil Löwenstein patološka natura. Pariški klinik je na podlagi preiskave izračunal, v kakšnem duševnem stanju je bil milijonar, ko je stopil v letalo. To pojasnilo baje tvori pravi ključ v doslej javnosti nepojasnjeno Löwensteinovo smrt.

Izvrstna veseloigra ljubavi in strasti

Galantni oficir

V glavni vlogi dražestna

LIL DAGOVER

Ljubezen. — Intrige. — Strast. — Dvoboj! — Kavalirstvo. — Zabava z lepimi ženskami.

Predstave ob 4., pol 8. in četrt na 10.

KINO IDEAL.

Naši kraji in ljudje

Zdravnika dr. Žerjava

Narodni poslanec dr. Gregor Žerjav se je za časa svojega bivanja v Beogradu izročil v nego mlademu, a že priznanemu slovenskemu zdravniku dr. Vladimiru Brezovniku ki ima v Beo-

PROFESOR DR. SAUERBRUCH

DR. VLADIMIR BREZOVNIK

gradu svoj lasten sanatorij v ulici Miloša Velikega. Dr. Brezovnik je štajerski rojak, doma iz Vojnika pri Celju. Po končanih medicinskih študijah se je specijaliziral na kirurgijo in se zlasti zanimal za najnovejšo kirurgično panogo, operativno lečenje tuberkuloze. Svojemu odličnemu pacijentu se je posvetil z vso ljubeznijo in požrtvovalnostjo in res se mu je posrečilo zdravstveno stanje dr. Žerjava znatno zboljšati. Da se definitivno izleči in okrepi, ga je opozoril na metodo slovitega berlinskega kirurga prof. dr. Sauerbrucha, ki je zaslovel v vsem medicinskem in znanstvenem svetu radi svojih uspehov potom operativnega lečenja tuberkuloze in dobil za to tudi najvišje znanstveno priznanje, Noblovo nagrado.

Dr. Žerjav je na nasvet dr. Brezovnika in v njegovem premstvu res odpotoval v Berlin. Profesor Sauerbruch je v polnem obsegu potrdil diagnozo dr. Brezovnika in že tretji dan po prihodu v Berlin dr. Žerjava operiral. Kakor smo že poročali, je operacija popolnoma uspela in dr. Žerjav se je srečno vrnil v Slovenijo, kjer pa rabi seveda še par tednov popolnega miru, da se okrepi.

Dr. Brezovnik je porabil svoje berlinsko bivanje v to, da se je še bolj poglobil v tuberkulozno kirurgijo, zlasti v Sauerbruchovo operativno metodo, ki jo bo zdaj kot prvi zdravnik na Balkanu izvajal tudi sam.

Stjepan Radić in dr. Singer

Iz Beograda so skušali v inozemstvu razširiti vest, da Stjepan Radić ni umrl na posledicah rane, ki jo je prizadela krogla Puniše Račića, marveč da je podlegel neki drugi bolezni. Na vse to prinaša »Narodni val« sporočilo svojega poročevalca iz Berlina ki pravi, da se je beograjsko lansiranje popolnoma izjalovilo. »Fränkische Zeitung« je objavila razgovor svojega dunajskega poročevalca s specijalistom dr Singerjem, ki je pregledal Radića po atentatu in takoj povdaril da je rana smrtna. Pravi, da je v tem smislu tudi redigiral bulletin, pa je prišel v javnost popolnoma predrugačen, čisto prekrojen in to brez dovoljenja dr. Singerja, pač pa iz političnih razlogov . . .

V spominu je še, da je prof. dr. Singer po povratku na Dunaj napram novinarjem označil beograjske bulletine za optimistične, ki ne odgovarjajo dejanskemu zdravstvenemu stanju Stjepana Radića. Že takrat je torej dr. Singer zelo previdno obsodil politično prikrojevanje bulletinov v Beogradu.

Naše narodne noše — italijanske!

V Trstu, po Velikem Šmarnu.

Tujski promet je v Italiji tudi letos zaostal precej daleč za onimi leti, ko gospod Mussolini še ni dajal lekcij inozemskim izletnikom, turistom in letoviščnikom, kako morajo ceniti in spoštovati «gostoljubje», ki ga jim nudi Italija za njihov dragi denar. Izostajanje inozemskih gostov so prav posebno morale občutiti Benetke, ki v veliki meri tudi še dandanes žive od tujskega prometa. Da bi se nudilo tujcem nekaj prav posebnega, kar naj bi jih zopet privabilo, so priredili v Benetkah veliko smotro italijanskih narodnih noš in so v ta namen zbobnali ljudi iz vseh pokrajin Italije. Pri tej smotri je bilo videti kroje iz davnih stoletij, kakor so bili v navadi pri tedanjih predstavnikih in uslužbencih raznih večjih italijanskih mest. Prav posebna pozornost pa se je posvečala tako imenovanim «novim pokrajinam», južni Tirolski, našemu Primorju in pa Dalmaciji.

«Italijanske narodne noše» iz našega Primorja so na ta način predstavljale narodne noše iz Knežaka na Pivki, Vipave, Črnič, Grgarja, Komna, Doberdoba, Koprive, Dutovelj, Škednja pri Trstu, Dekanov, s Puljščine, Vodnjana, Galažana, Krnice, Peroja, Sv. Vinčenta, Žejan, Mun, s Poreščine, Plomina, Montića, Žminja, Sušnjevice, Izdé, Kopra, Nerezin, Suska in Cresa. «Italijanska Dalmacija» pa je bila zastopana po 40 Zadranih in 60 Lastovčankah, oblečenih v vse mogoče dalmatinske narodne noše.

Italijanski listi ne morejo dovolj prehvaliti teh «italijanskih» narodnih noš in soglašajo v trditvi, da je bil oni del velikega sprevoda, v katerem so korakali predstavniki in predstavnice novih pokrajin, najlepši v vsem sprevodu in da je gledalstvo imelo pri njem največ užitka. In brskat so šli italijanski listi po vseh mogočih starih spisih in arhivih, da bi tako dokazali, kako pristno italijanske so vse te narodne noše, češ, ker je bilo prebivalstvo vseh teh krajev nekdaj italijansko, italijanskega, da naravnost rimskega pokolenja.

Skoraj naravnost blaznelo od navdušenosti pa je občinstvo, ko so predstavnice «italijanskih dalmatinskih in istrskih narodnih noš» nastopile s svojimi seveda tudi «pristno italijanskimi» — narodnimi plesi in se je nad njimi vila modra zastava «neodrešene Dalmacije». In kako naj bi občinstvo ne prekipevalo navdušenja, ko je bilo vse to «iz italijanske Dalmacije, ne iz Zadra ali Lastova ali Splita, ne, ko je vse to bila vsa Dalmacija s svojimi starimi zgodovinskimi rimskimi tradicijami. Dekleta so bila sicer res iz Zadra in Lastova, toda predstavljale so Dalmacijo» . .

Tako se je čitalo v italijanskih listih in zadrska profesorja Avenanti in Praga, ki sta vodila to skupino v Benetke, sta izjavljala vsem in vsakomur, da Zader sicer nima svoje posebne narodne noše, dočim jo Lastovo ima, toda hotelo se je, da bi bila zastopana vsa Dalmacija ob obale pa do Dinarskega pogorja, ker je vse to — italijanska zemlja! Zato so dekleta iz Zadra in Lastova odšle v Benetke v dalmatinskih narodnih nošah, da so tako «slovesno afirmirala italijanstvo svoje zemlje, da so zapele «El Si» (pesem italijanstva) tudi za brate, ki tiho žive v daljini in upajo v italijansko domovino, v Italijo Benita Mussolinija.»

Če še dodam, da so pri tem razkazovanju «italijanskih narodnih noš, morale sodelovati tudi naše narodne noše iz Kanalske doline na Koroškem in celo tudi rabeljski rudarji v svojem rudarskem kroju, je tako slika «italijanskih narodnih noš» iz novih italijanskih pokrajin popolna. Naša Kanalska dolina, naša Notranjska, naš Kras, naša Vipavska dolina, naša tržaška okolica, naša Istra od Dekanov do Tolmina, od Pod grada preko Čičarije do Poreščine in srbskopravoslavnega Peroja, naše kvarnersko otočje in končno vsa naša Dalmacija, kjer edini italijanski Zader «nima svoje narodne noše»: vse to naše ozemlje, naseljeno izključno z našim narodom, je dobilo na smotri italijanskih narodnih noš v Benetkah žig najpristnejšega italijanstva in v svoji nacijonalni zaslepljenosti tako lahkoverno italijansko občinstvo, ž njim pa tudi ves tuji svet, ki je prisostvoval tej smotri, in občudoval pestro krasoto naših narodnih noš, sta verjela temu gorostasnemu sleparstvu!

Vzeli so nam vse, kar je bilo našega, uničili so nam naše narodne kulturne institucije, oropali so nas naše gospodarske organizacije, jemljejo nam celo naše priimke in naša imena, sedaj pa so segli tudi še po naših narodnih običajih, po naših narodnih nošah. Našega ni prav čisto nič več, vse je italijansko, najpristneje italijansko!

O, komedija! Žalostna in sramotna zanje!

K 20letnici Narodne strokovne zveze

Za proslavo 20 letnice ustanovitve Narodne delavske organizacije in njene naslednice Narodne strokovne zveze vlada iz dneva v dan večje zanimanje in prihajajo vsak dan poročila o udeležbi. Ker je že danes prijavljenih toliko udeležencev, da bi bila dvorana OUZD veliko premajhna, je sklenil izvrševalni odbor NSZ, da se bo vršil kongres dne 9. septembra v dvorani Sokola na Taboru. Prosimo torej vse udeležence, da vzamejo to na znanje in opozorijo posebno zunanje člane in goste.

Izvrševalni odbor je izdelal za vso proslavo natančen spored. V petek dne 7. septembra bo sprejem Čehov in konferenca z zunanjimi gosti, zvečer pozdravni večer. V soboto dopoldne ob 10. v dvorani OUZD na Miklošičevi cesti delegatsko zborovanje, popoldne seje odsekov in zvečer prijateljski sestanek. V nedeljo ob 8. zjutraj sprevod gostov na kolodvoru, na to spored na Tabor, kjer se bo vršil točno ob 9. uri kongres narodnega delavstva. Po kongresu sprevod po mestu do Narodnega doma, kjer bo skupno slikanje udeležencev. Ob 1. uri popoldne bo skupen obed v hotelu Tivoli, med katerim bo svirala godba jeseniškega Sokola. Popoldne ogledovanje jesenske razstave na velesejmu, kakor tudi nekaterih večjih industrijskih podjetij. Po obedu bo prijateljski sestanek v hotelu Tivoli do odhoda večernih vlakov.

Prometno ministrstvo je dovolilo polovično vožnjo in veljajo za to vožnjo izkaznice, ki se dobijo brezplačno pri tajništvu Narodne strokovne zveze, Ljubljana, Šelenburgova ulica 7/II. Izvrševalni odbor je te dni končal z razpošiljanjem vabil in prosi vse one, ki pomotoma niso prejeli vabila, da se kongresa vseeno udeležijo in zahtevajo vabilo bodisi osebno ali pismeno pri tajništvu.

Dva nepojasnjena umora

V obmejni prekmurski vasi Središču so kmetje te dni našli kakih 50 korakov od madžarske meje 29letnega kmečkega sina Ludovika Pocoka ustrelienega. Krogla mu je prodrla tilnik in izstopila spredaj na čelu. Sum je padel na Pocokovo ženo Ilono in njenega očeta gozdarja Batova ki se zdaj nahajata v preiskovalnem zaporu v Murski Soboti.

Zaenkrat je ta umor še popolnoma nepojasnjen. Enako predstavlja za preiskovalne oblasti zagonetko roparski umor ki je bil izvršen v bližini Ljutomera pretekli torek in čigar žrtev je 17letni Viktor sin Fr. Podplatnika, posestnika, mesarja in trgovca z živino v Sojancih.

Imenovanega dne je g. Podplatnik, ki mu je bil Viktor desna roka pri njegovih kupčijah, poslal sina z nakupljenimi teleti v Ljutomer da jih preda kupcu iz Avstrije. Drugi dan bi imel priti k izplačilu Viktor ali oče. Viktor se je zato okoli 5 popoldne odpravil iz Ljutomera po okraini cesti s kolesom proti Sv. Tomažu. Ker pa se zvečer ni vrnil domov, so domači mislili, da je ostal v Ljutomeru da drugi dan dvigne denar. Toda tudi drugega dne so ga pričakovali zaman. Bili so sicer v skrbeh zanj ali pomirili so se z dejstvom da je Viktor trezen, miren in popolnoma zanesljiv ter da je šel z dvignjenim denarjem nakupovat živino, da jo postavi na sejem pri Sv. Duhu na Stari gori dne 24. t. m. Tja sta se peljala tudi oče in mati.

Namesto veselega svidenja pa sta doživela razočaranje in navdala ju je najstrašnejša slutnja zaradi ljubljenega Benjamina. Odpeljala sta se v Ljutomer da javita izginotje sina oblastim in nato orožništvu pri Sv. Tomažu. V soboto se je podal orožniški komandir Žlender s sorodniki iskat pogrešanega. Preiskali so šumo ob okraini cesti, kjer se je kmet Tomaž Zemljič po domače Belišarov izrazil da je v torek slišal par strelov. In res so v samotnem kraju gozdovja našli pogrešanega Viktorja od več strelov zadetega mrtvega. Da je zločincu bilo samo za denar sledi iz tega, ker je pustil kolo pri svoji žrtvi in oboje odvlekel s ceste v gozd. Na svoj račun pa zločinec ni prišel, kajti fant je imel pri sebi baje le okoli 100 Din, ker v Ljutomeru ni dobil denarja in se je že okrog 6. ure vračal proti domu.

Porotniki za tretje porotno zasedanje

Za tretje porotno zasedanje v letošnjem letu, ki se prične dne 10 septembra, so bili izžrebani sledeči porotniki:

Glavni: Senica Josip posestnik in trgovec, Zg. Domžale; Šribar Vojko, trgovec in gostilničar, Gradec; Kušan Jakob, posestnik, Notr. gorice; Lončar Josip, posestnik, Dvor; Vrhovec Alojzij, posestnik, Šujica; Lenarčič Matija, posestnik, Podgora; Remic Franc, posestnik, Dobrova; Hladnik Anton, pos., trg. in gostilničar, D. Mar. v Polju; Goljar Ivan, posestnik in mizar, Podgora; Suša Viktor, trgovec, Zagorje; Vida Viljem, posestnik, Hraše; Babnik Mihael, posestnik, Zg. Šiška; Rainer Franc, gostilničar, Zagorje;; Velkovrh Franc, trg., pos. in gostilničar, Brezovica; Čuden Jože, posestnik, Dragomer; Grintal Janez, kmetovalec, Križ; Čarman Franc, kmetovalec, Dravlje; Draksler Jožef, posestnik, Zbilje; Lenče Leopold, posestnik, Savlje; Peruzzi Vladimir, posestnik, Lipe; Šušteršič Franc, posestnik in gostilničar, Zapuže; Marinko Andrej, posestnik, Lukovica; Zakotnik Anton, kmetovalec, Koseze; Čebulj Franc, posestnik, Potok; Klemen Alojzij, posestnik, Savlje; Burgar Ivan, posestnik, Sp. Bernik; Marinšek Franc, posestnik, Preserje; Čad Anton, poljedelec, Dragomelj; Šušteršič Franc, posestnik, Svetje; Kogovšek Vinko, posestnik in mizarski mojster, Dravlje; Dremelj Janez, posestnik, Ponovavas; Perovšek Jakob, posestnik, Šmarje; Baš Ivan, posestnik, Krbulje; Kramar Franc, posestnik in gostilničar, Glince; Šetinc Davorin, trgovec, Vrhnika; Dobrav Anton, posestnik, Vel. Kostrevnica.

Nadomestni: Štupica Josip, posestnik in sedlar, Herzog Ivan, gostilničar; Sušnik Rajko, pos. in steklar; Krištofič Karol, zadružni revizor; Orehek Matej, posestnik in trgovec; Kavčič Jakob, pek; Meden Matija, poštni nadoficijal v pok.; Kmetič Franc, posestnik in ključavničar; Janša Franc, major v pokoju, vsi v Ljubljani.

Pred vpisovanjem

(Navodila staršem.)

Vsako leto pišemo o slabih šolskih uspehih šele na koncu leta, ko je prepozno, da bi odstranili njih vzroke. Pravi otrok v pravi šoli in pod pravim vodstvom mora dobro uspevati, kajti nikjer in nikoli ne zahteva šola več, nego zmore otrok v svoji dobi, saj šola je pač zato tu, da mladina uspeva, ne pa da ne uspeva. Napaka je torej v tem, da starši ob začetku leta ne prevdarijo, koliko je zmožen njih otrok, in da mu šele potem izbero primerno šolo.

»Ultra posse nemo tenetur,« to je: več ko mogoče ne more nihče storiti, ne profesor ne učenec, zato je sedaj čas premisliti, ko se šole odpirajo in začenja vpisovanje, kam bomo dali svoje otroke, da ne bo med letom in po končanem letu zopet jadikovanja. Podajamo o tem nekaj misli.

Konferenca UJU je sklenila, naj prestopajo otroci v srednjo šolo šele po dokončanem **petem razredu**. Ta zahteva je popolnoma upravičena in jo pametni starši sami upoštevajo, razven v posebnih primerih, kjer otrok kaže izredno nadarjenost. Posebno sedaj, ko je odpravljen sprejemni izpit za srednje šole, se misli, da spada vse tja in da je vseeno, koliko otrok zna, odnosno kako je duševno dozorel. To je glavna napaka, ki se maščuje nad otroki in nad starši.

Seveda, ravnatelj mora danes sprejeti vsakega učenca, ki je dovršil deseto leto in ni njegova stvar, da presoja o njegovi zmožnosti. Tako pravi predpis. Na profesorskem kongresu na Cetinju se je o tem razvila burna debata, iz katere se je videlo, da je bil sprejemni izpit odpravljen zato, ker je v naših južnih krajih slabo preskrbljeno z ljudskim šolstvom in se na ta način omogoči vstop v gimnazijo nadarjenim dečkom, ki so dovršili morda samo dva razreda ljudske šole in svoje znanje toliko izpopolnili, da nastanejo iz njih najboljši učenci. Tako smo zaradi izjem napravili pravilo, namesto da bi bili pravilu dopustili izjeme. Tako je nastal narobe svet in zdaj vlada splošno mnenje, da spada vse, kar je izpolnilo deseto leto, v gimnazijo, ker mora biti vsak sprejet.

Res je, da tudi prejšnji sprejemni izpit ni bil posebna težkoča, a je bil vsaj nekako merilo in je vzbujal respekt pred srednjo šolo, kamor so vstopali samo nadarjenejši otroci. Sedaj pa sili tja vse, kar leze in gre, in pod takimi pogoji so dobri uspehi nemogoči, kajti profesor mora posvečati največ časa ravno onim, ki so prinesli s seboj najmanj znanja, dočim se oni, ki vse to že znajo, dolgočasijo. Ako bi prihajali iz četrtega razreda samo izredno nadarjeni otroci, bi bila nivelizacija kmalu dosežena in moglo bi se začeti uspešno skupno delo. Tako pa so takšni nepripravljeni in nenadarjeni otroci vedno eno leto za svojim razredom in prava ovira dobrih uspehov.

»Pravi, da hoče biti gimnazistka,« je rekla gospa, ki je pripeljala vpisat slabotno desetletno dekletce in se je nasmejala sladko, skoraj ponosno.

»Bolje bi bilo, če bi šla še v peti razred.«

»Noče, ona pravi, da bo gimnazistka.«

»No, da, saj lahko vstopi drugo leto — premlada je, preslabotna.«

»Saj jaz tudi tako pravim, pa hoče in hoče, če ne, pa joka . . .«

No, dobro, pa smo jo vpisali. In uspeh? Celoletna muka za otroka, mater in profesorje. Na koncu leta je padla. Tako je, če otroci odločajo. Svetovali smo med letom materi, naj jo da nazaj na ljudsko šolo. Ne, taka sramota! »Naj ostane do konca leta, pa naj repetéra . . .« Ta »repetéra« je mnogo slabši nego dobro izvršen peti razred!

Prišla je mamica z dvema hčerkama; ena je imela pet, druga štiri razrede. »Sem rekla, kjer je starejša, naj bo pa še mlajša, da bosta skupaj . . .« O ti zaslepljena mamica! Seveda, ravnatelj je moral vpisati obe, in začela se je borba za enakost, ki je bila zaradi razlike let in šolskih razredov nemogoča. Mlajša je znala komaj dobro pisati in so ji manikali še vsi pojmi o slovnici. Kako naj pri taki neenakosti in nenadarjenosti profesor dosega uspehe? Srednja šola za čiščenje razredov nima drugih sredstev kakor t. zv. odstranitev, po kateri se morejo »neredni, nezmožni in nemarljivi učenci« po prvem, odnosno po drugem tromesečju odstraniti iz šole in morajo potem polagati izpit na koncu leta. Ako se to zgodi, nastane letanje, protestiranje, zamera. »Pa ravno naš, pa ravno naša! In tako nenadoma! Saj nismo nič vedeli!« In tako dalje. Profesorji prav dobro vedo, da so s tem kaznovani bolj starši nego učenci, zato se tega predpisa poslužujejo samo v skrajnem slučaju, kajti: kako naj se učenec uči doma, če se niti v šoli ni učil, in kako naj obvlada tvarino čez vse tromesečje, če je prej ni mogel niti od dne do dne?

Zato veljaj pravilo: **razven v primerih izredne nadarjenosti naj izvrši otrok pet razredov ljudske šole** — šele potem naj vstopi v srednjo šolo, če je dovolj pripravljen in duševno razvit. S tem bo odstranjen vzrok mnogih neuspehov, pa tudi jeze, muk in težav za otroke, starše in profesorje. Pri izbiri šole ne sme odločati to, da je ta ali ona šola bolj blizu, da hodi tja tudi ta in ta znanec ali znanka, ali bog vedi kakšni drugi domači in drugi obziri, **ampak samo zmožnost in pripravljenost otroka.** Pa o tem se bomo še pogovorili.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!
13

Domače vesti

Mtadra, hopsasa...

Ta stvar spada sicer v gospodarsko rubriko, toda iz gole škodoželjnosti sem gospodarskemu uredniku izmaknil rokopis in ga prikrajšal za naslednjo senzacijo, ki naj se tiska in čita na tem mestu:

Kaj vse kupujemo na račun reparacij?

— Nemčija je lani pričela objavljati v svoji statistiki zunanje trgovine tudi reparacijske dobave, in sicer ločeno po posameznih predmetih. Nedeljska številka lista «Berliner Lokal-Anzeiger» se v članku pod naslovom «Reparacijski mozaik» peča s kurioznostmi, ki se najdejo v tej statistiki. Med drugim navaja, da je Nemčija letos (v I. polletju) dobavila Jugoslaviji na račun reparacij tudi **5 gramofonov** z 250 ploščami in **1 glasovir** ter dostavlja, da spada Jugoslavija poleg Belgije, ki je dobila na račun reparacij 5100 orglic in 10 glasovirjev, med muzikalične reparacijske upnike. Zanimivo bi bilo vedeti, katera državna ustanova (?) je čutila potrebo nabaviti na račun reparacij glasovir ter gramofone s ploščami...

Kakopak, državna ustanova! Naiven gospod, ta gospodarski urednik! V ostalem pa je tudi beseda «državna ustanova — nežnega spola...

MAC.

* **Osebna vest.** V Kranjsko goro je dospel na oddih znani načelnik ministrstva trgovine in industrije g. Milivoj M. Savić. Nastanil se je v hotelu »Slavec«, kjer bo ostal dva tedna.

* **Imenovanja v državni službi.** Predmetni učitelj na državni trgovski akademiji v Mariboru Alojzij Struma je imenovan za profesorja na istem zavodu, pripravnik Jakob Dagarin pa za pisarja pri upravi za zaščito industrijske svojine.

* **Premeščenja v državni službi.** Premeščeni so: policijski agent Josip Seibert od okrajnega glavarstva na Prevaljah k okrajnemu glavarstvu v Celju, arhivski uradnik Milan Okorn od velikega župana v Mariboru k okrajnemu glavarstvu na Prevaljah, sodni sluga Ivan Klemenčič pa iz Tržiča k okrajnemu sodišču v Kamniku.

* **Sprejem v našo državljansko zvezo.** V našo državljansko zvezo so sprejeti na teritoriju Slovenije: ekonom Josip Šilhan v Št. Lovrencu, učitelj Avgust Kravos v Vinici, žandarmerijski narednik Avgust Petrak v Brežicah, posestnik Ivan Bajc v Mirni in železniški delavec Rafael Mozetič v Ljutomeru.

* **Kongres profesorjev preložen.** Kongres delegatov Profesorskega društva, ki bi se imel vršiti na Sušaku v dneh 6., 7. in 8. septembra, je po sklepu glavne uprave društva preložen in se bo vršil v početku meseca oktobra.

* **Iz Zdravniške zbornice za Slovenijo.** V imenik zdravniške zbornice za Slovenijo sta bila vpisana: dr. Milko Peče, začasni rudniški zdravnik v Hrastniku, in dr. Rudolf Rožič, asistent zdravilišča v Slatini Radencih.

* **Ali pride do nove intervencije v Beogradu?** »Jutarnji list« poroča iz Splita: Reprezentant neke tuje države v Splitu, ki je v zadnjem času znan vsej naši javnosti po svojih drznih nastopih ob priliki zadnjih proitalijanskih demonstracij, se je zapletel v ljubavno razmerje z dekletom precej svobodnega vedenja. Ker si zastopnik te tuje države s svojim nastopom in vedenjem ni zral pridobiti spoštovanja omenjenega dekleta, mu je ona prisolila zaušnico ter zapustila prostore konzulata. Dogodek se v Splitu splošno komentira.

Premog, drva, koks, kovaški premog in oglje - „ILIRIJA“
Vilharjeva cesta (za Gl. kol.), Kralja Petra trg 8, Miklošičeva cesta 4 — Telefon štev. 2820

* **Preureditev selske dostave pri pošti Kranj in Preddvor.** Selska dostava pri kranjski pošti se je tako izpremenila: Vsak dan, razen ob nedeljah, se dostavlja v kraje: Primskovo, Gorenje, Britof, Orehovlje, Predosje, Suha, Brdo, Kokrica, Bobovek, Tatinec, Srakovlje, Mlaka, Ilovka, Rupa, Prevalje, Huje, Klanec, Čirčiče, Hrastje, Prebačevo, Strževo; ob ponedeljkih, sredah in petkih pa v kraje: Bukovica, Zabukovje, Pševo, Javornik, Sv. Jošt, Čepulje, Zgornja Besnica in Spodnja Besnica. V zvezi z otvoritvijo pošte Golnik se je selska dostava pri pošti Preddvor izpremenila takole: Vsak dan, razen ob nedeljah, se dostavlja v kraje: Srednja Bela, Spodnja Bela, Hraše, Gornja Bela, Bašelj, Mače in Nova vas; ob torkih, četrtkih in sobotah v kraje: Turn, Potoče, Hrib, Gmajna (Tupaliče), Mošjanca, Olševek, Hotemaže, Tupaliče, Breg; ob ponedeljkih, sredah in petkih pa v kraje: Turn, Hrib, Gmajna (Tupaliče), Olševek, Hotemaže, Tupaliče in Breg.

* **Razstava pohištva bo na željo občinstva** zopet prirejena ob jesenskem velesejmu od 1. do 10. sept. Mizarski mojstri iz Št Vida pri Ljubljani in iz okolice bodo tudi tokrat kompaktno razstavili svoje izdelke pod skupno firmo Obrtna zadruga lesnih strok v Št. Vidu pri Ljubljani. Poleg teh razstavlja še več velikih mizarskih tvrdk iz vse Slovenije. Izdelki naših mojstrov so priznani po svoji kakovosti in solidnosti ter po skrajno zmernih cenah. Razstavljene bodo kuhinje, spalne in jedilne oprave, nadalje pisarne in drugo, najpreprostejše, najfinejše in najbogatejše izdelave. Za svoje izdelke vsak mojster v polnem obsegu jamči, tako za kakovost in prvovrstnost lesa, kakor tudi za kakovost izvršitve vsakega posameznega kosa. Vsak razstavljalec nudi vsakomur brezplačen proračun, brezplačne načrte in vsa tostvarna pojasnila. Take razstave so hvalevredne. Prepričale bodo javnost, zlasti tujce, da pri nas mizarski izdelki niti najmanje ne zaostajajo za onimi tujih tvrdk v kakovosti, cene izdelkov so pa v vsakem pogledu več kot konkurenčne.

* **Vinska razstava na Ljubljanskem velesejmu.** Jesenska vinska razstava, ki jo priredi Kmetijska družba za Slovenijo v času Jubilejne kmetijske razstave od 1. do 10. septembra, bo po obsegu in po udeležbi s strani razstavljalcev - vinogradnikov iz cele Slovenije, znatno presegala lansko jesensko vinsko razstavo. Sedanje razstave se v večji množini udeležijo osobito Dolenjski producenti s svojimi izvrstnimi cvički in drugimi izbranimi vini, Štajerska pa s svojimi finimi sortnimi vini. V razstavnem velesejmskem paviljonu »G« se bodo točila tam razstavljena vina le v steklenicah odnosno po kozarcih kot pokušnje v reklamne svrhe, na veseličnem prostoru pa tudi drugače. Posetniki bodo imeli ugodno priliko pokušati na enem mestu preko 100 različnih vrst od namiznega do najfin. buteij. vina raznih letnikov in raznih slovečih goric. Te pokušnje bodo trajale od začetka do zaključka razstave, t. j. od 1. do 10. septembra, vsak dan dopoldne in popoldne.

Kdor hoče uporabiti
poletni odmor za oddih in okrepitev moči ta naj jemlje za zajtrek in južino 2—3 žličice v skodelici mleka **Ovomaltine**

* **V sadjarstvu** hočemo imeti izdaten in reden vir dohodkov. To pa moremo doseči le z dobro razvito sadno trgovino. Razvoj in napredek sadne trgovine je zavisen od kakovosti našega sadnega pridelka. Čim bolj bo njegova kakovost ugajala, tem ugodneje se bo razvijala sadna trgovina in tem bolj bodo rastli dohodki sadjarstva. Kakovost našega sadnega pridelka pa danes v splošnem še ni taka, da bi v vsakem oziru ugajala sadni trgovini. Kako je treba sadno drevje kultivirati in kakšne uspehe to rodi, bo pokazala sadna razstava povodom letošnje Kmetijske razstave na velesejmu od 1 do 10. septembra v Ljubljani. Tu bo razstavljeno tudi razno namizno sadje v ameriških zavojih, ki drže okroglo po 20 kg in ki se bodo po najzmernejših cenah prodajali.

* **»Dečva«.** Vse naše žene, dekleta in deklice, ki imajo pravilno izvršeno »dečvo«, se naprošajo, da se udeležijo sprevoda narodnih noš v nedeljo 2. septembra. Najlepše in najpravilnejše »dečve« bodo odlikovane. Priglase je vpošiljati velesejmskemu uradu v Ljubljani.

FOTO-aparate
in potrebščine kupite ugodno v drogeriji A. KANC SINOVA, Ljubljana, Židovska ulica 1 in drogeriji M. WOLFRAM nasled. M. KANC, Maribor, Gosposka ul. 33. 301

* **Mali prater.** Tako so lansko leto v jeseni nazvali Ljubljančani zabavni oddelek velesejma, ki jim je bil s svojimi vrtiljaki, tobogani in hipodromom zelo po godu. Ker se že mesec dni sprašujete, kaj namerava postaviti velesejmska uprava letos, moramo na kratko našteti vse komedije, ki jih je velesejmska uprava pridobila skoro iz vse Evrope. Predvsem je omembe vreden velik, lep, bogat tobogan, ki bo prispel iz Budimpešte. Tu se bo zopet zbiralo mlado in staro; eni bodo uživali v drčanju po gladkih deskah, drugi pa se bodo do solz nasmejali pri opazovanju. Lep vrtiljak na verige in manjši s poševno ploskvijo bo dobro došel. Orjaško kolo z vagoni, 18 m v premeru, bo novost za Ljubljano. Nadalje bo nameščenih več strelišč, top, stojnica z možici, katerim se z žogo zbijajo z glave klobuki itd. Atrakcija bo gotovo Veiglova skupina eksotov z Dunaja. Tukajšnji tesarski mojster že gradi velik, lesen paviljon, kjer se bodo videli čarovniki - Kitajci, gibčni Japonci, Liliputanci, indijski fakirji itd. Pasji teater z 22 igralci - psi tudi ni karkoli. Začarani grad, panoptikum, žena - lev, prebivalec Marsa itd. so zanimivosti, ki bodo dvignile pestrost in življenje zabavnega parka.

* **Domače obrti Slovenije** bodo gotovo eden izmed najbolj zanimivih delov na pokrajinski razstavi v Ljubljani. Domače obrti so v tesni zvezi s kmetijstvom in zato bodo razstavljeni izdelki domačih obrti na jubilejni razstavi Kmetijske družbe. Sejemski katalog bo prinesel informativen članek o naših domačih obrtih.

* **Nova lekarna na Savi pri Jesenicah.** Mag. pharm. Josip Oblak, asistent v lekarni M. Trnkoczyjeve v Ljubljani, je vložil prošnjo za podelitev lekarniške koncesije zaradi otvoritve nove javne lekarne na Savi pri Jesenicah. Eventualni ugovori zoper ustanovitev te lekarne naj se v štirih tednih vložé pri okrajnem glavarstvu v Radovljici.

* **Važno za hmeljarje!** Zaradi lanske slabe hmeljske kupčije je ostalo mnogo hmelja v rokah producentov. Da ga uporabijo, so začeli po deželi kuhati pivo za domačo uporabo. Za to pa je izvedelo tudi finančno oblastvo, ki je izdalo sedaj svojim podrejenim organom stroge odredbe, **da morajo vsakega takega proizvajalca piva zasledovati in naznaniti.** Zakon predpisuje, da mora vsakdo, ki hoče kuhati pivo, četudi le za domačo porabo, prijaviti to finančni kontroli. Taksa za kuhanje piva znaša 10.000 dinarjev, poleg tega pa je treba plačati tudi še predpisano državno in oblastno trošarino. Na te predpise opozarjamo javnost, da ne bo kdo zapadel kazni, ki znaša v tem primeru 30.000 Din.

* **Avtopodjetniki** se opozarjajo na ponovno dražbo za oddajo prevoza pošte na progi Kočevje - Brod na Kupi. Vožnje se oddajajo v zakup za dobo enega leta, eventualno tudi za dobo treh let. Dražba se bo vršila dne 11. septembra t. l. ob 11. dopoldne pri županstvu občine Kočevje. Pogoji so na vpogled pri občinah in poštah ob poštni progi in v poštnem odseku poštnega ravnateljstva v Ljubljani.

* **Aretacija komunistov.** V Zenici je policija pri nekem sestanku aretirala dva dijaka in nekoliko delavcev, pri katerih so se našli komunistični časopisi in prepovedane knjige. Aretirance so pridržali v zaporu. V njihovih stanovanjih je bila izvršena hišna preiskava.

Izvrstna veseloigra ljubavi in strasti
Galantni oficir
V glavni vlogi dražestna
LIL DAGOVER
Ljubezen. — Intrige. — Strast. — Dvoboji — Kavalirstvo. — Zabava z lepimi ženskami.
Predstave ob 4., pol 8. in četrt na 10.
KINO IDEAL.

* **Brat potegnil iz vode svojega mrtvega brata.** Pri Kozji ćupriji v Sarajevu se je preteklo nedeljo kopal osemnajstletni Slavko Karačić. Zašel je v vrtinec in utonil. Iz vode ga je potegnil njegov lastni brat, ki je bil obveščen o nesreči. Mrtvega brata je sam nesel domu. Ker se je dognalo, da gre res za nesrečo, je policija dovolila, da ga pokopljejo.

* **Pri zaprtju,** motenju prebave, neenakomernem valovanju krvi, glavobolu, obči onemoglosti vzemi zjutraj na tešče čašo naravne grenčice »Franz - Josef«. Na klinikah za notranje bolezni so preizkusili, da je »Franz - Josef« grenčica najboljše odvajalno sredstvo. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

* **Velik sejem v Gradacu.** Županstvo Gradaca v Beli Krajini naznanja, da bo sejem za kramo in živino v Gradacu v soboto dne 1 septembra t. l. mesto 8. septembra, ker je ta dan mala maša.

* **Obledele obleke** barva v različnih barvah in plisira tovarna Jos. Reich.

Djački kalendar 1928-29, bogato opremljen lijepog sadržaja, raspisuje veliko nagradno natječanje u stvarnoj vrednosti od preko 50.000 dinara. 186

Iz Ljubljane

u— **Ljudski kino (Matica)** bo predvajal danes film »Dekameronske noči«, ki je posnet po motivih »Decamerona«, svetovno znanega romana Bocaccia. Pikantna vsebina orientalske pravljice, podana z izvrstnimi igralci in razkošno inscenacijo, je najboljše priporočilo za ogled tega filma. Predstave ob 4., pol 8. in 9. uri.

u— **Pogreb g. Zdravka Vončine,** ki se je vršil včeraj ob pol 18. izpred hiše žalosti na Karlovški cesti k Sv. Križu, je zelo lepo pokazal veliko priljubljenost pokojnika. Udeležba občinstva iz najširših ljubljanskih slojev je bila nad vse častna. Zlasti številno je bilo naše narodno ženstvo. Zastopane so bile vse ljubljanske podružnice CMD z vodstvom (gg. notar Hudovernik, Ludvik in Justin) na čelu. Predsedstvo SDS sta zastopala gg. ravnatelj Jug in Fortič, šentjakobsko Napredno gosp. in pol. društvo pa gg. Likozar in Šterk. Udeležili so se pogreba tudi razni višji funkcijonarji s finančnim delegatom g. dr. Rupnikom na čelu. Sprevod je bil v svoji tišini impozanten in je na najlepši način pokazal pijeteto Ljubljančanov napram blagemu, zaslužnemu pokojniku Zdravku Vončini.

u— **Pevsko društvo Ljubljanski Zvon.** Pevske vaje se odslej vrše po sledečem redu: v ponedeljek sopran, v torek alt, v sredo I. tenor, v četrtek II. tenor, v petek I. in II. bas. Ne zamujajte vaj! Vsakokrat točno ob polosmih. — Odbor.

Specialist za ženske bolezni in porodništvo
Med. Univ. dr Leo Šavnik
zopet redno ordinira od 11. do ½ 1. ure in od ½ 2. do ½ 4. ure popoldne.

u— **Policijska ura med pokrajinsko razstavo.** Veliki župan ljubljanske oblasti je dovolil podaljšanje policijske ure do 1 ure zjutraj za vse restavracije, gostilne, kavarne in okrepčevalnice v ograjenem prostoru sejmišča med letošnjo pokrajinsko razstavo. Opozarjamo naše občinstvo, da se bo nudila na veseličnem prostoru razstave vsakomur najlepša zabava. Mali prater bo bogato zaseden z najrazličnejšimi atrakcijami.

u— **Če imate nenaden smrtni slučaj v rodbini,** vas opozorimo na zalogo modernih žalnih oblek in plaščev tvrdke FRAN LUKIČ v Stritarjevi ulici. 1520

u— **Gosli poučuje** bivši učitelj konservatorija po nizkih cenah v Študentovski ulici štev. 9/I. 184

u— **Popadljivi psi.** Ljubljanska pasja para je bila te dni v veliki nevarnosti, da dobi zopet nagobčnike. V mestu se je pojavilo naenkrat več popadljivih psov, ki so ogrožali tudi mirne pasante in ne samo otroke, ki imajo z draženjem psov prav posebno veselje. O posameznih primerih pasjih ugrizov je bila skoro sleherni dan podana vsaj ena ovadba. Pred par dnevi je očividno sestradan pes ugriznil na Cankarjevem nabrežju kar dve osebi. Na hudo zverino je bil opozorjen stražnik, ki je psa izsledil in ga skušal ustreliti. Streljal je nanj z revolverjem in ga res tudi zadel, vendar pa se je psu posrečilo odnesti pete in so ga šele dva dni nato našli na nekem dvorišču v Vodmatu. Po psa je prišel konjač ter ga je pozneje pregledal živinozdravnik. K sreči domneva, da je pes stekel, ni držala in sta bili osebi, ki ju je pes ogrizel, že odpuščeni iz Pasteurjevega zavoda v Celju, kamor sta bili poslani. Ljubljanski cucki bodo tako še do nadaljnega tekali okrog brez nagobčnikov, vendar se nam zdi na tem mestu prav potrebna opazka, naj gospodarji psov nekoliko bolj pazijo na svoje živali, posebno če so te popadljive, ker bodo tako samo njim samim prihranjene sitnosti.

u— **Drobna policijska kronika.** V Ljubljano se je poslednji čas naletelo neverjetno veliko raznih postopačev in vlačugarjev obojega spola, ki dado policiji vedno več opravka. Včeraj podnevi in ponoči, so aretirali stražniki in detektivi zopet kakih 6 takih tipov, ki so se zadrževali v mestu ali se skrivali v rožniškem gozdu ter v raznih predmestjih. V zapor je moral dalje tudi neki F. K. zaradi napada na dve osebi, dalje 2 tajni prostitutki ter 1 berač. V ostalem so bili prijavljeni policiji naslednji dogodki: 1 tatvina kolesa, 1 poljska tatvina, 1 tatvina raznih dokumentov, 3 poškodbe tuje lastnine, 2 telesni poškodbi, 1 prestopek ogražanja telesne varnosti, 10 prestopkov kaljenja nočnega miru, 3 prestopki prekoračenja policijske ure, 1 prestopek razgrajanja in pijanosti, 1 karambol, 1 popadljiv pes, 2 prestopka sladoledarskih predpisov, 1 nezgoda, 42 prestopkov predpisov glede zapiranja trgovin, 5 prestopkov avtomobilskih predpisov in 4 prestopki cestnega policijskega reda.

u— **Karambol voza z vojaškim avtomobilom.** Redov Niko Radmilović je peljal predvčerajšnjim dopoldne okrog 9.30 z luksuznim vojaškim avtom po Resljevi cesti v smeri proti Zmajskemu mostu, in sicer baš v trenutku, ko je privozil iz Čopove ulice z enovprežnim vozom hlapec Leopold J. Pri tem je oje voza zadelo v stranico avta, kar je imelo za posledico, da se je avto občutno pokvaril. Na avtomobilu je nastala večja luknja v karoseriji ter znaša škoda okrog 500 Din. Kdo je prav za prav nesrečo zakrivil, šofer ali voznik, bo dognala šele preiskava.

Dr. med. V. STACUL
zdravnik - specijalist za otroške bolezni
Gosposvetska cesta 2 (hiša Europa)
zopet redno ordinira

u— **Poljske tatvine se množe.** Tatvine na polju so vedno pogostejše in prihajajo tozadevne prijave tudi na policijo. Posebno radi zahajajo tatiči na Ljubljansko polje ter na njive za železnico poleg Draveli. Predvčerajšnjim je zalotil posestnikov sin Josip Bahar iz Zg. Šiške na njivi v Šiški dva otroka, dečka in deklico, ki sta nabrala na njivi Antona Hočevarja v jerbas že nad 10 kilogramov krompirja. Nameravala sta jo z ukradenim krompirjem baš popihati proti Dravljam, a ju je Bahar dohitel ter jima krompir odvzel. Zaplenjeni krompir je Bahar odnesel lastniku, dočim je podjetna mladiča izročil stražnici v Šiški. Mala revčka sta se zagovarjala z bedo, ki vlada pri njih doma.

u— **Hud delavec.** France N. z Brda je zašel predvčerajšnjim že hudo okajen v Komparetovo gostilno na Brdu, kjer je popival še naprej. Ker so ga vinski duhovi že popolnoma obvladali in ker je postajal čim dalje bolj nasilen, mu je gostilničar odrekel vsako nadaljno pijačo. Tedaj pa je postal France nenadoma hud in kakor bi trenil je pograbil steklenico od piva, s katero je brez povoda mahnil z vso silo po glavi mirno sedečega gosta livarja Iv. Prezlja. Prizadejal mu je tri velike krvaveče rane, tako da je moral nesrečnik nemudoma iskati zdravniške pomoči. S Francetom se bo sedaj pomenilo sodišče.

u— **Stroj mu je odtrgal prste.** Predvčerajšnjim zjutraj se je pripetila v tovarni Saturnus v Mostah težja nesreča. Kmalu po 8. je imel strojni delavec Alojzij Kosold iz Štepanje vasi opravka pri stroju za rezanje in stiskanje pločevine. Pri tem je položil na strojno mizo težki francoski ključ, ki ga je po nerodnosti sunil s komolcem na tla, a se je vjel na sprožilu in tako pognal stroj v tek. Kosoldu je rezilo mahoma odrezalo na vsaki roki po dva prsta in je imel obe roki v trenutku v krvi. Ranjenca so z domačim avtomobilom nemudoma prepeljali v splošno bolnico.

Iz Maribora

a— **Jesensko porotno zasedanje** se prične v ponedeljek 10. septembra. Doslej je razpisana samo ena razprava in sicer o hudodelstvu uboja. Obtoženec je Anton Kosec.

a— **Srednja vinarska in sadjarska šola,** ki je bila prestavljena v Vukovo pri Negotinu ob bolgarski meji, se je že preselila. Včeraj sta odpotovala na novo službeno mesto tudi ravnatelja srednje vinarske in sadjarske šole g. Sadar in prof. Jeglič. Mariborska oblastna samouprava obdrži le še nižjo kmetijsko šolo.

a— **Vlomilci** so si izbrali Ruše za svoje obiske. V Rušah je bilo letos že mnogo vlomov v razne prostore in zdaj je prišla na vrsto tudi železniška postaja. Vlomilci so iz pisarne odnesli železniško blagajno in ker jim je bila pretežka ali ker so se koga zbali, so jo odložili na tiru neodprto. Iz pisarne so odnesli tudi nekaj stotakov.

a— **Nesreče.** Dninarja Petra Ilgo, starega 52 let, je na Janeževi gori brcnil konj v glavo tako močno, da so ga morali prepeljati v bolnico. — 19 letni trgovski pomočnik Fr. Jelenik se je ponesrečil, ko se je vozil iz Prevalj proti Mariboru s kolesom. Na ovinku ni slišal trombe avtomobila ter je zadel naravnost v avto. Vrglo ga je v cestni jarek, da je dobil poškodbe na glavi, rokah in nogah. Lastnik avtomobila ga je prepeljal v mariborsko bolnico.

Iz Celja

e— **Uradni dan zbornice TOI v Celju.** Gremij trgovcev Celje naznanja vsem gospodarskim krogom v Celju in široki okolici, da bo uradoval referent Zbornice v torek dne 4. septembra t. l. od 8. do 12. dopoldne v ravnateljski sobi Prevozne družbe d. d. v Celju, Savinjsko nabrežje št. 7. Stranke, ki žele pojasnilo ali svet v zadevah, katere zastopa Zbornica, se vljudno vabijo, da se pri njem v določenem času zglase.

e— **Po enem letu se je vjel.** Ivan Lipovec, 20 letni delavec iz Hermancev pri Ptuju in Anton Planinc, hlapec iz Ptujske gore sta iskala lani v septembru dela. Prišla sta do Sv. Lovrenca na Dravskem polju, kjer je pustil Planinc svoj nahrbtnik z razno obleko in perilom pri nekem mizarskem mojstru, nakar sta se z Lipovcem razšla vsak na svoj dom. Že drugi dan je prišel Lipovec k mojstru in zahteval spravljene stvari, češ da ga je poslal Planinc. Mojster mu je nasedel in izročil zahtevane predmete. Ko je prišel Planinc po spravljeno blago, je videl, da ga je tovariš okradel. Dasi je zadevo takoj prijavil orožnikom, se je posrečilo Lipovca šele včeraj aretirati na celjskem kolodvoru.

e— **Umrli v celjski javni bolnici:** 24. t. m. Jakob Vitanc, prevžitkar iz Braslovč, star 69 let; 26. avgusta Miha Štuflek, posestnik iz Sv. Štefana pri Šmarju, star 57 let, umrl na griži in Marija Čonžek, žena delavca iz celjske okolice, stara 42 let.

e— **Nesrečna pijanost.** Sprevodnik tovornega vlaka je v ponedeljek zvečer opazil tik pred odhodom iz Žalca v nekem z lesom naloženem vagonu kakih 30 let starega moškega in ga je prepodil iz vagona. Ko je vlak dospel v Petrovče, ga je zopet opazil v drugem z lesom naloženem vagonu. Ob enem je sprevodnik opazil, da je v prtljažnem vagonu odtrgana zalivka. Ker se mu je zdela vsa stvar sumljiva, je spravil zastonjkarja v službeni voz in ga v Celju izročil policiji. V prometni pisarni je možak izjavil da je popival ves dan v Žalcu in zamudil osebni vlak. Ker se je hotel na vsak način še ta večer pripeljati v Celje, se je hotel poslužiti tovornega vlaka. Z odtrgano zalivko nima nobenih stikov in je le pijanost kriva, da se je izpozabil. Plačal je vozni listek in predpisano globo in odšel za eno skušnjo bogatejši.

Z Jesenic

s— *Nadaljevanje gradnje železniškega podvoza.* Z delom pri gradnji podvoza pod kolodvorom na Jesenicah, ki je nujno potreben, so preteklo zimo prenehali, ker ministrstvo za zgradbe ni hotelo pristati na to, da bi se železniški upravi povrnili stroški, katere je imela zaradi večkratnih preložitev železniških tirov, kar je bilo potrebno, ker bi se sicer ne moglo delati pri razširjenju pod tiri se nahajajočega se podvoza. Po večkratnih urgencah in tudi osebnih intervencijah je ministrstvo za zgradbe pred kratkim pristalo na upravičene zahteve železniške uprave in se je te dni z gradnjo podvoza zopet pričelo. Upati je, da bo podvoz do konca leta popolnoma dovršen. S tem podvozom bo zopet upostavljen osebni in tudi vozovni promet med dvema najbolj obljudenima predeloma Jesenic. Namesto prejšnjega proslulega predora, ki je bil vedno teman in onesnažen, dobimo Jeseničani lep svetal podvoz, ki bo nad 70 m dolg, 5 m širok in 2.60 m visok. Načrte je izvršil g. ing. Pavlin iz Ljubljane, delo pa izvršuje tvrdka Slograd pod vodstvom ing. Macorattija.

s— *Jeseniški sport.* V nedeljo se je na igrišču jeseniškega Bratstva vršila nogometna tekma med Bratstvom in SK Reka iz Ljubljane, ki se je končala z zmago Bratstva v razmerju 3 : 1.

s— *Nesreča na cesti.* Ko je šla 14letna Malka, hči vdove Marije Balančeve iz Kurje vasi, z ročnim vozičkom po mleko na jeseniško postajo, je pridrvel za njo motociklist Morič, se zaletel od zadaj v njen voziček in podrl dekleta na tla, da so mu šla kolesa motocikla čez glavo in je obležala nezavestna na tleh. Po njo je prišla čez čas njena mati in odpeljala nezavestno hčerko na svoj dom, kjer se je čez dobro uro zopet zavedla. Zdravnik g. dr. Kogoj ji je nudil prvo pomoč in je upati, da bo deklešce, ako ne nastopijo kake izredne komplikacije, v kratkem okrevalo.

Iz Trbovelj

t— *Nepreviden kolesar.* V četrtek popoldne je povozil neki delavec tri in pol leta starega sinčka rudniškega poduradnika Srdenška. Zlomil mu je nožico pod kolenom. Fantek se zdravi v rudniški bolnici.

t— *Nesreča.* V občinskem kamnolomu se je utrgala plast peska in deloma zasula upokojenega rudarja Albo. Odpeljali so ga z rešilnim vozom v rudniško bolnico, odkoder pa so ga zopet izročili v domačo oskrbo.

Iz Ptuja

j— *Najdeno truplo.* Pri Sv. Marku, kjer navadno Drava odlaga svoje žrtve, je tudi te dni naplavila žensko truplo. Identiteta se še ni dala ugotoviti. Izprva je obstojalo mnenje, da je to truplo neke ciganke, kar pa je komisija ovrgla. Utopljenka je stara kakih 25 do 30 let. Truplo ima več ran na glavi in spodnje 4 zobe izbite. Žrtev umora? Ne, sodna komisija je ugotovila, da je nastopila smrt še le po zadušenju v vodi. Osebni opis trupla je naslednji: visoko 162 cm, ležalo je kaka 2 dni v vodi, močne konstrukcije, ovalnega obraza, temno rjavi lasje, nohti lepo negovani, zobje, v kolikor niso izbiti, krasni, močni, negovani in vobče vse telo, ki je bilo naplavljeno popolnoma nago, upravičuje sodbo, da je bila utopljenka dobro negovana meščanka.

Iz Kranja

r— *Drago stavbišče.* Mestna občina kranjska je na včerajšnji prostovoljni javni dražbi prodala staro savsko mostišče. Površina te parcele, ki je bila nasip pri starem lesenem savskem mostu, znaša 823 kvad. metrov. Vzklicna cena je znašala 20 tisoč Din. Mostišče je izdražil gosp. Franc Heinrichar, lesni industrijalec iz Škofje Loke za vsoto 140.000 Din. Parcela, ki leži ob dovozni cesti iz mesta na kolodvor, je zelo primerna za kako stavbo. Prvotno se je zanimal za parcelo neki interesent iz okolice, ki je nameraval zgraditi valjčni mlin na električni pogon.

r— *Imetnike orožnih listov* opozarja kranjsko mestno županstvo, da oddajo orožne liste čim preje v občinski pisarni, da se jim bodo izstavili novi v smislu zadnjega pravilnika s permanentno veljavnostjo. Taks za l. 1928. ne bo treba plačati.

r— *Lovska vest.* V lovskih revirjih škofjeloškega industrijalca g. Frana Dolenca nad Kokro je ustrelila preteklo nedeljo gamsa gospa Ivka Pirc, hčerka umrlega ministra dr. Lukiniča.

r— *Gradbeno gibanje.* Letošnjo sezono je pokazala izredno inicijativnost tukajšnja industrija, dočim je v pogledu stanovanjsko-gradbene sekcije znatno manjša delavnost kakor lani. Pretekli četrtek se je vršil na Gorenji Savi med savsko strugo in železniško progo komisijonelni ogled za zgradbo večje tekstilne industrije, ki jo osnujejo Kranjske tekstilne tvornice druž-

ba z o. z. Letos bodo zgradili veliko tkalnico, tiskarno z barvarno, kotlarno in večja skladišča z industrijskim tirom. Z obratom se bo pričelo že takoj po Novem letu. Naslednja leta namerava družba obrate znatno povečati. To bo četrta tekstilna industrija v Kranju. Z gradbenimi deli tretje tekstilne tvornice na gornjem Gašteju od «Tekstilindus» so malone že gotovi. Tudi že delujoči industriji «Jugočeška» in «Inteks» sta letos začeli s povečanjem tvorniških objektov. Jugočeška gradi novo električno centralo s parnimi turbinami in 65 m visok dimnik. Pri Inteksu na farovški loki gradijo novo poslopje za skladišče in pisarne ter enostanovanjsko ravnateljevo vilo.

r— **Nesreča z motorjem.** V nedeljo okrog pol 22. ure se je vračal z motorjem v Kranj g. Leopold Batič, tukajšnji zidarski mojster. Dober kilometer pred Kranjem je zavozil Batič z motorjem v kup gramoza. Priletel je z glavo v gramoz ter obležal nezavesten. Ležečega Batiča je našel neki avto. Obvestili so tudi rešilni oddelek kranjske požarne brambe, ki je poslala takoj svoj avto na kraj nesreče. Batiča so prepeljali k zdravniku dr. Bežeku, ki je obvezal rane. Batiču je odrgnjena koža po obrazu, roki in nogi ter si je pretresel tudi možgane.

r— *Močno industrijsko gibanje.* Letošnje leto pomeni za kranjsko industrijo brez dvoma velik korak za njeno povečanje. Poleg že delujočih tekstilnih industrij «Jugočeške» in «Inteksa» dobi Kranj še dvoje tvorniških podjetij, tudi tekstilne panoge. Na gornjem Gašteju so že gotova gradbena dela in tudi montažna dela tretje tvornice «Tekstilindus», ki je pričela graditi pozno spomladi. V kratkem pričnejo v tej tkalnici že z obratom. Pretekli četrtek se je vršil komisijonelni ogled za gradbo četrte tekstilne industrije «Kranjskih tekstilnih tvornic», družbe z o. z. na Gorenji Savi. Ogleda so se udeležili zastopniki družbe, železniške in gradbene direkcije, sreskega poglavarstva. Družba bo letos zgradila veliko tkalnico, barvano s tiskarno, kotlarno, skladišča in več industrijskih tirov. Gradbena dela novih tvornic bodo dokončana že do novembra, obrat se bo otvoril začetkom prihodnje pomladi. Družba namerava v presledkih v prihodnjih letih svoj obrat povečati, tako da bo to ena največjih industrij. Letos je tudi že delujoča industrija pričela z nadaljnjimi gradbenimi investicijami. Jugočeška gradi veliko električno centralo s parnimi turbinami, ki je edina te vrste v Jugoslaviji. «Inteks» na farovški loki gradi nova skladišča, stanovanjsko ravnateljevo vilo in stavbo za pisarne.

Pred ustavitvijo gradbe kokrskega mosta?

Kranj, 28. avgusta

Po mestu se raznašajo v zadnjem času z vso resnostjo govorice, da namerava gradbena tvrdka, ki gradi na državni jezerski cesti velik železobetonski most čez Kokro pri Kranju, ustaviti nadaljnjo gradbo, ker baje noče država izplačati v letošnjem proračunu odobrenega denarja.

Po dobljenih informacijah je bilo v letošnjem veljajočem državnem proračunu odobren drugi obrok v iznosu nad en milijon Din za gradbo kokrskega mosta. Kljub številnim urgencam noče državna oblast v Beogradu otvoriti tega kredita in odrediti izplačevanja. Tako dolguje že podjetju nad 800.000 Din! Da ustvarja to stališče državne oblasti mučen in kritičen položaj za gradbeno tvrdko, je jasno. In to tem bolj, ker je tvrdka izgotovila v zelo kratkem času skoro tri četrtine vseh gradbenih del mosta, ki bo predvidoma že prihodnji mesec dogotovljen.

Ako se te govorice zaradi nerazumljivega postopanja državne oblasti res obistinijo, bodo nastale posledice z neprecenljivo škodo. Industrijska, strateška, tranzitna in tujskoprometna pomembnost jezerske državne ceste zahteva skorajšnjo dograditev mosta.

Nujno potrebno je, da se za zadevo pobriga ljubljanski oblastni odbor, ki bo itak po dograditvi prevzel most v svojo upravo. A propos! Kje pa je narodni poslanec g. Janez Brodar, ki je svoječasno toliko vedel povedati o svojih zaslugah za kokrski most in njegovo pregradnjo? Mar ne bi stopil vprašat k ministrskemu predsedniku?!

Stojdraga – ognjišče potresov

Čatež, 28. avgusta

Okolica Stojdrage ob »hrvatski meji« v novomeškem okraju so znana vulkanska tla in epicenter vsakega potresa v tem kraju. V živem spominu so še potresi pred 10. leti, ko so bili težko prizadeti kraji Brežice, Krška vas in deloma tudi Stojdraga. Potresni sunki so se ponavljali skoraj mesec dni. Ob bregu Černika se nahaja soteska, v kateri se sliši podzemsko šumenje kipeče vode, odkoder dobivajo čateške toplice zdravilno vročo vodo.

Dne 25. t. m. zvečer smo čutili prva dva potresna sunka; potres se je ponovil še isto noč ob 22.8 Najmočnejši je bil potres v Stojdragi in okolici Na župnišču so popokali obloki, z omar pa so padali predmeti, med drugimi težak železen križ. S strehe je padala opeka V Grabrovici je bila poškodovana hiša tamkajšnjega gostilničarja. Potresni sunki so se ponovili tudi v nedeljo Bili so nekaj slabejši, a spremljalo jih je podzemsko bobnenje.

MAKULATURNEGA PAPIRJA

Za trgovce, za obrtnike, za peke, za mesarje, za industrijo

ka 4 Din

večja množina

na razpolago po ugodni ceni

Naslov pove uprava »Jutra«.

Surov pretep

Celje, 28. avgusta

Poročali smo že, da je prišlo v soboto, 25. t. m., do pretepa v gostilni Kancijan v Gaberju. Žal, da ni ostalo samo pri malenkostnih poškodbah Simona Narata. Ko so ob policijski uri zapustili fantje gostilno, so se na cesti ponovno sprijeli. Fantje so začeli lomiti ograje in nastala je pravcata bitka z latami. Ker so bili Gaberčani v premoči, so teharski fantje zbežali. Med temi sta bila tudi dva brata Anton in Ludovik Ravnak. Ker ima Ludovik pohablieno nogo, mu je svetoval brat Anton, naj se skrije v grmovju, on sam pa bo zadrževal Gaberčane. In res jih je zadrževal toliko časa, da se je brat skril.

Ko se je vse pomirilo, je mislil iti Ludovik domov. Zavil je po poti mimo onega kraja, kjer je bil Anton tepen. Stopil je na bližnjo njivo, a v tem trenutku so ga napadli Gaberčani z latami in ga boesedno pobili. Šele zjutraj ob 4. so ga našli brat in delavci, ki so šli na delo v tovarno, nezavestnega v mlaki krvi. Spravili so ga v javno bolnico v Celje.

Ludovik ima smrtno nevarne poškodbe in bo težko okreval. Eno oko je že sedaj izgubljeno. Orožništvo je doslej aretiralo devet razgrajačev, ki so bili soudeleženi pri pretepu.

Sport

SK Jadran. Danes trening za vsa moštva. Jutri trening na Iliriji. Začetek ob 18. Opremo seboj! — Načelnik.

Rapid : Hungaria se igra na Dunaju. Komite za srednjeevropski pokal je imel v ponedeljek sejo, da bi se dosegel sporazum med Hungario in Rapidom, kje naj se vrši tretja tekma med imenovanima kluboma. Do sporazuma pa ni prišlo, zaradi česar je komite sklenil, naj odloči žreb. Žreb je odločil v korist Dunaja. Tekma se bo torej vršila v soboto na igrišču Hohe Warte.

Članstvu SK Ilirija! Opozarja se celokupno članstvo, da bo klub odslej izdajal nove legitimacije s sliko. Člani se naprošajo, da pošljejo čimprej svoje slike na naslov tajnika II.: Mirko Šircelj, Jenkova ulica 15, ali pa naj se zglase osebno v klubovem tajništvu kavarne «Evropa» v četrtek 30. t. m. od 15 do 18.30 in v soboto 1. septembra od 9. do 12. ure, kjer se bodo izstavljale legitimacije. Predložiti je sliko in znesek 5 Din za izstavitev.

SK Ilirija (hazenska sekcija.) Odbor SK Ilirije sklicuje plenarni članski sestanek hazenske sekcije, ki se vrši danes, v sredo 29. t. m točno ob 18.30 uri v klubski sobi v kavarni «Evropa». Hazenski trening danes popolnoma odpade. — *Tajnik*

SK Ilirija (nogometna sekcija.) Trening I. skupine se vrši odslej redno vsak torek in petek ob pol 18. uri. Skupina II. trenira ob sredah, četrtkih in sobotah istotako ob pol 18. uri. Jutri, v četrtek trening na dva gola s SK Jadranom. Rezerva igra v nedeljo v Trbovljah s SK Amaterjem. — *Načelnik.*

Dva nova jugoslov. lahkoatletska rekorda. Na medmestnem lahkoatletskem mitingu Gradec : Zagreb. pri katerem je zmagal Gradec s 65 : 42, sta bila postavljena dva nova jugoslovenska rekorda, in sicer po Predaniću na 1500 m s 4.19 eno petino in po Messnerju v metu diska s 36.64 in pol.

Poslano

V kazenski zadevi ge. Josipine Rom zoper Anakleta Lukmana je bila dne 13. avgusta 1928. pred okrajnim sodiščem v Celju sklenjena naslednja

poravnava:

Jaz Anaklet Lukman, obžalujem razžalive, katere sem izgovoril napram g. Alojziju Stegerju, trgovcu v Grmcih pri Ptuju in drugim osebam o gospe Josipini Rom iz Celja ter se obvežem tekom 8 dni pod izvršbo:

1. objaviti v listih «Jutro» in «Nova doba» izjavo naslednje vsebine:

«Podpisani izjavljam, da so moje obdolžitve glede osebne časti, ki sem jih izrazil o gospej Josipini Rom iz Celja napram g. Alojziju Stegerju, trgovcu v Grmcih pri Ptuju, kakor napram vsaki drugi osebi, neresnične, ker sem jih izgovoril v nevednosti ter se zahvaljujem gospe Josipini Rom, da je odstopila od kazenskega postopanja. Istotako obžalujem tudi svojo izjavo v «Novi dobi» z dne 3. avgusta 1928. in v «Jutru» z dne 5. avgusta 1928;

2. plačati stroške teh izjav ter kaz. postopanja, slednje v znesku 300 Din;

3. za slučaj, da ne bi objavil v navedenem roku te izjave, ima zasebni tožiteljica pravico, objaviti zgoraj navedeno izjavo na moje stroške.

1525 ANAKLET LUKMAN.

Preklic

Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za dolgove, napravljene po katerikoli osebi na moje ime, brez moje vednosti ali podpisa. 1524

Ljubljana, 28. avgusta 1928.

PAVEL FAJDIGA,
trgovec s pohištvom in posestnik.

Prodaja nekoliko tisočev orodnih strojev in predmetov za ureditev tvornic i. t. d.

ki so bili izdelani v prevzetih tvornicah

Schlick - Nicholson d. d. Budimpešta, Tovarna vagonov in strojev Kistarcsa, Tovarna motorjev Mayer, Szombathely, dr. Liptak & Co. d. d. Pestszentlörinc po tvrdki Ganz & Danubius d. d. Budimpesta. i. s

stroji za obdelavo kovin, stružnice, revolverske stolice, ravne stružnice, vrtalni stroji, horizontalni vrtalni in rezalni stroji, skobelni stroji, Shaping - stroji, pehalni stroji, horizontalni-, univerzalni in vertikalni rezkalni stroji, kolesni rezalni stroji, brusilni stroji, parna in zračna kladiva, stroji za obdelavo pločevine in lesa vseh vrst, vretenske-, ekscenter- in kovaške stiskalnice, kompl. naprave za livarne, žerjavi, premični odri, ranžirne lokomotive, kotli, generatorji kakor tudi ostale tovarniške opreme in stroji v vseh vrst. Vprašanja in ogled izključno le pri centralnem prodajnem biroju:

Maschinenverkaufsgemeinschaft tvrdk

Rosenau A.-G., Berlin—Djsseldorf, Hecht & Lewkowitz G. m. b. H. Berlin, Postadrese: Maschinenverkaufsbüro, Pestszentlörinc, Lipták-etelp. Telephon: Budapest Jozsef 408—57.

odnosno pri glavnem zastopstvu za vso kraljevino SHS

BEOGRAD, Terazije 7 — Telefon 42-92

ALAT d. d.

ZAGREB, Martićeva ul. 14 — telef. 37-11, 37-12

Gospodarstvo

Vzroki povečanja uvoza

Nedavno smo poročali, da se je naš uvoz v I. polletju tek. leta povečal napram istemu razdobju preteklega leta za 446.6 milijona Din na 3822.3 milijona Din. To povečanje uvoza je v zvezi z nazadovanjem izvoza povzročilo povečanje pasivnosti naše zunanje trgovine, ki je znašala v I. polletju t. l. 1135.3 milijona Din napram 369.9 milijona Din v istem razdobju preteklega leta.

To naraščanje pasivnosti naše zunanj. trgovine mora, v kolikor je povzročilo, da je devizni zaklad Narodne banke padel pod oni nivo, ki bi bil glede na strukturo našega izvoza v tem času normalen, navdati naše merodajne faktorje s skrbjo. Na drugi strani pa tudi ni na mestu prevelik optimizem. Kakor smo že ponovno opozorili, je povečanje pasivnosti le deloma pripisati slabi lanski letini, kajti dotok sredstev iz inozemskih posojil v višini 30 milijonov dolarjev ali 1700 milijonov Din je, v kolikor so bila ta sredstva porabljena za investicije, povzročil povečanje uvoza in deloma tudi zmanjšanje možnosti izvoza. Uporaba inozemskih posojil (Blairovo posojilo ter posojilo Državne hipotekarne banke in beograjske občine) pomeni namreč ustvarjanje kupne moči, ki ne izvira iz produkcije in mora zato povzročiti spremembo v trgovinski bilanci. Velik del razpoložljivih sredstev se je porabil za neposredni uvoz blaga, ki se potrebuje za izvedbo investicijskih del; drugi del sredstev, ki se je pretvoril v kupno moč na domačem tržišču, pa je povzročil povečanje domačega konsuma in zmanjšanje možnosti izvoza.

V kakšni meri so investicije v zvezi z dotokom inozemskih posojil imele za posledico povečanje uvoza, nam daje slutiti statistika o uvozu v I. polletju, iz katere smo povzeli naslednje zanimive postavke našega uvoza (v milijonih Din):

	I. polletje 1928.	1927.
stroji in aparati	229.5	152.1
predmeti iz železa	157.3	143.9
tračnice, železniški materijal	129.4	30.5
prevozna sredstva	103.2	77.1
eletrotehnični predmeti	70.6	61.8
železo in polfabrikati	62.9	38.2
skupaj	752.9	503.6

Vrednost uvoza samo gornjih pet vrst uvoznih predmetov, se je torej v I. polletju t. l. **povečala za skoro 250 milijonov Din ali 50 odstot.** Če smatramo lanskoletno višino uvoza teh predmetov za normalno, potem moramo vso vsoto povečanja pripisati investicijski delavnosti v zvezi z uporabo inozemskih posojil. Seveda pa obstoja še cela vrsta drugih predmetov, katerih uvoz se je zaradi investicij povečal, ki pa niso navedeni v statistiki.

= **Poštna hranilnica ni dolžna dajati davčnim oblastvom pojasnil o prometu svojih klijentov.** Ker so se posamezna davčna oblastva obračala na Poštno hranilnico in njene podružnice, da jim stavijo na razpolago podatke o prometu, ki so ga opravili posamezni davkoplačevalci preko Poštne hranilnice, je finančni minister pod št. 49.700 od 21. IV. t. l. odločil, da je Poštna hranilnica kreditna ustanova in da kot taka ni dolžna dajati podatkov davčnim oblastvom o svojih klijentih. Generalna direkcija davkov je glede na to odločbo naročila podrejenim oblastvom, da v bodoče opuste vprašanja na Poštno hranilnico, razen v kazenskih zadevah in da za svoje namene najdejo druga pota in načine, da pridejo do potrebnih podatkov.

= **Tudi hrvatski obrtniki prirejajo protestna zborovanja proti naredbi o odpiranju in zapiranju obratovalnic.** Včeraj smo poročali, da bo Zveza obrtnih zadrug priredila v nedeljo dopoldne v veliki dvorani «Kazine» veliko protestno zborovanje proti naredbi o odpiranju in zapiranju obratovalnic in proti davkom. Kakor poročajo iz Zagreba, bodo tudi hrvatski obrtniki, ki so organizirani v Savezu hrvatskih obrtnikov, priredili v nedeljo 2. septembra slična protestna zborovanja v Zagrebu in drugih krajih, kjer ima Savez svoje organizacije.

= **Izgledi za izvoz mehkega lesa iz Jugoslavije v južno Francijo.** Kakor poroča dunajski «Holzmarkt» iz zanesljivega vira, je sindikat južnofranceoskih uvoznikov lesa v svoji seji od 10. t. m. sklenil priporočiti svojim članom, da ustavijo nakupe lesa v Romuniji, dokler ne bodo sedanje kartelne enotne cene znižane za 15—20%. Istočasno resolucija priporoča, da se uvozniki glede kritja potrebe obrnejo v prvi vrsti na bosanske tvrdke, ki se niso pridružile konvenciji in ki prodajajo svoje blago ceneje. Pasivna rezistenca franceskih uvoznikov bo morda koristila jugoslovenski lesni industriji, čeprav ni računati, da bi ta boj prisilil romunski kartel za mehki les, kateremu so se v zadnjem času pridružile tudi nekatere jugoslovenske tvrdke, k reviziji določenih cen.

= **Prevzem madžarskih strojev za orodje po nemških tvrdkah.** Zaradi koncentracije v madžarski industriji strojev, vagonov in železa in ker je tvrdka Ganz & Co. Danubius d d. prevzela podjetja Schlick-Nicholson d. d. Budimpešta, Dr. Liptak & Co., d. d. Budimpešta, Tvornico vagonov d. d. Kistarcsa in Tvornico motorjev d. d. Szombathely, je razpoložljivih nekaj tisoč strojev, ki jih je prevzel neki nemški konzorcij. Ta konzorcij tvorita berlinski eksportni tvrdki Hecht & Lewkovitz, dr. z. o. z. in Pfeifer, Hecht & Co. ter tvrdka Rosenau d. d. Düsseldorf. Te nemške tvrdke so postavile v Budimpešti obsežno prodajno organizacijo, ki je v prostorih tvrdke Liptak-Werk pričela s svojim delom. Zastopstvo in organizacijo za prodajo v naši kraljevini je prevzela domača tvrdka «Alat» d. d., Zagreb, Martićeva 14 in Beograd, Terazije 7. 10.008

= **Konferenca v prometnem ministrstvu zaradi pomanjkanja vagonov.** Kakor poročajo iz Beograda, se je te dni vršila v prometnem ministrstvu konferenca direktorjev generalne direkcije železnic in vseh načelnikov oddelkov pod predsedstvom prometnega ministra Andre Stanića. Na konferenci se je razpravljalo o stanju našega voznega parka in o pomanjkanju vagonov za izvoz. — To je že druga konferenca, ki se je glede pomanjkanja vagonov vršila v Beogradu. Mnenja smo, da tu ne kaže zgubljati čas na konferencah, kajti stanje je danes tako težko, da zahteva nujnih ukrepov. Prvič je potrebno prepustiti zagrebški direkciji prekoštevilne lokomotive, ki se nahajajo v Beogradu, da ne bo zastoja prometa v območju zagrebške direkcije, drugič pa bi kazalo, da si izposodimo iz inozemstva potrebno število vagonov, zlasti odprtih za prevoz lesa. V območju ljubljanske direkcije se zadnje dni dostavlja za prevoz leša le 10 do največ 15% zahtevanih vagonov.

= **Mizarska stroka** bo na letošnji Pokrajinski razstavi na velesejmu zastopana v posebni skupini kot samostojna razstava. V Sloveniji smo lahko ponosni na nagli razvoj domače lesne industrije in obrti, zlasti pa našega pohištvenega mizarstva. To panogo slovenske obrtne in industrijske produkcije upoštevajo vse pokrajine naše države, treba pa je, da se ta glas o naši zmožnosti še bolj utrdi in razširi tudi preko meja države. Uprava velesejma bo z obsežno propagando privabila na obisk veliko število interesentov iz vse kraljevine in sosednih držav. Ta razstava bo ostala tudi po zaključku velesejmske prireditve. Tako bo udeležencem razstave dana možnost, da tudi preko leta pokažejo občinstvu svoje izdelke, kar jim je sedaj zaradi pomanjkanja izložbenih oken po večini nemogoče. Uprava velesejma bo na primeren način skrbela za stalen obisk interesentov ter bo tvrdkam na ta način prinašala nove zaposlitve in jim širila krog odjemalcev.

= **Kmetijsko stavbništvo na Jubilejni kmetijski razstavi v Ljubljani** z intenziviranjem kmetijskega obratovanja je v tesni zvezi preureditev kmetij in njih oprema z modernimi zgradbami in napravami, hlevi, svinjaki in drugimi gospodarskimi poslopji, gnojnimi jamami itd. To vse je naloga kmetijskega stavbništva. Tudi v tem oziru bodo naši kmetovalci našli na Jubilejni kmetijski razstavi (od 1. do 10. septembra) razstavljenih mnogo primerov in načrtov, ki jim bodo sigurno dobrodošli za vzgled in vzpodbudo. Zato naj ne bo slovenskega kmetovalca, ki si ne bi ogledal te «Jubilejne kmetijske razstave», kar bo predvsem njemu samemu v pouk in korist.

= **Znižanje diskonta v Italiji.** Glede na napetost, ki vlada trenotno na zapadnoevropskih denarnih tržiščih, zlasti pa v Ameriki, mora vzbuditi pozornost dejstvo, da je Banca d' Italia znižala diskont od 5½ na 5¼%. To znižanje sicer ni znatno, vendar prihaja v trenutni situaciji na svetovnih denarnih tržiščih precej nepričakovano.

Borze

28. avgusta.

Na ljubljanski borzi danes devizni promet ni bil znaten. Večji je bil samo v devizah na Curih, London in Prago. Potrebo v devizah na Trst in Newyork je prila privatna ponudba, ostalo potrebo pa Narodna banka. Deviza na London je ponovno za malenkost popustila na 276.16, dočim se je deviza na Milan zadnje dni nekoliko okrepila.

Na zagrebškem efektnem tržišču je bila tendenca v Vojni škodi mirna. Tečaji se niso bistveno spremenili. Pri slabem prometu se je promptna trgovala po 435 in 434.5, za december pa po 447. Investicijsko je dalje čvrsto ter notira 87.75 — 88.5 brez zaključka. Med bančnimi vrednotami so bili običajni zaključki v Kreditni po 85, v Hipotekarni po 58.5 — 59, v Jugobanki po 88.5 in v Obrtni po 38. Srpska je bila pri čvrsti tendenci zaključena po 149, ob zaključku borznega sestanka pa je notirala 150 — 155, Praštediona pa je bila zaključena po 930 ter je ob sklepu notirala 925 — 930. Med industrijskimi papirji se je Gutmann okrepil na 205, 209 (zaključek). Vevče so bile zaključene po 105, Osiješka ljevaonica pa se je trgovala po 145 in 150. Končno je bila pri čvrsti tendenci zaključena pivovarna Sarajevo po 300. Trboveljska notira pri čvrstejši tendenci 482.5 — 487.5.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 0 — 22816, Berlin 13.5575 — 13.5875 (13.5725), Bruselj 0 — 7.9147, Budimpešta 0 — 9.9244, Curih 1094.1 — 1097.1 (1095.6), Dunaj 8.007—8.037 (8.022), London 275.76 — 276.56 (276.16), Newyork 56.815 — 57.015 (56.915), Pariz 0 — 222.24, Praga 168.27 — 169.07 (168.67), Trst 296.85 — 298.85 (297.85).

Zagreb. Dunaj 8.0072 — 8.0372, Berlin 13.5575 — 13.5875, Milan 296.9 — 298.9, London 275.76 — 276.56, Newyork 56.813 do 57.013, Pariz 221.24 — 223.24, Praga 168.27 do 169.07, Curih 1094.1 — 1097.1.

Trst. Beograd 33.475—33.775, Dunaj 266.25 do 272.25, Praga 56.435 — 56.735, Pariz 74.43 do 74.73, London 92.54 — 92.74, Newyork 19.03 — 19.09, Curih 367.5 — 368.5; dinarji 33.475 — 33.975.

Dunaj. Beograd 12.45 — 12.49, Berlin 168.85 — 169.35, London 34.38375 — 34.48375, Milan 37.12 — 37.22, Newyork 708.25—710.75, Praga 20.9825 — 21.0625, Curih 136.33 do 136.83.

Curih. Beograd 9.13, Berlin 123.82, Newyork 519.35, London 25.20125, Pariz 20.28, Milan 27.20, Praga 15.395, Budimpešta 90.56, Bukarešta 3.175, Sofija 3.75, Varšava 58.20, Dunaj 73.20.

Efekti.

Ljubljana. Celjska 158 — 0, Ljubljanska kreditna 128 — 0, Kreditni zavod 170 — 175, Vevče 105 — 110, Ruše 265 — 285, Stavbna 56 — 0, Šešir 105 — 0.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 434.5 — 435, kasa 434 — 435, za september 437 — 439, za december 447 — 448, investicijsko 87.75 — 88.5, agrarne 54 — 0; bančne vrednote: Poljo, stara emisija 17.5 — 18, Kreditna 85 — 86, Hipo 58.75 — 59.5, Jugo 88.5 — 89, Ljubljanska kreditna 126 — 0, Narodna 6650 — 0, Praštediona 925 — 930, Srpska 150 — 155, Zemaljska Sarajevo 125 do 130, Obrtna 38 — 39; industijske vrednote: Narodna šumska 16 — 0, Gutmann 208 do 210, Slaveks 102 — 105, Slavonija 5—7.5, Danica 138 — 143, Drava 450 — 460, Šećerana 485 — 500, Osiješka ljevaonica 145 do 155, Tvornica vagonov 85 — 95, Vevče 105 do 106, Dubrovačka 470 — 490, Trbovlje 482.5 — 487.5, Pivovarna Sarajevo 300 do 310.

Blagovna tržišča

= **Ljubljanska blagovna borza** (28. t. m.). **Les:** Tendenca nespremenjena. Zaključkov ni bilo. Eksekutivno je bilo kupljeno 9.156 m³ škoret, 12 mm, I. II. III., 4 m dolž., 10—30 cm šir. po 590; 43.578 m³ desk, 23 mm, I. II. III., 4 m dolž., 10—33 cm šir. po 530 in 33.784 m³ plohov, 48 m, 4 m dolž., I. II. III., 17—33 cm šir. po 525; vse zdravo in popolnoma suho očeljeno blago, fco Straža, plačljivo takoj. **Deželni pridelki:** Tendenca nespremenjena. Zaključenih je bilo 11 vagonov in sicer 10 vagonov moke in 1 vag. pšenice. Nudi se **pšenica** (slov. postaja, mlevska tarifa, plač. 30 dni): baška promptna, 79/80 kg po 292.5 do 295, za september po 305.5; **rž:** baška, uzančno blago, mlevska tarifa, plač. 30 dni po 300 do 302.5; **oves:** baški ali slavonski, za avgust po 265—270; **ajda:** zdrava, rešetana, promtna, plač. 30 dni po 350 do 352.5; **moka:** «0g» iz nove ošenice, po 455—465.

Novosadska blagovna borza danes zaradi pravoslavnega praznika ni poslovala.

Dunajska borza za kmetijske proizvode (27. t. m.) Tendenca na dunajski borzi je dalje izredno mirna. Za vse vrste žita je zanimanje minimalno. Konsum ne pristaja več na dosedanje cene, ki jih hočejo producenti držati. V pšenici in rži je ponudba večja. Tudi v turščici in ovsu j promet slab. Cene pšenici in argentinski turščici so popustile. Uradno notirajo vključno prometni davek in carina: pšenica: domača 37.75 — 38.5, madžarska potijska 41 — 41.5, jugoslovenska 38.5 — 39.5; rž: marchfeldska 38.5 — 38.75, madžarska 37 — 37.25; turščica: podonavska 37.25 — 37.75, argentinska 36—36.5; oves: domači 34.25 — 34.75, madžarski 35 do 36.

Dunajski goveji sejem (27. t. m.) Dogon 3880 komadov, od tega 1065 iz Jugoslavije, 1399 iz Romunije in 630 iz Madžarske. Pri slabem prometu se je prvovrstno blago prodajalo po nespremenjenih cenah, ostale vrste pa so popustile za 5 grošev. Za kg žive teže notirajo: voli I. 1.50 — 1.70 (izjemoma 1.75 do 1.95), II. 1.10 — 1.45, III. 0.80 — 1.05, biki 0.95 — 1.30, krave 0.70 — 1.30, slaba živina 0.60 — 0.75

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, 28. avgusta 1928. Višina barometra 308.8 m

Kraj opazovanja	Čas	Barom.	Temper.	Rel. vlaga v %	Smer vetra in brzina v metrih	Oblačnost 0—10	Padavine: Vrsta	Padavine: v mm do 7 ur
Ljubljana	8.	761·9	18	84	NNE 1	0		
Maribor		762·6	20		SSW 2	0		
Zagreb		761·0	22	86	SE 2	0		
Beograd		760·9	27	56	N 1	0		
Skoplje		766·0	26	64	mirno	0		
Dubrovnik	7.	760·9	24	65	E 2	0		
Split		760·8	26	65	NE 2	0		
Sarajevo								

Solnce vzhaja ob 5.16, zahaja ob 18.46, luna vzhaja ob 18.5, zahaja ob 1.28.
Najvišja temperatura danes v Ljubljani 31.0 C, najnižja 16.0 C.

Dunajska vremenska napoved za sredo: Nobene bistvene izpremembe sedanjega vremena.

Tržaška vremenska napoved za sredo: Normalni lahki vetrovi, nebo večinoma jasno, temperatura od 22. do 29. stopinj, morje mirno.

Iz življenja in sveta

„Večni mir“ v dvorani z uro za rdečo mizo

Ceremonija ob podpisu protivojnega pakta na pariškem Quai d' Orsayu

Iz Pariza javljajo, da ni bilo v francoskem zunanjem ministrstvu že deset let tako svečanega razpoloženja kakor v ponedeljek, ko se je podpisal Kellogov protivojni pakt. Podpis listine o «večnem miru» se je izvršil v sloviti dvorani z uro. Pariz je bil slavnostno okrašen. Z javnih poslopij so vihrale zastave in samo na Quai d' Orsayu je plapolalo okoli 60 barjakov različnih držav vseh kontinentov.

Točno ob treh popoldne so stopili v dvorano z uro zastopniki signaturnih držav. Na čelu je korakal francoski zunanji minister Briand, za njim pa vsi ostali. Mize so bile sestavljene v obliki podkve; pokrivalo jih je rdeče sukno. V sredini je bil sedež za Brianda. Na njegovo desno je sedel Stresemann, ki je bil zelo bled in se mu na obrazu še vidno poznajo sledovi bolezni; na levi je zavzel prostor Frank Kellog, poleg njega in Stresemanna pa zastopniki ostalih držav po abecednem redu. Belgijo je zastopal Hymans, Italijo Manzoni, Japonsko baron Ushida. Poljsko Zaleski, Češkoslovaško Beneš, Anglijo lord Cushendun, Kanado King, Avstralijo Lachlan, Novo Zelandijo Parr, Južno Afriko Smith, Irsko Cosgrawe.

Na mizi pred Briandom je stal zgodovinski črnilnik iz Fergennesa, v katerega so pomakali pero ob podpisu prve pogodbe med Francijo in Ameriko. V žlebu je ležalo nalivno pero iz masivnega zlata, ki ga je poklonilo Američanu Kellogu francosko pristaniško mesto Le Havre.

Člani francoske vlade, diplomatski zastopniki, francoski poslanci in senatorji so zasedli osem vrst dolg prostor ob strani podpisnikov. Med temi odličniki je sedela tudi Kellogova žena.

Kinooperaterji so navili svoje kamere takoj ko je začel Briand govoriti. Ministra pa je snimanje tako motilo, da so morali kljuke ustaviti in počakati do konca njegovega govora. Šele potem se je filmanje nadaljevalo. Prvi je podpisal protivojni pakt nemški zunanji minister Stresemann, zadnji dr. Beneš. Vsakemu podpisniku so navzoči ploskali. Ceremonija je trajala dobre pol ure in ko je bila listina od vseh podpisana, so se ministri razšli. Države, ki niso bile zastopane pri podpisu pogodbe, bodo prijavile svoj podpis v najkrajšem času. Pakt bo signirala tudi Jugoslavija.

Kellogov pakt v ruski ilustraciji

Tiger na svatbi

V Siamu se je pred kratkim vršila svatba. Po poročnem obredu so se svatje razvrstili na prostem v krog, da bi praznovali običaj, kakor je tamkaj v navadi. Vse je bilo razigrano. Ko je bila židana volja na vrhuncu, so nekateri treznejši svatje ugotovili, da prihaja od nekod zavijanje. Kmalu je sledil pretrestljiv prizor. Med svate je planil tiger, ki je popadel nevesto za rame! Nevesta je obležala v mlakuži krvi in od strahu ni mogla izpregovoriti.

Ženina je tigrov skok tako razjaril, da mu je zasadil sulico v režeče žrelo, vendar ne bi to nič pomagalo, da ni priskočil mahoma na pomoč slučajno navzoči Evropec, ki je napadel tigra z revolverjem. Tigra je zadela krogla tako silovito, da je dvignil šapo, nakar mu je nevesta padla iz krempljev. Potem je zverina pobegnila v gozd, nevesto pa so odnesli k zdravnikom, da so jo obvezali in ji zašili rane.

Pevka, ki ni znala jesti rib in mož, ki je požiral žlice

Na inomoški kliniki so morali te dni izvršiti zdravniki čudno operacijo. Neki ameriški koloraturni pevki, po imenu Elli Florence, je med kosilom obtičala v grlu velika ribja kost. Profesor Herzog, ki je bil pozvan, da izvrši operacijo, je stal pred težko nalogo. Moral je tako postopati, da ni ranil glasilk v grlu, kar bi pomenilo za damo izgubo glasu in konec njene karijere na opernem odru v St. Louisu. Operacija je uspela in pevka bo še naprej lahko razveseljevala Američane s svojim koloraturnim petjem.

V St. Pöltnu je v bolnici umrl pomožni delavec Franc Wimmer, velik falot. Pred časom je nekoga napadel in ga oropal. Ko so ga zaprli, je skušal večkrat pobegniti iz ječe, vendar so ga vselej prehiteli. Ko je videl, da ne bo s pobegom iz ječe nič, je dvakrat odlomil rep žlice in konec požrl. V bolnišnici so ga operirali in mu vzeli svinčene repe iz želodca. Te dni je napravil poskus v tretje. Prepeljali so ga v bolnico, iz katere je res pobegnil. Ampak ker je še imel v drobju žlico, se je sam vrnil v bolnico. Vnela se mu je trebušna mrena in temu vnetju je podlegel ne da bi si s tretjo žlico pomagal v življenje in prostost, ki si jo je bil tako zaželel.

Štirideset jih niha med življenjem in smrtjo

Iz Newyorka poročajo, da je preiskava o katastrofi podzemne železnice ugotovila, da je nesrečo povzročil kretničar Baldwin, ki je premaknil kretnico tik preden je pridrvel podzemski brzovlak na postajo. Zato je policija Baldwina prijela in ga je izpustila na prosto proti položitvi kavcije v znesku 10 tisoč dolarjev. Mož je pod strogim policijskim nadzorstvom.

Govori se tudi, da je katastrofa atentat ameriških komunistov, ki so hoteli s tem činom dati duška obletnici smrti umorjenih Italijanov Sacca in Vanzettija. Koliko je resnice na teh govoricah, bo dognala obravnava. Mnogo oseb je bilo zaslišanih.

Izmed ponesrečencev se jih 40 še vedno bori s smrtjo. Katastrofa je torej mnogo večja kakor se je sodilo v prvem trenutku. Uprava podzemne železnice prejema vsak dan nove odškodninske prijave. Vsote zahtev gredo v milijone. Že danes je gotovo, da se bo iz katastrofe razvil velikanski proces za poravnavo s svojci mrtvih in s ponesrečenci. Vendar obstoja upanje, da bo družba ugodila zahtevam, tembolj, ker je na strani prizadetih vsa njujorška javnost.

Planinska nesreča v francoskih Alpah

V »Jutru« smo poročali o planinski nesreči, ki se je pripetila one dni na Petit-Dru-ju v francoskih Alpah. Planinec Daurenson iz

Ženeve je padel v 30 m globok prepad. Tovariš, ki ga je spremljal, je aviziral rešilno ekspedicijo, nato pa se je spustil do ranjenega tovariša in ga je negoval tri dni in tri noči v snegu in mrazu, dokler ni prišla pomoč. Zgoraj: gorski vodnik Armand Charlet v smučarski rešilni opremi; spodaj: Georges Clot, ki je imel moči in poguma vzdržati 72 ur pri ponesrečenemu tovarišu v prepadu.

Petit Dru,
gorski vrh v francoskih Alpah pri Chamonixu, v pokrajini opasnih ledenikov. Puščica nam kaže mesto, kjer je zdrknil Daurenson v prepad.

Behounek v zakonskem jarmu

Minister Hodža med svati

Prošlo soboto je bila v Pragi poroka, o kateri je govorilo vse mesto. V zakonski stan je stopil radiolog prof. dr. Behounek, član Nobilove ekspedicije na severni tečaj, mož, ki je branil Nobila in njegovo početje, ko so ga listi napadli radi pogubnega podjetja.

Dr. Behoumek je vzel za ženo gdč. Felixovo. Poročni obred je bil zelo bučen. Že več tednov se je vedelo, v kateri cerkvi bo Behounek poročen in kdo bo med svati. Ko so ti prikorakali iz cerkve, je bil med njimi tudi prosvetni minister češkoslovaške republike dr. Hodža ter več zastopnikov praškega vseučilišča. Menda ni treba pripominjati, da je bila cerkev ob poročnem obredu nabito polna in da je tudi pred cerkvijo čakala novoporočenca in svate tisočglava množica, ki je primerjala, če je bil dr. Behounek bolj korajžen na večnem ledu, ali v zakonskem jarmu. Baje so bila mnenja ostro deljena.

Umrla je, pa vendar še živi

Kakšnih trikov se poslužuje filmska reklama

Včeraj smo poročali, da je umrla filmska igralka Dolores del Rio, ki se je nahajala na morski vožnji med Ameriko in Evropo. Poročila so javljala, da so zvezdnico napadle bolečine v slepiču, zaradi česar so jo operirali. Med operacijo, je pripovedovalo poročilo, se je rana inficirala in Dolores del Rio je umrla.

Dolores del Rio pa kljub temu živi. Umrla je samo glasom brzojavke umazanega filmskega špekulanta, ki zadnje čase ni mogel z njenimi filmi napraviti zaželjenega dobička. Menil je, da ga bo senzacija v hudi poletni vročini rešila denarne zadrege. Ampak trik je prišel prekmalu na dan, da bi se umazanec z njim okoristil.

Stvar je nastala takole: filmski dobičkar je doznal, da je na ladji, s katero je potovala Dolores del Rio, podlegla operaciji na slepiču plesalka Salesova. Podkupil je radiotelegrafista, da je vrgel med ljudi lažno vest in je zamenjal ime plesalke z imenom filmske zvezdnice. Tako se je pojavila vest o smrti v vseh svetovnih časopisih, ki so jo sedaj preklicali. Šarlatan se sedaj gotovo grize od jeze, da je bil tako hitro postavljen na laž in da ni sklenil kupčij, katerih je bil sigurno potreben.

30 m dolga predpotopna žival

Znamenita najdba ekspedicije Chapman-Andrews v Mongoliji. — Največji sesavec, kar jih je kdaj bilo na zemlji.

Nedavno se je vrnila iz notranjosti Mongolije v Peking britanska ekspedicija Chapmana in Andrewsa, ki sta raziskala deželo več tisoč milj v daljavo na zapadni strani. Člani ekspedicije so potovali na tovornih avtomobilih in s kamelami. I transportni avtobusi i kamele so imele na tej poti težke ure; Chapman in Andrews sta se vrnila nazaj med ljudi baš s polovico vsega, kar sta imela s seboj, ko sta odrinila na pot. Največja izguba za ekspedicijo je bil bencin, ki je kljub temu, da je bil dobro zamašen, izhlapeval, kar so doživeli tudi nekateri drugi, ki so potovali skozi Mongolijo in so se morali zaradi tega ustaviti na potu ali pa nadaljevati peš pot do najbližjih človeških bivališč.

Chapman poroča, da je našel njegov tovariš dr. Andrews na potovanju obilico človeških kosti, ki pričajo, da je živela v davnih časih neka vrsta prehodnih ljudi, o katerih ni sledu v dosedanji človeški zgodovini. Ostanki tega neznanega ljudstva so se našli pod plastmi kamenja in peska

Dalje je prinesla ekspedicija s seboj iz notranjosti Mongolije 90 zabojev kosti velike predpotopne živali, dozdevno največjega sesavca na zemlji. Ta žival je živela pred kakimi šestimi milijoni let. Monstrum je tehtal, kakor se da presoditi na podlagi kombinacij, do 1000 stotov, bil je 30 metrov dolg in osem metrov širok ter prav toliko visok. Sesavec je spadal v vrsto reptilij in je bil nedvomno največji dinozaver, kar jih poznamo do danes.

Miss Hawkers,
ki je preplavala Rokavski preliv v zadnjem času. V morje je šla pri rtu Gris-Nezu in je dospela do kopna pri Hope Pointu. Plavala je okrog 20 ur.

Dvanajst ponudb in nobene možitve

Romunska kraljica Marija pojde letos v jeseni zopet v Ameriko. Ko je bila zadnjič tam, je potovala po nalogu vlade, da bi preskrbela Romuniji zunanje posojilo. Bila je deležna velikih časti — med drugim jo je izvolilo neko indijansko pleme za svojo častno poglavarico.

Motivi letošnjega potovanja so nekoliko drugačni. Kraljica, ki je kljub svojim 50. letom še vedno lepa, se namerava ozreti po snubcih za svojo najmlajšo hčerko, princeso Ileano. A vendar se tudi sedaj govori, da se bo kraljica pogajala zopet o posojilu. Obenem se bo prepričala, če je kaj izgledov, da se Ileana lahko omoži v deželi dolarskih princev.

Že pri zadnjem ameriškem obisku se je javilo za roko princese dvanajst snubcev. Podoba je, da se kraljica Marija ni navdušila za nobenega med njimi. Baje so sedaj izgledi za poroko večji kot zadnjič. Vesti iz dobrih virov celo zatrjujejo, da je stvar bodoče možitve princese Ileane že rešena stvar in da je kraljica Marija izbrala princesi za moža večkratnega dolarskega milijonarja. Njegovo ime pa se iz razumljivih razlogov drži v tajnosti.

Ameriški guver. Smith,
demokratski kandidat za prezidentske volitve, se rad zabava z domačimi živalmi.

Osip Dimov:

Zakonca na videz

Jakob Schwarz, slušatelj drugega letnika Tehnološkega zavoda v Petrogradu, je prejel neko jutro nenavadno pismo. Na ovitku je bil poštni pečat »Dvinsk« — njegov rojstni kraj. Naslov pa mu je bil po pisavi docela neznan — na prvi pogled je bil presodil, da ga je pisala ženska roka.

Jakob Schwarz je najprej pomislil, da bi se bilo utegnilo kaj pripetiti njegovim staršem in mu tuja roka sporoča novico. Naglo je razpečatil pismo in ga je začel čitati.

Glasilo se je takole:

«Spoštovani g. Schwarz. Vaši starši so mi povedali Vaš naslov in Vam pišem o zadevi, ki je zame sila važna. Najbrž se me boste spomnili: jaz sem Marija Gronstein, hči tistega Gronsteina, ki ima trgovino pisarniških potrebščin. Ko ste še zahajali v realko, ste bili češče pri nas in sem Vam jaz prodajala zvezke in svinčnike. Bili ste srečni; položili ste izpite in vstopili v Tehnološki zavod.

Jaz sem ostala v Dvinsku; še vedno sem v očetovi trgovini in prodajam zvezke. Tudi meni se zahoče študija; rada bi bila vstopila v višjo žensko šolo v Petrogradu. Dolgo sem premišljevala, kako bi dobila pravico bivanja v Petrogradu, in ker poznam Vašo dobroto in uslužnost nasproti vsakomur, ki zaide v neprilike, sem sklenila, da se obrnem na Vas.

Po zakonu ima Židinja, ki je žena visokošolca, pravico do bivanja v Petrogradu. Nemara se utegne najti med ondotnimi židi-dijaki kateri, ki bi mi hotel potrditi, da sem njegova žena. Seveda bi bila to zgolj formalnost, in sicer le začasna. Ko bi se bila vpisala v šolo, bi se bila lahko «ločila», kar je, kakor veste, pri židih kaj lahko. Ne čudite se moji prošnji: za me ni drugega izhoda.

Želim si, da bi lahko študirala. Rada bi se tudi izkopala iz tega dolgočasnega življenja, ki mi mineva brez nadeje na kaj boljšega. Odgovorite mi, prej ko mogoče odgovorite!

S spoštovanjem

Marija Gronstein.

P. S. Pristavim naj, čeprav ne vem, čemu Vam še to pripovedujem, da me snubi Abraham Kadecki, vdovec s troje otrok. Oče me trdovratno nagovarja, naj ga vzamem. Če ne bo drugega izhoda, bom morala to storiti. Strahota!

M. G.»

Schwarz se je zamislil. Dobro je občutil, da Marija Gronstejnova misli v prvi vrsti nanj, ko omenja njegove tovariše. Bilo bi grdo, če bi bil drugim ponudil, da se oženijo z deklico, ki je nove svoj živ dan videli. Sicer je res, da je to zgolj formalnost, samo na videz, vendar ga utegne vsak tovariš vprašati: — Nu, zakaj pa je ti ne vzameš?

Schwarz se je spomnil Marije, njenega bledega, pegastega obraza, njenih resnih, kratkovidnih oči.

— Ali naj se res oženim z njo?

Brž na to se je nasmehnil: nu, je na videz, seveda, le na papirju.

Schwarz je bil fant dobrega srca. Spominjal se je vseh bridkih ur in vsega trpljenja, ki ga je moral prebiti, preden si je bil pridobil dovoljenje za vpis na Tehnološki zavod. Zato je zdaj dobro razumel čustva te uboge deklice, ki si je toliko želela znanja in izobrazbe — nji zabranjenega paradiža.

— Saj se bo izgubila v tistem provincijalnem močvirju! — je mislil dobri Schwarz. — Nikdar si ne bi bil mogel odpustiti, če bi se bil spomnil, da nisem hotel pomoči tej deklici.

Schwarz se je malce vznemirjen napotil v zavod. Med odmorom je povedal tovarišu, kakšno pismo je prejel davi. Tudi ta je bil zelo mlad in se mu je videl prijateljev načrt prav spodoben in prikupen.

— Če že misliš kaj storiti, ne odlašaj! — mu je svetoval tovariš. — Prvo pa je, da ostani zadeva tajna. Nikar ne piši staršem o tem, ker bi se utegnili vmešati vanjo in vse pokvariti. Saj veš, kako je: stari ljudje so zmerom stari. Kaj pa vedo oni? Želim ti uspeh! — je končal mladi tovariš.

Schwarz je res storil tako. Pisal je Mariji obširno, iskreno in zelo navdušeno pismo. Omenil je, da ne bi bilo primerno, če bi jo bil tovarišem ponujal za ženo, zato ji raje predlaga samega sebe. Ako pristane, da se na videz poročita, se ji že v naprej zahvaljuje za zaupanje in jo prosi, da ostani to početje v največji tajnosti; sicer pa naj pride nemudoma v Petrograd.

In Jakob Schwarz je vesel spustil pismo v poštni nabiralnik.

Teden dni pozneje je bil že oženjen z Marijo Gronsteinovo.

Poroka je bila kaj skromna in ko je pozneje dobila dovoljenje za bivanje v Petrogradu, se je mlada «žena», naselila v majhni sobici na tem koncu mesta, dočim je «mož» ostal v svoji sobici na onem koncu mesta.

Schwarz se je počutil nekam nenavadno; bil je raztresen in resnejši ter je redko kdaj prihajal v družbo deklet. Zdelo se mu je, da mu njegov nov poklic «moža» nalaga neke obveznosti. Kdaj pa kdaj je posetil svojo «ženo» in jo vprašal, ali ji je treba njegove pomoči? Bila je že študentka, imela je lepo in snažno sobo s knjigami in zvezki na mizi. Tudi sama se je bila izpremenila: neokusno provincijalno obleko je zamenjala s prestolniškim elegantnim krojem.

— Sicer pa je še precej lepa, — je

Sokol

Na sokolski zlet v Skoplje!

Pokrajinski sokolski zlet v Skoplju je pred durmi. Priprave za zlet so v polnem teku. Po poročilih posameznih žup vlada po sod največje zanimanje za zlet ter je prijavljeno večje število udeležencev. Češkoslovaško Sokolstvo se pripelje s posebnim vlakom preko Maribora; zajedno s njimi prispejo ruski in bližiško-srbski Sokoli. Bratje in sestre, ne zamudite te prilike, da si lahko ogledate kraje na jugu naše države. Marsikateri predsodki bodo odpadli pri onih, ki obiščejo naš jug. Sokolstvo na jugu naše države je v razvoju in potrebuje naše moralne pomoči. Oni bratje in sestre, ki se še niso prijavili, naj store to takoj, da more skopljanska sokolska župa pravočasno izvršiti vse priprave.

Odhod v Skoplje. Vse sokolsko članstvo bo pravočasno obveščeno o odhodu vlakov v Skoplje potom časopisja. Prijavite takoj udeležbo sokolski župi v Skoplje.

Važen del VI. pokrajinskega zleta bo vsekakor sokolska proslava 10letnice obstoja države na Kosovem polju. Iz Skoplja bo dan po javni telovadbi zarana pohod vsega navzočega Sokolstva s posebnimi vlaki do postaje Obilić in od tam povorka na samo Kosovo. Ves pohod bo gotov dopoldne, popoldne pa se bo vršila najprej komemoracija padlim kosovskim junakom, odkritje spominske plošče in zaobljuba Sokolstva. Potem sledi nastop vojske v kosovski sceni, ki bo znamenita vso kosovsko bitko, gledališka scena »Kosovo« in javni nastop Sokolstva s krajšo javno telovadbo. Po prireditvi povratek s posebnimi vlaki v Skoplje.

Za pokrajinski zlet so obvezne vse sokolske župe v Srbiji in Vojvodini ter Bosni. Njihova dolžnost je, da se udeleže zleta korporativno. Vsem ostalim župam se udeležba priporoča v prvo s strogo sokolskega stališča, v drugo pa radi zanimivosti pokrajin, kjer se bo zlet vršil. Medsebojni stiki Sokolov bodo mnogo hitreje doprinesli do pravega ujedinjenja, kakor pa razni politični pakti, ki nikakor niso trajni. Vse župe naj torej streme za tem, da pošljejo čim največ članstva v Skoplje. Osobito pa poudarjamo, da je dolžnost vseh žup, da pošljejo zankazano število telovadcev in telovadk, kakor se glasi sklep glavne skupščine v Beogradu leta 1927.

Navodila za skopljanski zlet so izšla v podrobnostih v Sokolskem glasniku, štev 16, in priporočamo, da si jih prečitajo vsi društveni in župni funkcijonarji. Obenem pa je izdala župa Skoplje tudi tozadevno brošurico. Glede prehrane in stanovanja osobito priporočamo vsem društvom, župam in posameznikom, da svoje prijave izvrše najkasneje do 2. septembra.

Zletna pisarna se bo nahajala tik nasproti glavnega kolodvora v Skoplju v starem Oficirskem domu, ki leži na Kralja Petra cesti, desno. Tamkaj se bodo izdajale vse potrebne informacije in potrdila o udeležbi na zletu.

Vsa društva in župe v Sloveniji naj še enkrat opozore članstvo na veliko važnost zleta v Skoplju, da bo odziv iz Slovenije odgovarjal številu našega Sokolstva. Pri tem pa naj se ne pozabi še enkrat poudariti, da nudi zlet poleg udobnega, nemotenega potovanja v posebnih vlakih tudi to redko priliko, da si udeleženci lahko ogledajo vse pokrajine, kulturne in druge spomenike stare srbske slave in spoznajo razmere v Južni Srbiji na lastne oči. Ne zamudite prilike!

Sokol v Rajhenburgu bo imel prihodnjo nedeljo svojo vsakoletno prireditev. Vabljeno je vse Sokolstvo in njemu naklonjeno občinstvo s Posavja, od Zidanega mostu do Brežic in dalje, da se udeleži te prireditve, ki obeta najlepši uspeh v vsakem pogledu. Za vse bo dobro preskrbljeno. Prihodnjo nedeljo tedaj vsi Posavčani v Rajhenburg!

Dopisi

DOBROVA PRI KROPI. V nedeljo je v tukajšnji šoli predaval sreski referent g. Šuštič iz Radovljice ob veliki udeležbi gospodinj in gospodarjev, mladeničev in deklet, o živinoreji in mlekarstvu. Predavanje je bilo zelo poučno in so vsi poslušalci z izrednim zanimanjem sledili temu pouku. Le par neveščakov se je vtikalo v njegovo res lepo zamišljeno predavanje. Želimo, si posebno v zimskem času še več enakih prireditev.

KROPA. G. Franc Šolar, posestnik in bivši ravnatelj žebljarske zadruge v Kropi in Kamni gorici, je 23. t. m. praznoval 60-letnico rojstva in 30-letnico poroke s svojo soprogo, rojeno Klinar iz Krope. Slavnosti so se udeležili številni sorodniki in prijatelji iz Krope, Kamne gorice, Jesenic, Novega mesta in od drugod. Jubilantoma želimo, da bi tako čila, zdrava in vesela praznovala še zlato poroko.

SEVNICA. Malo se pa že moramo pohvaliti s stavbeno podjetnostjo v Sevnici. Gostilničar in mesar Franc Plausteiner je podrl staro »Trdnjavo« z meter in pol debelim zidovjem in nehigijeničnimi gostilniškimi prostori ter zgradil lepo enonadstropno hišo, ki bo Sevnici v ponos. V hiši ima 18 in pol metra dolgo dvorano, dve krasni gostilniški sobi ter modern lokal za mesarijo. Kako neupravičena je bila kritika ob času podiranja stare hiše, je pokazal mnogoštevilni obisk na otvoritvi. Tudi Sevničani se želimo kretati v boljših lokalih. Gostilničar Rudolf Cimperšek je prizidal k svoji gostilniški hiši krasen salon, katerega ločijo od drugih prostorov velika steklena vrata, ki se ob času kake prireditve lahko zložijo tako, da tvorijo vsi prostori veliko dvorano. Nedeljska otvoritev je pokazala, da Sevničani znajo ceniti trud podjetnih mož. Trgovec Pavel Strgar je dovršil zgradbo lepe hiše z modernimi trgovskimi lokali in stanovanjem ter v njej že izvršuje trgovino. Vsi navedeni so mladi, agilni obrtniki in jim želimo mnogo uspeha! — V soboto zvečer ob 22.05 smo čutili v Sevnici dva močna valovita potresna sunka, ki sta prebivalce v Sevnici kakor tudi v okolici precej razburila. Posebne nesreče pa ni bilo.

BLEJSKA DOBRAVA. K poročilu o tragediji v Vintgarju, priobčenem dne 7. t. m., prosim za naslednje pojasnilo. Umorjeni Matevž Slivnik ni bil nasilen človek, brez posla in ga ni iz ljubezni redila Ana Javh. Pač pa je res, da je bil moj pokojni brat Matevž Slivnik miroljuben in delaven človek in je bil zaposlen kot preddelavec pri stavbeniku g. Kernu na Javorniku. Stanoval je in bil tudi na hrani celih 15 let pri Ani Javhovi z vednostjo in privoljenjem njenega moža Antona Javha. Matevž Slivnik in Anton Javh sta bila vedno dobra prijatelja, vse nesreče je kriv le demon alkohol kakor pač tolikrat. Toliko v pojasnilo javnosti, da Ane Javhove v tem pogledu ne zadene nikaka krivda. — Janez Slivnik.

KRESNICE. Približuje se angelska nedelja, 2. september, ko bo prostovoljno gasilno društvo Kresnice-Poljane v Kresnicah prvič priredilo veliko gasilsko slavje na prostem ob železniški postaji. Pričetek ob 2. popoldne. Vse priprave kažejo, da bo to izredna gasilska prireditev, kakršne pri nas še nismo doživeli. Z vso vnemo se pripravlja prebivalstvo, da bo to slavje zares izraz prave bratske ljubavi. Že sedaj je vse v polnem teku — fantje in možje dovažajo mlaje, postavljajo mize, dekleta nabirajo cvetke in povijajo šopke. Postrežba bo prvovrstna, zato pridite v nedeljo pogledat v Kresnice.

MALA NEDELJA. Ponovno opozarjamo na veliko tombolo v Društvenem domu v nedeljo 2. septembra ob 3. pop. ob vsakem vremenu. Moško kolo, svinja, moška, ženska obleka, žepna ura in še 320 lepih dobitkov. Ljudska veselica z godbo in s plesom. Vabljeni vsi od blizu in daleč.

KAMNIK. Poročilo, ki ga je prinesel »Slov. Narod« z dne 24. avg. 1928 o požaru v kamniški smodnišnici, ne prikazuje stvari popolnoma objektivno. S hvalevredno požrtvovalnostjo so storila vsa tri gasilna društva, ki so bila takoj na mestu nesreče, svojo dolžnost. Dve motorni in ena ročna brizgalna s skupno 12 cevmi so bile do odstranitve vsake nadaljnje nevarnosti v akciji. Šupa, v kateri so bile nakopičene zaloge lesa, se seveda ni dala rešiti, toda komaj par desetin korakov od pogorišča se je nahajala drobilnica, v kateri je bila spravljena zaloga smodnika. Ker je začelo goreti tudi že drevje, ki je ločilo oba objekta je obstojala nevarnost ne samo za gasilce, temveč tudi za Kamnik. Le požrtvovalnemu nastopu naših junaških gasilcev se ima Kamnik zahvaliti, da je bil rešen velike nesreče. Požrtvovalnost gasilcev zasluži še večje priznanje spričo dejstva, da je požar povzročil življenju nevarne pline. Izmed navzočih gasilcev so bili štirje izročeni v zdravniško oskrbo. Zato pa vsa čast odločnemu nastopu gasilnih društev!

Šolstvo

š— **Začetek šolsk. leta na ljubljanskih osnovnih šolah.** V smislu dopisa mestnega magistrata ljubljanskega (prosvetni oddelek) bo 3. in 4. septembra t. l. naknadno vpisovanje učencev, to je vseh onih, ki se dosedaj še niso vpisali. Konference učiteljskih zborov bodo 5. septembra. Sv. maša 6. septembra. Redni pouk se bo začel po vseh ljubljanskih osnovnih šolah 7. septembra t. l. Podrobnosti zaradi vpisovanja, konferenc in sv. maše bodo določila posamezna šolska upraviteljstva.

š— **Državna dvorazredna trgovska šola v Ljubljani.** Vpisovanje bo dne 1. in 3. septembra od 8. do 12. Priglašenci(ke) za prvi letnik morajo prinesti k vpisu rojstni list, zadnje šolsko izpričevalo in vpisnino 100 Din. Sprejemni pogoji: Dovršeni IV. razred srednje šole ali završeni izpit na meščanski šoli. Starost 14 do 18 let. Priglašenci(ke) za drugi letnik morajo predložiti izpričevalo o dovršenem I. letniku in vpisnino. Otvoritvena maša bo 6. septembra v križevniški cerkvi. Po maši se zbero učenci in učenke v svojih razredih.

Naši onstran granic

Junaštva fašistične obmejne milice

V Trstu, v avgustu.

Te dni so tukajšnji fašistični listi, pač z ozirom na pohvalo, ki jo je Mussolini izrekel primorskemu fašiju v svojem življenjepisu, ki ga objavlja v inozemskih listih za visok honorar, objavljali dolgovezne slavospeve tržaškemu in ostalemu primorskemu fašizmu, zlasti pa fašistični milici, v prvi vrsti seveda njenemu najvažnejšemu oddelku, obmejnemu. V »slavnem seznamu junaških činov« obmejne milice, ki obsega čas od zime leta 1926 pa do današnjega dne, se navajajo naslednja junaštva teh »neprekosljivih čuvarjev vzhodne meje«:

»Dne 4. novembra leta 1926 je bila vržena cev razstrelne želatine v miličnо vojašnico v Št. Petru na Krasu in je ubila miličnika Keršavana (slovenskega poturico iz Rihemberka, po vsej Vipavski dolini znanega pridaniča) ter ranila dva njegova tovariša.« (Kakor znano, so ta »atentat« izvršili miličniki sami, da so tako imeli povod, da so se znesli nad mirnim slovenskim prebivalstvom zaradi bolonjskega atentata na Mussolinija.)

»Nekako ob istem času je miličnik Henrik Piet, ki je bil na patrulji, padel v Sočo in utonil.« (Ljudski glas je govoril tedaj o njem, da ni posebno ljubil — vode.)

»Dne 4. februarja 1927 je bil v bližini gradu Ravne (pri Št. Petru na Krasu) izvršen atentat na črnosrajčnika Andreja Slugo in Franca Rovino, pripadajoča postojnski kohorti. Črnosrajčnika sta ostala nepoškodovana.« (Seveda, ker ni nihče streljal nanju. »Atentat« sta si izmislila sama, nabrž po nalogu svojih »višjih«, ki niso mogli priti na sled šempetrskim »atentatorjem«, pa so se zato hoteli izkazati s trpinčenjem nedolžnega prebivalstva. Zaradi »atentata« pri Ravnah so se vršile hišne preiskave po vsej okolici in je bilo aretiranih precejšnje število naših ljudi, katere pa so po daljšem času zopet izpustili, ker jim niso mogli dokazati nič hudega.)

»Dne 15. majnika 1927 sta bila obstreljevana črnosrajčnika Gino Cicimbri in Rudolf Musina (Možina), ki sta bila na patrulji. Miličnik Cicimbri je bil težko ranjen.« (»Atentat« se je razkril pozneje kot medsebojno razračunavanje med miličniki v — ljubezenskih stvareh.)

»Dne 3. julija 1927 sta bila izstreljena dva strela na črnosrajčnika Alfreda Perellija, ki je stal na straži pri Selcih. Perelli je ostal nepoškodovan.« (Dokazano je, da je ta črnosrajčnik sam streljal, pač zato, ker mu je bilo ponoči dolgočasno na straži.)

»Dne 7. avgusta 1927 je bila patrulja, ki so jo tvorili četovodja Bartoli in črnosrajčnika Cantelli in Trugel, obstreljevana v postojnskem okolišu.« (Tudi ta napad je bil popolnoma izmišljen in ni bilo o napadalcih ne duha ne sluha.)

»Dne 16. avgusta 1927 je bila patrulja, ki sta jo tvorila črnosrajnička Viljem Markon in Vinko Stibil, napadena v bližini Ravbarkomande in se je streljalo nanjo s pištolo.« (Ker tudi tu ni bilo mogoče najti niti najmanjšega sledu za »napadalci«, je jasno, da je bil tudi ta »atentat« izmišljen. Črnosrajčnika sta pač hotela doseči vsaj pohvalo, če ne že odlikovanja za svoje »junaštvo«.)

»Dne 19. avgusta 1927 je bil ranjen črnosrajčnik Aldo Baroni, ki je stal na straži pri milični postaji v Matenjivasi.« (Maščevanje iz ljubosumnosti.)

»Dne 21. februarja 1928 so neznanci napadli s streli iz samokresov črnosrajčnike iz Selc, ki so bili pri maši. Bili so ranjeni četovodja Trogu in črnosrajčnika Columbano in Cannas, leta težko.« (Bil je fantovski pretep, ki so ga izzvali črnosrajčniki s svojim nesramnim vedenjem, za katero so dobili zasluženo plačilo.)

»Dne 1. julija 1928 so na cesti Matenja vas—Prestranek neznanci napadli s številnimi streli četovodjo Guida Sabinija in črnosrajčnika Bruta Christoforija.« (Tudi ta »napad« pripisuje domače prebivalstvo samim miličnikom, ki so v večnem boju med seboj ali zaradi službenih stvari ali pa zaradi deklet.)

Taka so torej junaštva obmejne milice, zaradi katerih jo fašistični listi kujejo v nebesa in ne morejo nikdar dovolj prehvaliti velikanskih njenih zaslug, ki jih ima za obrambo »svetih meja domovine proti zahrbtnemu sovražniku, ki jim preti z vzhoda«!

---

p— *Iz Istre.* Na cvetlični dan v korist tuberkuloznim se je nabralo v vsej pokrajini 19.476 lir. Blizu Kanfanara je gorel gozd. Uničeno je okoli 30 hektarjev. Škoda znaša nad 10.000 lir. Sploh je gozdnih požarov polno na vseh koncih in krajih. Lani je bilo škode v gozdovih nad pol milijona lir, letos bo še večja. Tatvine živine se vršijo noč za nočjo. V Balah je imel kmet Pisan vola v hlevu komaj tri dni pa so mu ga že odpeljali neznani tatovi. Miličarji iz Vižinade, Višnjana, Motovuna, Oprtlja, Labincev in Kaštelira so imeli v dolini Mirne velike taktične vaje. Legar se širi po nekaterih selih in v Sv. Martinu je pobral 20 letno Marijo Jurada, katero so po odredbi občinskega zdravnika takoj pokopali brez vsakega spremstva. Končno je le prišel tako pričakovani dež ali prepozno. Deževati je začelo šele, ko je suša dokončala svoje pogubonosno delo. V Buzetu se je vršila sk··,ščina mlekarne iz Sv. Martina. Bila je slabo obiskana. Člani se nočejo vdati pritisku, da bi prišla mlekarna v fašistične roke. Shod se je izvršil brez sklepov. Zato bo sklicano novo posvetovanje.

p— *«Italijanska» bazilika na Sveti gori.* Dve 26. avgusta je bila slovesno otvorjena italijanska bazilika na Sveti gori. «Drugorodni» romarji morajo čutiti na Sveti gori moč in vpliv italijanstva. Sveta gora mora biti središče verske in patriotične atrakcije. Svetišče vodi pater Serafin Inama, ki je goreč fašist, in od njega pričakuje «Piccolo», da bo Sveta gora žarišče italijanstva ob meji.

p— **Šest tisoč goriških Slovencev se izseli v septembru!** Iz Gorice prihaja vest, da se namerava v prihodnjem mesecu izseliti v Ameriko 6000 mladih, krepkih slovenskih delovnih ljudi. To pomeni pač, da je gospodarstvo v deželi na robu propada. Prisiljeni so na odhod, beda in lakota jih podita z njihove rodne grude. Slovenci prosijo pomoči pri vladi, da bi se zajezilo izseljevanje. Vlada naj poskrbi, da se prečno razna že obljubljena javna dela, pri katerih bi morali biti zaposleni v prvi vrsti goriški domačini. Vlada bi morala vpoštevati strašno škodo, ki jo je napravila poljedelcu letošnja suša, in odrediti pri davkih in drugih dajatvah, da ljudstvo ne bo stradalo in da kmet, ki bo primoran prodati živino vsled pomanjkanja krme, ne zapade brezsrčnim špekulantom. Po celi deželi so ljudje pobiti in žalostni, povsodi se s strahom vprašuje: kaj bo?... Ako bi hoteli rimski gospodje obmejni pokrajini pomagati, bi to že lahko storili! Ne store pa, ker fašistična politika zasleduje iztrebljenje »drugorodnega« življa.

p— *Izginil je blagajnik* filijalke zavoda «Cassa di Risparmio Triestina» v Sežani, Umberto Dal Paos. V ponedeljek se je odpeljal z vlakom v Trst, ne da bi o svojem odhodu koga obvestil. Revizija v filijalki je baje pokazala, da je blagajna v redu.

p— *Dalmatinski prapor za azil v Lastovem.* Dalmatinsko društvo v Trstu je darovalo azilu «Lege» v Lastovem dalmatinski prapor, da bo tam visel poleg laške trobojnice in spominjal otroke in odrasle na «neodrešeno» Dalmacijo. «Societa Dalmatica» v Trstu bi bila storila bolje, ako bi bila za prapor potrošeni denar razdelila med najbolj stradajoče Dalmatince v Trstu.

p— *Spomenik na Krnu* bodo inavguirali končno 16. septembra. Otvoritev se zavlačuje, ker gre delo počasi izpod rok. Odbor za postavitev spomenika je mislil, da bo kar deževalo prispevkov z vseh strani pa se je hudo zmotil. Sedaj mora odbor že pritiskati in celo groziti, da prihajajo darovi. Spomenik je, kakor znano, namenjen spominu v boju na Krnu padlih laških vojakov. Spomenik tvori turistično zavetišče in vojašnico. Ali pride k inavguraciji prestolonaslednik, se še ne ve.

kr— **S Koroškega.** Uradno glasilo madžarske družbe za zunanjo politiko je pohvalilo »uvidevno in pametno politiko Avstrije na polju manjšinskega pouka«. V avstrijski državni šolski zalogi je izšla prva madžarska šolska knjiga za madžarske šole na Gradiščanskem. S tem se je pričelo izdajanje šolskih knjig za madžarsko manjšino. V knjigi za prvi razred je madžarska pesem »Lepa moja domovina, ali te bom še kdaj videl? Koder hodim in kjer stojim, te vedno vidim.« Slovensko vprašanje na Koroškem pa se ne zgane nikamor. Šola je še nadalje potujčevalnica in o šolski avtonomiji spregovarjajo nemški merodajniki z zasmehom. V kratkem se menda prično novi tozadevni pogovori. Za neznatno madžarsko manjšino se je vsa stvar rešila hitro. Mala država stoji za njo. Za koroške Slovence se zavlačuje rešitev šolskega vprašanja. Za to manjšino stoji velika država. Toda, kakšne so sedanje razmere v njej! — Ko so zborovali slovenski zaupniki v prostorih Steklove gostilne leta 1921, so padali kamni v sobo, enako leta 1926 in potem zopet letos na dan volitev zvečer. Dva malopridneža sta delala to, ki sta prišla končno v roke orožnikov in pred celovške sodnike. Obsojena sta na en mesec strogega zapora ali pogojno za tri leta.

p— *Papež proti nacijonalizmu.* Tržaški »Mali list« pravi, da se je zvesto odzval papeževemu klicu za molitev proti nacijonalizmu v mesecu avgustu. »Nacijonalizem zatira druge narode, greši proti ljubezni do bližnjega, tepta pravice ljudi druge narodnosti, se poslužuje nasilja in zločinov proti njim. Mnogo je tudi duhovnikov, ki pomagajo preganjati druge narode, ki odrekajo ljudstvu drugega jezika pridige in druge pobožnosti v njegovem jeziku. Nacijonalistični krivi veri so zapadli celo nekateri škofje. In to ravno papež zelo obžaluje. Razmerje med narodi mora urejevati krščanstvo. Vsak narod naj se drži svojega jezika in svojih običajev, vsi narodi so bratje, vsak ima pravico do samosvojega življenja« . . Cerkev je med našimi onstran vprežena v laški, oziroma nemški nacijonalistični voz. Tako ima papež prav blizu obilo duhovnikov in nekaj škofov, ki so zapadli »nacijonalistični krivi veri«. Za upropaščenje krivoverskega nacijonalizma je ukazana molitev vseh katoličanov. Padle naj bi tudi iz glav krivoverskih duhovnikov in škofov vse nacijonalistične zmote. Papež ne stori tega, da bi naravnost prijel one škofe in duhovnike, ki blodijo po krivih potih nacijonalističnega krivoverstva, samo obžaluje, da se to godi in se nato zateče k molitvi, zaradi katere pa si laški nacijonalisti v Primorju in nemški na Koroškem s svojimi krivoverskimi duhovniki in škofi vred ne bodo belili glave.

p— *V Temnici* na Krasu je bil za podeštata nekaj časa domačin Rogelja. Ko je oblast videla, da dobiva zaupanje pri ljudeh in se dobro briga za občinske posle, ga je odstavila in imenovala za podeštata potujčenca dr. V. Marušiča, ki nosi sedaj pohabljen priimek Marussi.

---

pomislil Schwarz.

Včasi je prišel tudi Schwarzov tovariš z drugimi mladeniči in dekleti.

— Zakaj živita vsak zase? — so se vpraševali dijaki. — Ali se ne marata, ka-li?

Približala se je pomlad, prišli so izpiti, nato je minilo poletje in — na jesen se je Schwarz zopet sestal s svojimi tovariši. Razveselili so se in se vpraševali med seboj o tem in onem.

— Pridi me kaj posetit, — je rekel Schwarz prijatelju. — Veš, da me bo veselilo.

— Kje pa stanuješ? V tisti sobi kot lani? — ga je vprašal tovariš.

— Ne, — je zamomljal Schwarz. — Veš, jaz... jaz... jaz sem se preselil. V eni sobi nama je bilo pretesno in neudobno.

— Kako vama? — se je začudil tovariš.

— Nu, pa tako... Meni in Mariji. Ondan sva dobila otroka... Krasna deklica. Pridi, pa jo boš videl!...

»Med menoj in mojim možem ni nikoli prepira.«

»Tudi moj mož molči vedno k vsemu, kar povem.«

SENO
sladko in polusladko v balah ter
SLAMO
le v vagonskih nakladah dobavlja se franko postaje v Sloveniji
po ugodnih cenah. — Naročila sprejema in daje informacije
Slovenia - Transport
10003 **Ljubljana**
Miklošičeva c. 36 — Tel. 2718

Kupujem rabljene tračnice
5 50 ali 7 kg, prenosljivi kolosek 760 mm, skretnice, okretaljke in vagonete.
Ponudbe pod „štev. 9998 „na oglasni oddelek „Jutra". 9998

Naznanilo.
Cenjenemu občinstvu dajem v vednost, da sem otvoril
trgovino z mešanim blagom
v hiši g Julija Forte, (pod Dimnikovo gostilno) Loke 176 Trbovlje 2. —
Jamčim za solidno ter točno postrežbo ter zmerne cene.
Se priporočam za cenj. obisk
Ivan Forte, Trbovlje II. 1004

Stanovanje
štirih sob z renovirano kopalnico in pritiklinam
se takoj odda.
Pogoje daje „Croatia", Stari trg 11, med 8—14 uro.

Za krojače! **Nova velika** Za krojače!
Knjiga krojaštva
za samouke o prikrojevanju moških oblačil.
A. KUNC, Ljubljana, Gosposka ulica 7
Zahtevajte opis knjige 25

V najhujši vročini
je najboljša in najbolj zdrava pijača
ohlajeni
Radenski
zdravilni vrelec
Dobi se ga v vseh boljših trgovinah, restavracijah in gostilnah.

FRANCOSKA LINIJA
Cie. Gle. Transatlantique 57

Za severno Ameriko in Kanado največji in najlepši brzoparniki Havre—New-York samo 5½ dni čez morje.
V Južno Ameriko Argentinijo Chile Urugvay vsak teden iz Havre. Bordeaux in Marsilije.
CIE. CHARGEURS-REEUNIS SUD ATLANTIQUE TRANSPORTS MARITIMES.
Izvrstna hrana, izborna postrežba, vino brezplačno.
Vsa pojasnila daje brezplačno zastopnik
Ivan Kraker, Ljubljana
Kolodvorska ulica 35.

Zahvala.

Za izkazano sočustvovanje ob smrti naše nepozabne

Lidije Caleari

izrekamo najprisrčnejšo zahvalo vsem, v prvi vrsti Nj. Vel. kraljici Mariji za izkazano najplemenitejšo velikodušnost, s katero je počastila spomin in srčno željo uboge Lidije. Bog ji stotero povrni! Prisrčna hvala tudi vsem damam, ki so jo tolažile in se zavzele zanjo ob njeni mučni bolezni! Srčna hvala tudi vsem onim, ki so počastile spomin blagopokojne z darovanjem vencev in šopkov!

Ljubljana, 28. avgusta 1928.

Žalujoča rodbina Caleari.

Stanley Weyman: 105

Rdeča kokarda

Roman.

Z bledim obrazom je dvignil oči proti meni.

»Ne vem, gospod,« je rekel kratko in takoj odvrnil pogled.

»Ali so spodaj?«

Toda njegova pozornost je bila priklenjena drugam; namesto odgovora je samo nestrpno zmajal z glavo. Ker nisem hotel ostaviti svojega opazovališča, sem mu ukazal, naj stopi h gospe de Saint-Alais in ji sporoči moje poklone ter jo naprosi, da pride k meni. Prav za prav sem se čudil, da ni že sama storila tega, zakaj ženske se nerade ustavljajo izkušnjavi, da bi videle, kaj se godi.

A mož je bil preveč zbegan, da bi se bil utegnil ukvarjati s kom drugim kakor s samim seboj — mislim, da je bil kak kuhar — in se ni ganil zmesta; le njegovi tovariši so odgovarjali namestu njega:

»Takoj, gospod, takoj.«

Potrpljenje me je minilo; stekel sem k lestvici, splezal doli in stopil naravnost k njim.

»Lopovi!« sem zakričal. »Kje so dame, vas vprašam!«

Nekateri so se zdrznili in se okrenili k meni.

»Kaj pravite, gospod?«

»Kje so dame?« sem srdito ponovil.

»Oh, nisem vas takoj razumel,« je posmehljivo odvrnil tisti, ki je stal najbližje mene. »Šle so molit v kapelico, gospod.«

»V kapelico?«

»I kakopak: h kapucinom.«

»Tedaj jih ni več tu?«

»Ne, gospod,« je odvrnil, gledaje v stran. »Toda … kaj se godi?«

Zvabljen po hrupu se je oddaljil od mene. Šel sem za njim do naslona in sem se sklonil doli. Glavna ulica je bila polna množice, ki je v neredu drla proti nam, neprestano obračaje glave in gledaje nazaj.

Služinčad je kmalu uganila, kaj to pomeni. Razkropila se je, kakor bi trenil. Z vzkliki: »Premagani smo!« so se spustili po strehi in jo udrli po stopnicah. Kako minuto sem še ostal na preži; toda hudournik bežečih je venomer naraščal, njihov tek je postajal čedalje hitrejši, čedalja bolj pogosto so se ozirali nazaj in čedalje bolj krčevito je sleherni stiskal svoje orožje; bojni trušč, rjovenje, kričanje in pokanje se je približevalo; in tako je bil moj sklep kmalu storjen. Ubral sem jo po stopnicah in odhitel v spodnje nadstropje, kjer je bila Denizina soba. Pritisnil sem na kljuko — in odskočil: soba je bila zaklenjena! Z glasnim vzklikom razočaranja sem stekel v pritličje.

Veža je bila polna mrkogledih in razburjenih oborožencev; z vnanje strani so jo oblegali drugi, ki so se na vse kriplje trudili, da bi se prerili vanjo. Še malo bi počakal, pa bi našel stopnice polne ljudi in se ne bi mogel nikamor ganiti s strehe. V prvem trenutku me je gneča malone zmečkala ob zidu. Tedajci pa sem opazil nedaleč od sebe enega izmed služabnikov in sem ga potegnil za rokav.

»Kje sta gospa in gospodična de Saint-Alais?« sem ga vprašal. »Ali sta se vrnili? Ali sta tu?«

»Ne vem,« je dejal, umikaje mi oči.

»Ali sta nemara še v kapelici?«

»Ne vem, gospod,« je nestrpno ponovil.

In ker je v tem menda zagledal tistega, ki ga je iskal, me je z brezobzirnostjo strahopetca pahnil od sebe ter izginil med množico.

V hiši je bila taka zmešnjava, tak krik in vik, da nisem vedel, kaj naj storim. Ta je klical Fromenta, oni je zahteval, naj zapro vrata; tu so vpili, da je vse izgubljeno, ondi, da je treba spraviti smodnik iz kleti. Dolgo se nisem mogel rešiti iz gneče, ki me je metala sem ter tja. Le kje so bile ženske? Kje so bile? Pamet mi je ugašala od te negotovosti. Tisti, ki sem jih ustavljal, so se me srdito otresali in odgovarjali, da ne vedo. Ne Fromenta ne Saint-Alaisa ne drugih poveljnikov ni bilo videti med njimi.

Moje edino upanje je bila Fromentova vrnitev. Toda po minuti jalovega čakanja, ki se mi je zdela dolga kakor stoletje, sem izgubil vso potrpežljivost in sem si s silo utrl pot do vrat, ki so vodila v glavno krilo poslopja.

Tudi tu je vladal strašen nered: med tem, ko so nekateri valili sode s smodnikom iz kleti, so drugi že plenili po hiši. O ženskah ni bilo ne duha ne sluha. Kakor iz uma sem se vzpel po prvih stopnicah v drugo nadstropje ter planil iznova proti Denizini sobi… Vse zaman; vrata so bila še vedno zaklenjena in niti najmanjši glas mi ni odgovoril, ko sem jel klicati in razbijati po njih!

Pomislil sem, da je markiza nemara na strehi. Že sem se hotel vzpeti nanjo, a tedajci mi je prišlo na um, da bi utegnil najti na povratku stopnice zabasane; preklinjaje nespamet, ki me je bila gnala iz veže, sem se naglo obrnil in stekel v pritličje, kar so me nesle noge.

Naročila in vse dopise tičoče se malih oglasov, je poslati na Oglasni oddelek "Jutra", Ljubljana Prešernova 4. Tel. št. 2492

Mali oglasi

Vse pristojbine je vplačati obenem z naročilom, sicer se oglasi ne objavijo. Čekovni račun poštne hranilnice Ljubljana št. 11842

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socijalne namene občinstva: vsaka beseda 50 par. — Najmanjši znesek Din 5.—. Pristojbina za šifro Din 3.—

Ženitve, dopisovanja in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1.—. Najmanjši znesek Din 10.—. Pristojbina za šifro Din 5.—

Službo dobi

Sobarico
mlado, zdravo in pošteno dekle iščem k majhni obitelji. Mesečna plača 250 Din. Ponudbe na naslov: Zora dr. Radojčića, Zemun 27058

Učenko za pletenje
sprejmem Ljubljana VII, Kamniška ulica 20. 27031

Gospodinjo kompanjonko
sprejme za gostilno v večjem mestu Slovenije samostojen gostilničar in posestnik. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Gospodinja». 27006

2 mizar. pomočnika
dobro izurjena, sprejme v stalno delo Anton Pavlenč, mizarstvo, Trbovlje II 26985

2 prešivalki
gornjih delov sprejme takoj tovarna čevljev Ivan Prešern, Kranj. 26947

Reklamanta
zmožnega in verziranega v občevanju z železn upravo, sprejme večje podjetje v Ljubljani. Ponudbe na ogl oddelek «Jutra» pod šifro «Reklamant» 26802

Službo sluge
na meščanski šoli, v zvezi s službo občinskega cestarja razpisuje mestna občina v Slov Bistrici. Oženjeni reflektanti naj vložijo predpisano kolkovane prošnje z navedbo zahtevane plače in s prilogami najpozneje do 10. septembra 1928 pri mestnem uradu v Slovenski Bistrici — Nameščencu se nudi poleg službenih prejemkov prosto rodbinsko stanovanje, razsvetljava in vrt. Mesto se bo oddalo 1. oktobra 1928. 27104

3 slikar. pomočnike
sprejmem takoj Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27102

Gdč. s prakso
slovenskega in nemškega jezika popolnoma zmožno, stenografinjo in strojepisko išče industrijsko podjetje. Ponudbe s prepisi spričeval in plačilnimi zahtevki na oglasni oddelek «Jutra» pod «Weltfirma». 27116

2 slikarska in pleskarska pomočnika
sprejme takoj Anton Stiplošek. Ljubljana, Krakovska ulica 5. 27114

Deklico
poštenih staršev, prijazne zunanjosti, staro od 17 naprej, sprejmem takoj kot začetnico v pošteno gostilno Predstaviti se je osebno pri A Müller. Ljubljana 7, Janševa ulica 15 27150

Mizar. pomočnika
sprejme takoj A. Blažič. mizar v Zagorju. 27103

Čevljarji!
Okrog 20 čevljarjev za zbita in eksportna dela sprejme v trajno delo tovarna čevljev Ivan Prešern. Kranj 27109

Šiviljsko učenko
sprejmem Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 27121

Učenko
pošteno in pridno sprejmem takoj v slaščičarno Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 27132

Gospodično
sprejmem takoj v trafiko — Kavcije zmožne imajo prednost Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 27141

Milarski pomočnik
ki bi hotel nastopiti stalno mesto v tovarni za čiščenje kovin kot mojster proti dobri plači, naj se obrne na «Sidol», tovarna kem. prep., Zagreb, Hatzova ulica 25. 27106

Služinčad
kuharice, sobarice, dekleta vešča kuhanja in mlade natakarice išče Služinski zavod, Zagreb. Marovska ulica 13. 27153

Stenografinjo
perfektno, ki piše na minuto najmanj 100 besedi, sprejme pisarna dr J. Lovrenčiča, Ljubljana — Tavčarjeva 12. 27163

Mizar. pomočnika
starega približno 22 let, dobro izurjenega v stavbnih in pohištvenih delih, sprejmem v stalno službo. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27161

Učenko
s potrebno predizobrazbo in poštenih staršev, iščem Ponudbe na tvrdko Matej Orehek, modna trgovina in zaloga čevljev, Ljubljana Kolodvorska ulica št. 26. 27178

Trgovski potniki

Potnika
inteligentnega, agilnega in prvovrstnega, z dobrimi referencami, za prodajo tehničnega predmeta v Sloveniji, išče zagrebška tvrdka proti visoki proviziji Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod šifro «Agilen in inteligenten potnik» 26724

Trg. zastopnika
agilnega, za mesto iščemo proti fiksumu in proviziji. Oglasiti se je takoj: «Universal», Krekov trg 10/I. 27124

Provizij. potnika
za razpečavanje alkoholnih pijač, v stroki že vpeljanega sprejmem. Ponudbe pod «Delaven 220» na ogl. oddelek «Jutra». 27135

Trgovski potnik
zanesljiv, v Sloveniji zelo dobro vpeljan, ki potuje z avtomobilom in obiskuje redno vse, tudi manjše kraje, bi vzel še kako zastopstvo proti proviziji. — Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «306». 27091

Zaslužek

Trajen zaslužek
nudim agilnim osebam z razpečavanjem predmeta — katerega manjka in je vendar neobhodno potreben v vsakem gospodinjstvu Potrebno malo kapitala. Ponudbe na poštni predal 285 Ljubljana. 27118

Izurjena šivilja
gre poceni šivat na dom. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27117

Šiviljo
ki ima lasten šivalni stroj, sprejmem na dom za krpanje perila in popravilo oblek, za dober teden dni. Pavla Batič, Cesta v Rožno dolino 5 (neizdelana hiša blizu gostilne «Pod klančkom». 27172

Pletiljam
z lastnim strojem oddam delo. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Zanesljiva 166». 27166

Zastopnika
zmožnega 2000 Din kavcije, iščem za Velesejem. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 27186

Pouk

Francoščino
uspešno poučuje akademik francoske fakultete, po 15 Din od ure — Pismene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Parfait» 26652

Poučevanje klavirja
prične gdč. Konschegg — Gradišče 11, pritličje desno — dne 1. septembra. 27099

Poučujem klavir
privatno. Dopise na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Večletna učiteljska praksa». 26970

Inozemka-Nemka
daje pouk v nemščini, konverzacijo in teorijo po naj boljši metodi. — Stari trg št. 3/II, desno. 27143

Francoščino
poučuje mlada inozemska dama. — Posebni kurzi za otroke po najboljši metodi in zelo ugodni ceni. Stari trg 3/II, desno. 27174

Angleščino
poučuje gospod po uspešni metodi in ugodni ceni. — Prevzame tudi prestave in korespondenco. — Stari trg št. 3/II, desno. 27173

Službe išče

Plačilna natakarica
zmožna kavcije, želi premeniti službo Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Spretna». 27057

Vdova
želi k starejšemu gospodu, ki bi mu vodila gospodinjstvo. Ponudbe na ogl oddelek «Jutra» pod šifro «Vdova». 27003

Prodajalka
izurjena v trgovini mešan blaga, z izobrazbo meščanske šole, želi mesta Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 26960

Mesto sluge
ali kaj sličnega išče močan fant s podoficir. šolo — vojaščine prost. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 27136

Brivski pomočnik
išče stalno službo. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 27095

Postrežnica
želi zaposlitve v pisarni — v dopoldanskih urah. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 27113

Perica
poštena in zanesljiva, išče službo v kakem hotelu ali restavraciji. Naslov v ogl. oddelku «Jutra». 27189

Motorna vozila

«Indian-Scout»
s prikolico, dobro ohranjen, prodam proti takojšnjemu plačilu za 15.000 Din. Interesenti naj pustijo svoj naslov v oglasnem oddelku «Jutra» pod značko «Indian-Scout». 26748

Avtomobila
2 brzovozna tovorna, malo rabljena, od 2 in 3½ tone, kupim. V poštev pridejo samo fabrikati tvornic svetovnega slovesa. — Ponudbe s točnim opisom voz, konj. sil, števila cilindrov in končnic, porabe bencina, maksimalne brzine in letnice avtomobila nasloviti na Interreklam d. d., Zagreb, Marovska 28, pod šifro «Brzoteretni auto P 1138». 27111

Vozovi

Šestsedežni voz
zaprt, stalno v rabi, pripraven za takso. za 32.000 in Fiat 501, v najboljšem stanju za 35.000 Din proda Lampret in drug, Ljubljana [illegible]

Prodam

Žičnati posteljni vložki
najceneje pri tvrdki Fr Stupica, Ljubljana. Gosposvetska 1. 26117

Ia trboveij. premog
in lepa, suha bukova drva kupite najugodneje pri tvrdki Franc Slovša. Razlagova ulica 20 175

Čehano perje
razpošiljam po povzetju (najmanj 5 kg) po Din 38 kg Izkoristite priliko dokler traja zaloga — L. Brozovič, Zagreb. Ilica 82 Kemična čistilnica perja 18

Pohištvo

Novo spalnico
prodam za 4200 Din. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 27019

Špecerijsko opravo
rabljeno, kupim proti takojšnjemu plačilu Poleg oprave potrebujem tudi decimalno tehtnico ter splošno k temu spadajoče predmete. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 27134

Sadje

Prešnih jabolk
kupim več vagonov. Ponudbe na podružnico Jutra v Celju pod šifro «Prešna jabolka». 27156

Kupim

Štedilnik
(Tischherd) dobro ohranjen, kupim. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Takoj 80». 27180

Oblačila

Nogavice
kupite v tovarniški zalogi nogavic in pletenin: Ljubljana. Miklošičeva c 14 — nasproti hotela »Union« 177

Škornje nar. nože
št. 41 iščem proti odškodnini za enkratno posojilo. Gostilna Habjan, Ljubljana 7, Celovška cesta 41. 27177

Kapital

5—8000 Din kavcije
vložim v podjetje, ki mi nudi primerno stalno službo Imam malo maturo ter sem posebno verziran v kožarski stroki. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Skladiščnik 59». 26659

Večje posojilo
na vknjižbo ali družabnika v dobro vpeljano trgovino mešanega blaga išče starejša ločenka Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Najmanj 60.000». 27096

Kot sodelavko
sprejmem gospodično s 5000 Din kapitala. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Poljski pridelki». 27122

Dragocenosti

Srebrne krone
štatnike in različno zlato kupuje F. Ouden. Prešernova ulica 1. 209

Stara avba
poceni naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 26739

Knjige

Knjižnica
slov in nemških knjig — event z omaro naprodaj Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 26799

Posest

G. Gosar v Avstriji
Ako še niste našli objekta po volji, prosim, pošljite Vaš točen naslov na oglas oddelek «Jutra» pod šifro «Znižana cena». 27129

Vilo
enodružinsko podkleteno — na periferiji Ljubljane, 4 sobe, kuhinja in pritikline. prodam po zmerni ceni Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 26801

Realitetna pisarna
Ljubljana, Miklošičeva 14 proda dvodružinsko vilo, hiše, posestva in gostilne. 27182

Lokali

Poslovne lokale
oddam na Aleksandrovi c. št. 1/II. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 27130

Lokal
s 3 prostori takoj oddam v sredini mesta, Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «6000». 27098

Brivci, pozor!
Radi odpotovanja prodam 3 brivnice na deželi in 4 v Celju Pojasnila daje Sl Starčič, Celje, Prešernova ulica 8 27154

Stanovanja

Stanovanje zastonj
2 sob. pritiklin in vrta, v najlepši legi Ljubljane dobi tisti, ki kupi pol hiše. Vplačan denar se obrestuje po 9 % Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 27005

Stanovanje
s 4 sobami, kopalnico in drugimi pritiklinami oddam Več se izve na Dunajski cesti 25 (pisarna). 27047

Stanovanje
3 sob iščem v bližini Križank. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Valvasor». 27100

Dijaška stanovanja

Dijakinjo
samo iz boljše hiše, sprejme v fino in vestno oskrbo dobra rodbina v Ljubljani. Na željo nemška konverzacija. — Pisma pod značko «Dobra vzgoja» na oglasni oddelek «Jutra». 27086

Naslove dijaških stanovanj
daje gospa Likar, Poljanska cesta 87. 27007

Dijaka ali dijakinjo
sprejmem na stanovanje in vso oskrbo Naslov pove oglasni oddelek «Jutra» 26457

Dijakinjo v Mariboru
vzamem v popolno oskrbo. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 26591

2 dijakinji
sprejmem v dobro oskrbo. Zračno stanovanje Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 26741

Dijakinjo
ali manjšega dijaka sprejmem v lepo stanovanje in dobro oskrbo, v bližini liceja. Oddam tudi čedno

zračno sobo
s posebnim vhodom solidni gospodični ali gospodu. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27092

Dijaka
nižješolca sprejmem v dobro oskrbo v sredini mesta Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27097

Dijaka
sprejmem na stanovanje in hrano poleg II. drž. gimnazije. Klavir in pomoč pri učenju. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 26854

Dijaka
iz nižjih razredov srednjih šol, iz boljše hiše, vzamem na dobro hrano in zdravo stanovanje. — Pojasnila daje Iv. R., Ljubljana. Gradišče štev. 7/I, levo. 26664

Dijaka
sprejme boljša rodbina v vso oskrbo. Naslov v ogl. oddelku «Jutra». 27093

3 dijakinje ali dijake
nižješolce iz boljših rodbin sprejmem v popolno oskrbo v sredini mesta. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 26635

Dva dijaka
boljših rodbin sprejme učiteljska družina na hrano in stanovanje. Nadzorstvo strogo. Ponudbe pod šifro «Učitelj» na oglasni oddelek «Jutra». 26480

Profesor
vzame 1—2 dijaka v solidno oskrbo in zanesljivo nadzorstvo. Naslov v ogl. oddelku «Jutra». 27123

2 dijaka ali dijakinji
sprejme uradniška družina na hrano in stanovanje. — Sredina mesta, elektr razsvetljava in izborna hrana. Poizve se v Ključavničarski ulici 2/II. 27149

Tri dijake
sprejmem na stanovanje in zajtrk. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27139

Tri dijake
vzamem v vso oskrbo. — Prav dobra hrana, sredina mesta, nemška konverzacija Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27152

Dijaka
sprejmem na hrano in v lepo stanovanje poleg Magistrata. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 27171

Dijaka
iz boljše rodbine sprejme na stanovanje in hrano učiteljska družina. Centrum mesta, pomoč pri učenju Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27169

Dijakinje
sprejme profesor v popolno oskrbo. Klavir na razpolago, strogo nadzorstvo — Več pod «Profesor» v ogl. oddelku «Jutra». 27167

4 dijake
sprejme uradniška družina na stanovanje in hrano v bližini učiteljišča in realne gimnazije. Električna razsvetljava, soba zračna in svetla. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27184

Dijaka-sostanovalca
sprejmem na stanovanje in dobro domačo hrano. Pojasnila daje Hribar, Gallusovo (Sv. Jakoba) nabrežje št. 7/II. 27126

Nadarjen dijak
reven, srednje tehn. šole, želi cenejšo oskrbo v boljši hiši, kjer bi pomagal pri učenju dijaku meščanske šole. Dopise prosi pod «Mariborčan» na podružnico «Jutra» v Mariboru. 27187

2 dijakinji
sprejmem v vso oskrbo v centru mesta. — Klavir na razpolago Na željo italijanska in nemška konverzacija. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27179

Dva dijaka
boljših rodbin sprejme učiteljska družina na hrano in stanovanje Strogo nadzorstvo — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod »Učitelj«. 26480

Dijakinjo v Mariboru
vzamem v popolno oskrbo Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 26591

3 dijake ali dijakinje
nižješolce iz boljših rodbin sprejmem v popolno oskrbo v sredini mesta. — Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 26635

Dijaka
iz nižjih razredov srednjih šol iz boljše hiše, vzamem na dobro hrano in zdravo stanovanje Pojasnila daje Iv R., Ljubljana. Gradišče št. 7/I — levo. 26664

Prehrana

Več abonentov
sprejmem na boljšo domačo hrano v centru mesta. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 27168

Sobe

Sobo
oddam takoj 2 gospodičnama. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 27068

Opremljeno sobo
lepo, oddaljeno par minut od državnega kolodvora, odda takoj vdova boljšemu gospodu Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 27049

Učiteljiščnik
želi stanovanje z zajtrkom v bližini učiteljišča — če mogoče z instrukcijo. Naslov pri podružnici «Jutra» v Celju. 26991

Opremljeno sobico
s posebnim vhodom in elektriko takoj oddam. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 27128

Opremljeno sobo
zračno in snažno, išče gospodična. — Ponudbe na: Aleksander Gjud, damski salon, Kongresni trg št. 6. 27133

Sobo
s hrano iščeta dva brata — eden dijak — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra». «Višješolec». 27119

Lepo sobo
s separatnim vhodom in električno razsvetljavo, v centru mesta oddam le boljši, čez dan odsotni osebi. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra» 27120

Opremljeno sobo
v centru mesta išče mlad samski privatni uradnik. — Ponudbe z navedbo cene na oglasni oddelek Jutra pod šifro «Centrum». 27115

Sostanovalca
sprejmem takoj. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27094

Sobo
opremljeno ali prazno želi gojenka konservatorija s 1. septembrom, z lastnim klavirjem, ki bi bil za časa njene odsotnosti event na razpolago. Ponudbe z navedbo cene na naslov: Nada Vozel, Trebnje. 27127

Separirano sobo
iščem v I. nadstr. v bližini I. drž. gimnazije. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Učiteljica». 27125

Sostanovalca
sprejmem blizu glavnega kolodvora. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 27138

Prazno sobo
s souporabo kopalnice oddam v najožjem centru mesta. Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 27142

Opremljeno sobo
v sredini mesta oddam. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27147

Sobo
z dvema, event. 3 posteljami, posebnim vhodom in elektriko oddam na Taboru št. 5/I. Event. sprejmem sostanovalca k finemu uradniku. 27148

Dva gospoda ali gospodični
sprejmem na stanovanje v lepo solnčno sobo z elektr. razsvetljavo, v sredini mesta, z dobro hrano. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 27170

Sobico
prazno ali opremljeno, s štedilnikom oddam na Vodnikovi cesti št. 14 (poleg stare šišenske cerkve). 27175

Sobo
takoj oddam gospodični. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27164

Opremljeno sobo
po možnosti strogo separirano, event. s souporabo kuhinje ali z vso oskrbo išče za takoj mirna dama v bližini sodnije. Ponudbe pod «Zmerna cena 65» na oglasni oddelek «Jutra». 27165

Prazno sobo
oddam na Gosposvetski c. št. 4/II, levo. 27181

Sobo
s posebnim vhodom, v bližini Tabora oddam takoj 1 ali 2 gospodoma. Frančiška Wisjak, Prisojna ul. št. 3/III. 27183

Glasba

Klavir
dobro ohranjen, prodam Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 27050

Salonski gramofon
krasen, s ploščami vred naprodaj Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 26800

Nov gramofon
s 15 ploščami prodam za 900 Din. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 27151

Posodim klavir
v Ljubljani. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Lep glas». 27162

Dopisi

Gospodična
ki je sedela v soboto opoldne v kolodvorski restavraciji v Ljubljani med dvema gospodoma, se prosi za odgovor na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «1000». 27108

Znanja želi
mlad inteligent s simpatično, trg. izobraženo Nemko, radi nemške konverzacije. Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod «Nujno» 27131

Gospodična
v rdečem, vozeča se v soboto, dne 25. popoldne iz Ljubljane proti Ribnici, se prosi za naslov pod značko «Želja» na oglasni oddelek «Jutra». 27110

Mlada gdč.
inteligentna, v življenju varana, želi znanja z dobro situiranim gospodom od 30—44 let. Cenjene dopise pod «Samostojna 145» na oglasni oddelek «Jutra» 27145

Ženitve

Gospodična
išče vsled pomanjkanja časa tem potom znanja z zdravnikom, starim 40 let, radi poznejše možitve. Dopise pod «Simpatija pogoj» na oglasni oddelek «Jutra» 27055

Kmečko dekle
pridno, z nekaj gotovine, iščem kot družabnico. Ženitev ni izključena. Dopise pod šifro «Manjši trgovec» na oglasni oddelek «Jutra». 27089

Vdovec
35 let star, trgovec in gostilničar, v lastni hiši, v večjem mestu, se želi poročiti z gostilničarko ali vdovo, ki poseduje nekaj gotovine — Le resne ponudbe s sliko na podružnico «Jutra» v Mariboru pod «Sreča št. 99/I». Tajnost strogo zajamčena. 27188

Izgubljeno

Zlat obroček
žepne ure se je našel na letnem telovadišču Sokola v Šiški. Dobi se pri bratu blagajniku na Gasilski c. št. 3. 27176

Pisalni stroji

Pisalni stroj
malo rabljen, kupim. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 27105

2 pisalna stroja
novega in starega, 2 stoječi petrolejski svetilki, železno zložljivo posteljo in plinovo peč prodam radi selitve. Vprašati na Jurčičevem trgu 2/III. 27185

Stroji

Stroji
elektromotor 300 V, 12 k. s., tračna žaga, cirkularke, dvojni cepilni jermenik in drugi naprodaj Pojasnila na Dunajski cesti št. 47 — Lavrenčič & Co. 27000

Obrt

Barvanje čevljev
z aparatom. Kukman, Gajeva št. 2. 26909

Boljše krojaštvo
v mestu ali na prometnem kraju na deželi prevzamem — Grem tudi kot poslovodja k vdovi in po dogovoru založim nekaj lastnega kapitala, za izboljšanje krojaštva. Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod «Sreča št. 1764». 27155

Razno

Pri zgradbi hotela Miklič se odda **brezplačno večja množina izkopanega materijala** in to [illegible]

SELITVE
v mestu in na deželi strokovno in najceneje potom
Slovenia Transport
Ljubljana. Miklošičeva cesta 36 Telefon št. 2718

Več tisoč parov čevljev

smo pripravili za jesensko sezijo. Še bolj, kod kdaj prej, bodo sedaj odjemalci »Doko« - čevljev zadovoljni. Vsi, ki so se prepričali o trpežnosti in eleganci »Doko« - čevljev, naj priporočijo to obutev vsakomur. Dobi se jih samo v trgovini

»DOKO« v Prešernovi ulici 9, dvorišče

Franc Havlíček sin

elektrotehnik

RESLJEVA CESTA 22, pritličje desno

se priporoča za solidno napeljavo novih hišnih telefonov, električnih zvoncev in signalnih naprav, kakor tudi za strokovnjaška popravila istih in raznih elektrotehničnih aparatov. Dopisnica zadostuje za naročilo. 9916

Ni okna, okrašenega s cvetjem do danes, ki ne bi bilo opevano in ni človeka do danes, ki ga ne bi bilo lepo cvetje zadivilo Naučili se boste in dobili veselje do gojenja cvetk ako se poslužite Kanipos cvetlične hrane s uporabo priključenega navodila — Ovitek 12 50 in 42 Din Brez vsake škode za rejo perutnine se uporablja že nad 40 let priznani Koko prašek za živino. Če pridenete redni piči le najmanjšo količino, se pozna velik vpliv istega. Žival postane mesnata za peko in pogosto nese jajca Najsigurnejše zdravilo proti živalskim boleznim Univerzalni vtis deluje kot blagoslov perutnini na dvorišču Ovitek od 10 do 40 Din in 115 Din.

Prodaja se v lekarnah, drogerijah, trgovinah s cvetlicami in semeni Proti predplačilu razpošiljamo franko Po povzetju ne pošiljemo Z. Šumaher, kem. farmacijski laboratorij, Crvenka (SHS).

PIRETRIN ubija

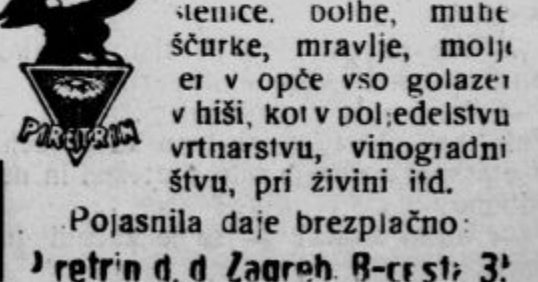

stenice, bolhe, muhe, ščurke, mravlje, molje, [illegible] v opće vso golazen v hiši, kot v poljedelstvu vrtnarstvu, vinogradništvu, pri živini itd.

Pojasnila daje brezplačno Piretrin d. d. Zagreb, B-cesta 3

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij «Jutra» Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani.